

KÆMPEHØJEN

OG

OLAF LILJEKRANS

HENRIK IBSEN

KÆMPEHØJEN

DRAMATISK DIGTNING I EN AKT

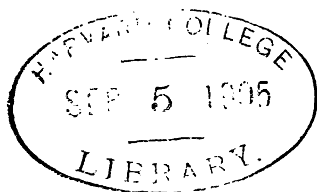
OG

OLAF LILJEKRANS

SKUESPIL I TRE AKTER

GYLDENDALSKE BOGHANDEL
NORDISK FORLAG
KØBENHAVN — KRISTIANIA
1904

KØBENHAVN — GRÆBES BOGTRYKKERI

KÆMPEHØJEN

DRAMATISK DIGTNING I EN AKT

PERSONERNE:

RODERIK, en gammel eneboer.
BLANKA, hans plejedatter.
GANDALF, søkonge fra Norge.
ASGAUT, en gammel viking.
HROLLOUG,
JOSTEJN og
FLERE VIKINGER.
HEMMING, en ung skald i GANDALFS tjeneste.

(Handlingen foregår på en liden ø ved Sicilien, kort før kristendommens indførelse i Norge.)

(En åben plads omgiven af trær nær ved strandbredden. Til venstre i baggrunden en antik tempelruin. Midt på scenen en stor kæmpehøj, hvorpå en bauta, omvunden af blomsterkranse.)

FØRSTE SCENE.

RODERIK sidder skrivende til højre. Til venstre BLANKA, i en halvt liggende stilling.

BLANKA.

Aftenrødens sidste luer
bølger som et hav ibrand, —
der er tempeltyst ved strand,
tyst som under løvets buer.
Sommeraftnens milde fred
daler som en due ned,
svæver som en svane over
skovens blomst og havets vover.
I orangekrattet blunder
fortids guder og gudinder,
høje marmorhugne minder
om en verden, som gik under.
Troskab, tapperheden, dyden
står forstenet, dødt og rigt;
gives vel et mere ligt
billed på det sjunkne Syden?

(rejser sig.)

Men min fader har fortalt
om et land bag fjerne bølger,

hvor et frodigt liv sig dølger,
ej et mejslet eller malt!
Her er guddomslivet veget,
spores kun i stenens træk, —
der det ånder, kraftigt præget,
som en kæmpe stærk og kæk!
Og når aftnens lumre stilhed
tynger knugende mit bryst,
se, da stiger Nordens billed
for mit øje snebelyst!
Her er smuldrende ruiner,
døsig dvale, tung og blød, —
der er styrtende laviner,
forårsliv og vinterdød!

Hvis jeg havde svanehammen
— — — —

RODERIK

(efter en pause, skrivende).

„Da, heder det, har Ragnarok forsonet
de vilde kræfter, vakt et luttret liv;
Alfader, Balder og den milde Freja
skal styre Askurs æt i fred påny!“ —

(efter et øjeblik at have betragtet hende.)

Men Blanka, se, nu drømmer du igen,
du stirrer tankefuld igennem luften, —
hvad søger du?

BLANKA

(nærmer sig).

Tilgiv mig, gode fader!
Jeg fulgte kun et stykke vej med svanen,
som fløj på hvide vinger over havet.

RODERIK.

Og hvis jeg ikke havde standset dig
i flugten, du min unge, fagre svane!
Hvem véd, hvor langt du da var fløjen med,
måske til Thule?

BLANKA.

Hvorfor ikke det?
Did flyver svanen jo ved forårstid,
men vender dog hvert efterår tilbage.
(sætter sig ved hans fødder.)
Dog jeg er ingen svane, kald mig heller
en fangen falk, der sidder tam og tro
med gylden ring om foden.

RODERIK.

Nu, og ringen?

BLANKA

Det er min kærlighed til dig, min fader!
Ved den du bundet har din unge falk,
den kan ej fly, selv om den vilde det.
(rejser sig.)
Men ser du vel, når svanen sejler let
henover bølgen som en sky for vinden,
da må jeg mindes, hvad du har fortalt
om heltelivet i det fjerne Thule;
da tykkes mig, at fuglen er en snekke
med dragehoved og med gylden fløj;
i stævnen skuer jeg den unge helt
med kobberhjelmen om de gule lokker,
med øjne blå, med mandigt hvælvet bryst,
med sværdet knuget i den stærke højre.
Jeg følger helten på hans raske færd,
og mine drømme tumler sig om snekken

og leger, overgivent som delfiner,
i fantasiens dybe, svale bølger!

RODERIK.

Du er en sværmerske, mit gode barn, —
jeg frygter næsten, at din tanke dvæler
for tidt hos folket i det høje Norden.

BLANKA.

Og hvis er skylden, fader, om så var?

RODERIK.

Du mener, at jeg selv —?

BLANKA.

O ja, hvad andet,
du lever selv jo kun i mindet om
dit ungdomsliv blandt Nordens stærke helte;
og nægt det ej, så tidt du melder om
den raske kæmpefærd, om dyst og holmgang;
da luer kinden og dit øje gløder:
det tykkes mig, du vorder ung pány.

RODERIK.

Vel sandt, men jeg har også grund dertil;
jeg har jo selv blandt Nordens helte levet,
og alt, hvad mindet hvisker mig om dem,
det er jo blade fra min egen saga.
Du derimod, som fostredes i Syden,
som aldrig så de sølvblå vinterfjelde,
som aldrig hørte ludurhornets klang, —
hvor kan det fængsle dig, hvad jeg fortæller?

BLANKA.

O sig, behøver mennesket at se
og høre alting med de ydre sanser?

Har ikke også sjælen blik og øre,
hvormed den lytte kan og skue grant?
Med legemlige øjne ser jeg vel
den rige farveglød, som rosen ejer;
men sjælens blik kan i dens bæger se
en dejlig alf med sommerfuglevinger,
som skælmsk sig skjuler bag de røde blade
og nynner om en lønlig magt fra himlen,
der skænkte blomsten farvepragt og duft.

RODERIK.

Vel sandt, min datter!

BLANKA.

Fast jeg skulde tro,
at just fordi jeg ikke skued selv,
så står det hele mere skønt for tanken;
så går det idetmindste dig, min fader!
De gamle gudesagn og heltekvæder,
dem mindes du og taler om med lyst,
og ridser dem på pergament med runer;
men hvis jeg spørger om dit eget liv
i Nordens egne, mørknes tidt dit øje,
din læbe tier og det tykkes stundom,
som om din barm blev hjem for tunge minder.

RODERIK
(rejser sig).

Nævn ikke mere derom, gode barn, —
hvo er vel den, hvis ungdomsminder ej
er blandede med mangt et bittert nag; —
du véd, Normannerne er vilde kæmper. —

BLANKA.

Men er da Sydens kriger mindre grum?
Har du forglemt hin nat for ti år siden,

dengang de fremmede på kysten landed,
og plyndrede —?

RODERIK
(med synlig uro).

Nok derom, lad os gå;
det lakker alt mod solnedgang, — kom, kom!

BLANKA
(idet de går).

Giv mig din hånd!

(standser.)

Nej vent!

RODERIK.

Hvad fattes dig?

BLANKA.

For første gang har jeg idag forglemt —

RODERIK.

Hvad har du glemt?

BLANKA
(pegende mod højen).

Se stenen der og kransen!

RODERIK.

Det er —

BLANKA.

Den gamle, visne fra igår;
jeg har forglemt at bytte den i aften;
dog — lad mig følge dig til hytten først,
så går jeg siden ud på blomsterfangst:
violen dufter bedst, når aftnens dugg

har badet den i blanke perlevover,
og rosens knop er ingentid så smuk,
som når den plukkes, mens den barnligt sover!

(De går, til højre i baggrunden.)

ANDEN SCENE.

GANDALF og VIKINGERNE kommer fra højre.

ASGAUT.

Her er vi snart ved stedet.

GANDALF.

Hvor? Lad se!

ASGAUT.

Nej, vent kun lidt til vi er bagved skoven.
På klippeskråningen mod havet stod
en rest af muren, da vi drog afsted, —
den står der sagtens endnu, tænker jeg.

JOSTEJN.

Hør, sig os drot, hvad kan det både os
at traske om som narre her på holmen?

HROLLOUG.

Ja sig, hvad skal vi —

GANDALF.

Tie skal I, tie!
Og lystre blindt, hvad eders konning byder!
(til ASGAUT.)
Det synes mig forresten, som I har
gjort altfor ryddigt hus, da sidst I var her;

I kunde sagtens have levnet lidt
for mig og for min hævn!

HROLLOUG.

Du er vor konning,
og troskab svor dig dine mænd på thinge;
men da vi fulgte dig i ledingsfærd,
så var det for at vinde ry og hæder.

JOSTEJN.

Og guld og skatte, Hrolloug, guld og skatte.

FLERE.

Ja, det er loven, Gandalf, agt for den!

GANDALF.

Jeg kender loven vel så godt som I;
men var det ej fra gamle tider skik
og vedtægt mellem os, at når en frænde
for fiendehånd blev tældet, og hans lig
lå ubegravet, som et rov for ravnen,
så måtte blodhævn til?

NOGLE.

Ja, sådan er det!

GANDALF.

Så værer rede da med sværd og skjold. —
I har en drot at hævne, jeg en fader!
(Bevægelse blandt VIKINGERNE.)

JOSTEJN.

En drot?

HROLLOUG.

En fader?

GANDALF.

Vent, jeg vil berette
hvad der er hændt. I véd, min fader var
en vældig viking. Tolv år er det siden
han sidste gang en vår drog ud i leding
med Asgaut der og sine gamle kæmper.
To år han flakkede fra strand til strand,
og gæsted Bretland, Valland, ja selv Blåland;
til slutning hærjed han på Sikiløj,
og hørte der berette om en høvding,
som boed her på holmen i et slot
med stærke mure bygget op på fjeldet,
og der var kostelige skatte gemt.
Ved nattetid han landed under stranden,
og borgen hærjed han med ild og sværd.
Selv var han foran som en ægget bjørn,
og i berserkergangen så han ej,
hvordan hans kæmper segned rundt omkring ham;
og da det første daggry randt i øst,
lå hele borgen rygende i grus.
Kun Asgaut stod igen med nogle få, —
min fader og vel hundrede med ham
var redet gennem flammerne til Valhal.

ASGAUT.

Jeg hejste snekkens sejl i højen rå,
og vendte stavnen hjemad imod Norden;
der søgte jeg forgæves efter Gandalf,
den unge ørn var fløjen over havet
til Island eller Færø, blev mig sagt.
Jeg stævned efter ham, men fandt ham ej, —
dog navnet kendte de, såvidt jeg fór;
ti skøndt hans drage fløj som sky for stormen,
så fløj hans rygte dog på bedre vinger.
I sommer, véd I, traf jeg ham til slut,

det var i Velskland; jeg beretted ham,
hvad der var sket, hvordan hans fader endte,
og Gandalf svor ved alle Valhals guder
at tage blodig hævn med ild og sværd.

JOSTEJN.

Det er en gammel skik, og den bør agtes!
Men hvis jeg havde været konning Gandalf,
så var jeg bleven liggende i Velskland, —
for der var guld at vinde.

HROLLOUG.

Hæder med.

GANDALF.

Det er jer troskab mod den faldne drot.

JOSTEJN.

Nu, nu, godt ord igen, jeg mente blot
den faldne kunde vente.

ASGAUT
(med undertrykt forbitrelse).

Usle slægt!

JOSTEJN.

Men siden vi nu engang er her —

HROLLOUG.

Ja,
så lad os rejse ham et værdigt minde!

NOGLE.

Ja, ja!

ANDRE.

Med brand og blod!

ASGAUT.

Det kan jeg lide,

GANDALF.

Og nu afsted at spejde rundt om øen;
ti end i nat skal hævnen være fuldbragt,
hvis ej, så må jeg falde selv.

ASGAUT.

Det svor han.

GANDALF.

Det svor jeg dyrt ved alle Valhals guder!
Og end engang jeg sværger —

HEMMING

(med en harpe over skulderen, har under det foregående nærmet sig mellem KÆMPERNE og udbryder bønligt):

Sværg ej, Gandalf!

GANDALF.

Hvad går der af dig?

HEMMING.

Sværg ej her i skoven!
Her kan ej vore guder høre dig;
i snekkens stavn, i Nord på vore bjerge,
der hører de dig nok, men ikke her!

ASGAUT.

Har Sydens pestluft smittet også dig?

HEMMING.

I Velskland hørte jeg de fromme prester
fortælle dejligt om den hvide Krist,

og hvad de sagde svæver for min hu
ved nat og dag, det vil ej mer forsvinde.

GANDALF.

Jeg tog dig med, fordi du alt som gut
forrådte tegn på rige skaldekræfter.
Du skulde se min djærve ledingsfærd;
og når kong Gandalf sad som grånet gubbe
ved egebordet mellem sine kæmper,
da skulde drottens unge skald forkorte
den lange vinterkvæld med heltekvad,
og så til slutning sjunge mig mit drapa;
thi mindet, rejst af skaldetungens lyn,
er bedste bauta over heltens gravhøj.
Gå nu, slæng harpen væk, og put dig selv
i munkekutten, hvis det lyster dig.
Ha! ha! Kong Gandalf får en dygtig sanger.

(VIKINGERNE går ind i skoven til venstre; HEMMING følger dem.)

ASGAUT.

Det er en muggen tid vi lever i;
det bærer ned ad bakke med vor tro
og vore sæder fra den gamle tid.
Held mig! Min nakke luder alt af ælde;
mit øje skal ej skue Nordens fald.
Men du, kong Gandalf, du er ung og stærk;
og hvor du færdes i det vide fjerne,
så kom ihu, at det er kongeværk
om folkets guder og dets kraft at værne!

(han følger efter de øvrige.)

GANDALF
(efter en pause).

Han har ej nogen frejdig lid til mig.
Vel at han gik! Der ligger som en tyngsel
på mine skuldre, når han er mig nær.
Den gamle stenmand med de barske træk, —

han ligner Asathor, som stod med Mjølnir
og styrkebeltet hugget ud i gråsten
i offerlunden ved min faders gård.
Min faders gård! — Hvo véd, hvordan det nu
ser ud derhjemme på de gamle tomter! —
Ja fjeld og skov er sagtens end de samme;
men folkets bryst —? Har det de gamle strænge?
Nej, der er falden meldug over tiden,
og det er den, som suger Nordens saft
og tærer giftigt på dets bedste blomster.
Vel, jeg vil hjemad! Redde hvad der end
står til at redde, før det styrter sammen.

(efter en pause, idet han ser sig om.)

Hvor der er lifligt her i Sydens lunde;
min graneskov har ej så stærk en duft.

(han bemærker højen.)

Hvad nu? En kæmpegrav? Den gemmer nok
en landsmand fra de gamle, friske dage.
En kæmpegrav i Syden! — Det er billigt;
thi Syden gav os jo vort ulivssår.
Hvor her er vakkert! Jeg må tænke på
en vinterkvæld, da jeg som liden gut
sad på min faders knæ ved arneflammen,
mens han fortalte mig om vore guder,
om Odin, Balder og den stærke Thor;
og da jeg nævnte for ham Frejas lund,
så skildred han mig den som lunden her, —
men da jeg vilde vide lidt om Freja,
hvordan hun selv så ud, da smålo gubben,
og satte mig på gulvet ned og svared:
„Det vil en kvinde nok fortælle dig!“

(lyttende)

Tys! Fodtrin gennem skoven! Rolig Gandalf, —
de bringer førstegrøden af din hævn!

(Træder tilside, således at han er halv skjult mellem buskene til højre.)

TREDJE SCENE.

GANDALF. BLANKA (med egeblade i håret og en kurv med blomster. kommer fra venstre).

BLANKA
(siddende til venstre, beskæftiget med at flette en blomsterkrans).

Der risler kilder i de grønne dale,
der gynger klare bølger under strand;
men kildens rislen, bølgens sagte røst
har ej så stærk en magt som hine blomster,
der favnes søsterligen bryst ved bryst
i tætte klynger rundt om højens side;
de maner mig ved dag og nat herhen, —
her er det godt at længes og at drømme.
Se nu er kransen færdig. Heltens bauta.
så hård og kold, skal dølges under den.
Ja, det er smukt!

(visende mod højen.)

Et undergået liv,
med kæmpekræfter, dybt i muld begravet, –
og mindet, som til efterslægten taler,
en iskold kampesten, som hin på højen!
Da kommer kunsten, og med venlig hånd
den plukker blomster ved naturens bryst
og dækker mindets hårde kampesten
med hvide liljer, duftende kærminder.

(hun stiger op på højen, hænger kransen over bautastenen og siger derpå efter en pause:)

Nu sejler atter mine drømmes flok
som trækfuglskaren over havets bølger;
jeg drages did, hvorhen min længsel stunder,
og villigt følger jeg den skjulte magt,
som har sin kongestol i sjælens dyb.
Jeg står i Norden, er en kæmpers brud,
og spejder som en ørn fra fjeldets tinde.

Bag blanke bølger dukker snekken frem. —
O fly som mågen mod din fædrestrand!
Jeg er et Sydens barn, jeg kan ej vente; —
jeg river egekransen af mit hår, —
tag den, min helt! Den er det andet bud,
der hilser dig, — min længsel var det første.

(hun kaster kransen. GANDALF træder frem og griber den.)

Hvad nu? Der står —

(hun gnider øjnene og stirrer forundret på ham.)

Nej, det er ingen drøm.
Hvo er du, fremmede? Hvad søger du
ved stranden her?

GANDALF.

Stig ned af højen først,
så kan vi tales ved.

BLANKA
(stiger ned).

Se så, her er jeg!

(afsides, idet hun betragter ham.)

Ringbrynjen over brystet, kobberhjelmen, —
aldeles som min fader har fortalt.

(højt.)

Tag hjelmen af!

GANDALF.

Hvorfor?

BLANKA.

Så gør det dog!

(afsides.)

To klare øjne, lokker som en kornmark, —
aldeles som jeg så ham i min drøm.

GANDALF.

Hvo er du, kvinde?

BLANKA.

Jeg? Et fattigt barn!

GANDALF.

Dog visst den fagreste, som øen ejer.

BLANKA
(leende).

Den fagreste? Ja, det kan være muligt;
thi her er ingen anden.

GANDALF.

Ingen anden?

BLANKA.

Med mindre, at min faer, — men han er gammel
og har et sølvgråt skæg, så langt som så,
o nej, så tror jeg dog, jeg vinder prisen.

GANDALF.

Du har et lystigt sind.

BLANKA.

Ej altid, du!

GANDALF.

Men sig mig dog, hvordan det hænger sammen,
du lever ene med din fader her,
og jeg har dog så sikkert hørt berette,
at øen skulde være rigt bebygget?

BLANKA.

Det var den engang, for en tre års tid;
men — ja, det er en sørgelig fortælling —
dog, du skal høre den, ifald du vil.

GANDALF.

Javisst, jeg vil!

BLANKA.

Ser du, for tre år siden —

(sætter sig.)

Kom, sæt dig ned!

GANDALF

(træder et skridt tilbage).

Nej, sid kun du, jeg står.

BLANKA.

For tre år siden kom en væbnet flok
af røvere, Gud véd hvorfra, til øen;
de plyndred rundt omkring, hvor de drog frem,
og myrded alt, hvad levende de fandt.
De få, som kunde, redded sig ved flugten,
og søgte til min faders borg, som lå
på klippepynten ikke langt fra havet.

GANDALF.

Din faders, siger du?

BLANKA.

Javisst, min faders. —
Det var en skyfuld aften, da de stormed
mod borgeporten, trængte gennem muren,
brød ind i gården, myrdede for fode.
Jeg flygted angstfuld ud i nattens mulm,
og søgte mig et skjulested i skoven.
Jeg så vort hjem at hvirvles op i flammer,
Jeg hørte skjoldebrag og bange dødsskrig. —
Tilsidst blev alting tyst; thi alt var myrdet. —
Den vilde skare drog mod stranden ned
og sejled bort. — Den næste morgen sad jeg

på klippen ved de rygende ruiner.
Jeg var den eneste, de havde skånet.

GANDALF.

Men du fortalte jo, din fader lever.

BLANKA.

Min plejefader; vent, nu skal du høre!
Jeg sad på klippen sorgfuld og beklemt
og lytted til den rædselsfulde stilhed;
da lød det som et dæmpet suk fra dybet
i klippekløften, under mine fødder;
jeg lytted bange, steg tilsidst derned
og fandt en fremmed, blødende og bleg.
Jeg nærmed mig, så bange som jeg var,
forbandt hans sår og plejed ham, —

GANDALF.

Og han?

BLANKA.

Fortalte, da han efterhånden kom sig,
at han var dragen med et købmandsskib
herhid til øen endnu samme dag,
da borgen plyndredes, — var flygtet did
og havde kæmpet kækt mod røverflokken
indtil han, blødende af mathed, styrted
i klippekløften, hvor jeg siden fandt ham.
Og efter den tid har vi levet sammen;
han bygged os en hytte dybt i skoven
og blev mig kær, o kær som ingen anden.
Men kom, du må dog se ham.

GANDALF.

Nej — nej, vent!
Vi træffer tidsnok sammen, tænker jeg.

BLANKA.

Ja, ja da, som du vil; men du kan tro,
han så dig gerne under hyttens tag;
for du må vide, gæstfriheden hører
ej blot i Norden hjemme.

GANDALF.

Norden? Så
du véd da —

BLANKA.

Hvor du kommer fra? O ja!
Min fader har fortalt om jer så tidt,
at jeg ved første øjekast —

GANDALF.

Og dog
du blev ej bange!

BLANKA.

Bange? Hvorfor bange?

GANDALF.

Nu, har han ikke sagt, — ja har han ej —

BLANKA.

Fortalt, at I er djærve helte? Jo!
Men hvorfor skulde det forskrække mig?
Jeg véd, I søger ry på fjerne strande,
i mandig dyst med drabelige kæmper;
men jeg har hverken pantser eller sværd,
hvi skulde jeg vel da —

GANDALF.

Nej visst, nej visst!
Men hine fremmede, som brændte borgen?

BLANKA.

Hvad de?

GANDALF.

Nu ja, jeg mente blot, har ej
din fader sagt, hvorfra de kom?

BLANKA.

Nej aldrig.
De var jo fremmede for ham, som os.
Men hvis du vil, så skal jeg spørge ham.

GANDALF
(hurtigt).

Nej, lad kun være.

BLANKA.

Ah, nu fatter jeg!
Du vide vil, hvor du skal søge dem,
og tage blodhævn, som I kalder det.

GANDALF.

Ha, blodhævn! Tak! Du minder mig om ordet;
fast havde jeg forglemt —

BLANKA.

Men véd du vel,
det er en hæslig skik.

GANDALF
(gående mod baggrunden).

Farvel!

BLANKA.

Du går?

GANDALF.

Vi træffes tidsnok.

(standser.)

Sig mig endnu ét:
Hvo hviler under kæmpehøjen der?

BLANKA.

Det véd jeg ej.

GANDALF.

Du véd det ej, og dog
du slynger blomster rundt om heltens bauta.

BLANKA.

Min fader førte mig en morgen hid
og viste mig den friske gravhøj, som
jeg aldrig forhen havde set ved stranden.
Han bød mig holde morgenbøn ved højen
og i min bøn at tænke fromt på dem,
som havde hærjet os med sværd og flammer.

GANDALF.

Og du?

BLANKA.

Hver morgenstund fra den dag af
jeg bad en stille bøn for deres frelse;
og friske blomster fletted jeg hver aften
til krans om mindestenen.

GANDALF.

Sælsomt! sælsomt!
Hvor kan du bede for din avindsmand?

BLANKA.

Det byder mig min tro.

GANDALF
(heftigt).

Den tro er fejg;
det er en tro, som suger heltens kraft;
se derfor døde kæmpelivet strådød
hos eder her i Syden!

BLANKA.

Men ifald
min fejge tro, som nu du kalder den,
blev plantet om i eders friske jordbund, —
da véd jeg vist, der spired frem af den
en blomsterfylde, rig nok til at dække
den nøgne fjeldvæg.

GANDALF.

Lad du fjældet stå
med nøgne vægge til det falder sammen!

BLANKA.

Hør! tag mig med derop!

GANDALF.

Hvad mener du?
Jeg styrer hjemad —

BLANKA.

Ja, jeg sejler med dig;
jeg har jo længst i tankerne gjort farten
didop, hvor du har hjemme mellem is
og sne og store sorte graneskove.
Der skulde komme lystighed i hallen,
ifald jeg måtte råde, kan du tro;
thi jeg er munter; — har du nogen skald?

GANDALF.

Jeg havde en, men her i Syden har

den lumre luftning slappet harpens strænge,
de vil ej klinge —

BLANKA.

Godt! så skal jeg være
din skald.

GANDALF.

Og du? — Du kunde følge med os,
forlade hjem og fader?

BLANKA
(leende).

Ha, ha, ha!
Jeg tror, du tager det for alvor?

GANDALF.

Var det
da kun dit skemt?

BLANKA.

Ak ja! en tosset drøm,
som tidt jeg drømte, før vi så hinanden, —
og som jeg visst vil drømme mangen gang,
når du —
(pludselig afbrydende.)
Du ser så stivt på mig.

GANDALF.

Gør jeg?

BLANKA.

Javisst, hvad tænker du på?

GANDALF.

Jeg? På intet!

BLANKA.

På intet?

GANDALF.

Ja, jeg véd ej selv på hvad;
dog jo, jeg véd — og du skal høre det:
jeg tænker på, hvordan du plante vil
i Norden dine blomster, og imens
så falder mig min egen tro isinde.
Der er et ord deri, som aldrig før
jeg fattet har; nu har du lært mig det.

BLANKA.

Hvad mener du?

GANDALF.

Der siges, at Valfader
får kun en halvdel af de slagne kæmper;
den anden halvdel hører Freja til.
Det har jeg aldrig kunnet ret begribe;
men nu — nu fatter jeg. — jeg er jo selv
en slagen kæmpe og min bedste halvdel
blev Frejas ejendom.

BLANKA
(studsende).

Hvad skal det sige?

GANDALF.

Nu kort og godt, så vid —

BLANKA
(hurtigt).

Nej, lad kun være!
Jeg tør ej dvæle længer her i aften, —
min fader venter, jeg må gå; farvel!

GANDALF.

Du går?

BLANKA
(tager egekransen, som han har ladet falde, og slynger den om hans hjelm).

Se der, du kan beholde den.
Se, hvad jeg før i mine drømme gav dig,
det skænker jeg dig vågen nu.

GANDALF.

Farvel!
(han går hurtig ud til højre.)

FJERDE SCENE.

BLANKA
(alene).

Han er borte! Lydløst stille
råder på den øde kyst.
Lydløst stille, gravens stille
råder også i mit bryst.

Kom han da kun for at svinde
som et solstrejf gennem tågen?
Ak! snart flyver han som mågen
langt herfra for nattens vinde!

Og hvad har jeg så tilbage?
Kun en blomst for mine drømme;
ensomheden, for at svømme
som petrellen om hans drage!
(VIKINGERNES krigslur høres fra venstre.)
Ha! hvad var det! Et horn, det kom fra skoven.

FEMTE SCENE.

BLANKA. GANDALF (fra højre).

GANDALF
(afsides).

Det er for sildigt!

BLANKA.

O, der er han atter!
Hvad vil du?

GANDALF.

Skynd dig, skynd dig bort herfra!

BLANKA.

Hvad mener du?

GANDALF.

Afsted! Her truer faren!

BLANKA.

Hvad fare?

GANDALF.

Døden!

BLANKA.

Jeg forstår dig ej.

GANDALF.

Jeg vilde dulgt det for dig, derfor gik jeg
at kalde folket ned igen til snekken
og sejle bort; du skulde aldrig vidst —
dog hornet varsler, at det er forsilde;
de kommer hid.

BLANKA.

Hvem kommer, hvem?

GANDALF.

Så vid da,
de fremmede, som fordum hærjed øen,
var vikinger som jeg.

BLANKA.

Fra Norden?

GANDALF.

Ja.
Min fader faldt, og han var deres drot, —
thi må han hævnes.

BLANKA.

Hævnes?

GANDALF.

Det er skik
og vedtægt mellem os.

BLANKA.

Ha! jeg begriber!

GANDALF.

De kommer! Stil dig bag ved mig.

BLANKA.

Væk, blodmand!

SJETTE SCENE.

De forrige. ASGAUT. HEMMING og VIKINGERNE, der fører RODERIK mellem sig.

ASGAUT
(til Gandalf).

En mager fangst, dog altid noget, Gandalf.

BLANKA.

Min fader! (kaster sig i hans arme.)

RODERIK.

Blanka! O mit barn!

JOSTEJN.

En kvinde!

Så får han rejsefølge.

ASGAUT.

Ja, til Hel!

BLANKA.

O fader, hvorfor har du aldrig sagt mig —

RODERIK.

Tys! tys! min datter!

(pegende på GANDALF.)

Er det eders høvding?

ASGAUT.

Så er det.

(til GANDALF.)

Manden kan berette dig,
hvordan din fader faldt; thi han var med
og slap derfra med livet, har han sagt.

GANDALF.

Ti! Jeg vil intet høre.

ASGAUT.

Godt, så lad
os tage fat på værket.

BLANKA.

Gud! hvad vil de?

GANDALF

(dæmpet).

Jeg kan ej, Asgaut!

ASGAUT

(ligeledes).

Er vor høvding fejg?
Har kvindens glatte tunge dåret ham?

GANDALF.

Nu ligemeget, jeg har sagt —

ASGAUT.

Betænk,
det gælder al din agt blandt dine kæmper.
Dit løfte gav du Valhals høje guder,
og brydes det, så er du hvermands niding.
Glem ej, vor gamle tro er svagt befæstet, —
den vakler alt; et stød kan rokke den,
og kommer stødet ovenfra, fra drotten,
da har den fået banesåret.

GANDALF.

Ha!
Det var en ulyksalig ed, jeg svor.

ASGAUT

(til VIKINGERNE).

Nu rede, kæmper!

BLANKA.

Vil I myrde ham,
den værgeløse gubbe?

ASGAUT.

Ned med begge!

BLANKA.

O Gud!

HROLLOUG.

Nej, kvinden er for fager! Hun
kan følge med på snekken.

JOSTEJN
(leende).

Ja, som skjoldmø.

GANDALF.

Tilbage

RODERIK.

Skåner, skåner kun mit barn!
Jeg bringer eder drottens banemand,
ifald I skåner hende!

GANDALF
(hurtigt).

Bring os ham,
så er hun fri, ej sandt?

VIKINGERNE.

Jo, jo, det er hun!

BLANKA
(til RODERIK).

Hvad lover du?

ASGAUT.

Så skaf ham hid!

RODERIK.

Her står han!

NOGLE.

Ha, gubben der!

GANDALF.

O ve!

BLANKA.

Nej, nej, du skal ej —

RODERIK.

For denne hånd fandt vikingen sin bane,
nu hviler han i kæmpehøjen der!

GANDALF.

Min faders gravhøj!

RODERIK.

Han var stærk óg djærv;
thi jorded jeg ham på hans fædres vís.

GANDALF.

Da han er højlagt, så —

ASGAUT.

Nej, ligefuldt
den faldne konning kræver blod, — slå til!

BLANKA.

Han skuffer eder!

(til GANDALF.)

Har du ej begrebet,
det er kun mig, sin datter, han vil frelse?
Dog, hvad forstår vel du et kærligt sind,
der offrer alt for den, som —

GANDALF.

Jeg forstår ej?
Du tror ej, jeg forstår?

(til VIKINGERNE.)

Han skal ej fældes.

ASGAUT.

Hvordan?

BLANKA.

O fader! han er god som du.

ASGAUT.

Du svigter eden?

GANDALF.

Nej, jeg holder den!

JOSTEJN.

Hvad er din agt?

HROLLOUG.

Sig frem!

GANDALF.

Jeg har jo svoret
at hævne drotten eller falde selv.
Nu vel, han der er fri, — jeg går til Valhal.

BLANKA

(til RODERIK).

Hvad mener han?

ASGAUT.

Det er din agt, du vil? —

GANDALF.

I holde en af mine snekker rede,
med spændte sejl og bålet tændt i stavnen;
på fortids vis jeg vil bestige den!
Se aftenvinden blæser ud fra stranden, —
på røde vinger farer jeg til Valhal!

JOSTEJN
(går ud til højre).

ASGAUT.

Ha, det er kvinden, som har koglet dig!

BLANKA.

Nej, du må leve!

GANDALF.

Leve? Jeg er tro
mod mine guder, kan ej svige dem.

BLANKA.

Din ed er blodig, Balder hader den.

GANDALF.

O Balder lever ikke mer iblandt os!

BLANKA.

For dig han lever; thi dit sind er mildt.

GANDALF.

Ja, til min undergang! Det blev mit kald
som drot at værne om vort kæmpeliv, —
men kraften svigter mig! Kom, Asgaut, du
skal tage kongespiret af min hånd;
du er en kæmper af det ægte malm;
på mig har Sydens gift alt længe tæret.

Men kan jeg ikke leve for mit folk,
så kan jeg dø for det.

ASGAUT.

Vel talt, kong Gandalf.

BLANKA.

Så er da loddet kastet! Fald som helt
i trofast kærlighed til dine guder!
Men nu, da vi må skilles ad for evigt,
så vid, at når du falder selv for løftet,
da har du også mig til døden viet!

GANDALF.

Hvordan! Til døden dig?

BLANKA.

Mit liv var ligt
en blomsterknop, i fremmed jordbund plantet,
og derfor blunded den i svøbet fængslet:
da kom en stråle fra det fjerne hjem, —
o, det var dig, min Gandalf! Blomsten åbned
sit bæger. Ak, et flygtigt øjeblik,
så blegned strålen, — blomsten måtte dø!

GANDALF.

O, har jeg fattet dig? Du kunde? -- ha!
så er mit løfte tifold ulyksaligt!

BLANKA.

Vi mødes atter!

GANDALF.

Aldrig, aldrig mer!
Dig venter himlen og den hvide Krist.
Jeg går til Valhal; taus jeg sætter mig

ved bordets ende, nederst imod døren,
thi hallens lystighed er ej for mig.

JOSTEJN
(kommer tilbage med et banner i hånden).

Se. nu er snekken rede, som du bød.

ASGAUT.

Du får en prægtig ende! Mangen helt
vil nok misunde dig.

GANDALF
(til BLANKA).

Farvel!

BLANKA.

Farvel!
Farvel for livet og for evigheden!

RODERIK
(kæmpende med sig selv).

Stands! stands!

(kaster sig ned for BLANKA.)

Barmhjertighed! Tilgiv, tilgiv mig!

BLANKA.

O Gud!

GANDALF.

Hvad mener han?

RODERIK.

Alt vil jeg skrifte:
Min hele færd imod dig var bedrag!

BLANKA.

O, skrækken har forvirret ham!

RODERIK.

Nej, nej!

(til GANDALF efter at have rejst sig.)

Du, unge drot, er løst ifra dit løfte;
din faders skygge kræver ingen blodhævn!

GANDALF.

Ha, så forklar!

BLANKA.

O tal!

RODERIK.

Her står kong Rørek!

NOGLE.

Den faldne konning?

BLANKA.

Himmel!

GANDALF
(tvivlende).

Du, min fader?

RODERIK.

Se, Asgaut! Husker du den skramme, som
du gav mig på vort første vikingtog,
dengang vi kom i strid om byttet?

(han blotter sin arm og viser ASGAUT den.)

ASGAUT.

Ja,
ved Thor, det er kong Rørek!

GANDALF

(kaster sig i hans arme.)

Fader! fader!
Nu har du andengang mig livet skænket.
O, tag min tak!

RODERIK

(nedslået; til BLANKA).

Og du — hvad skænker du
den gamle røver?

BLANKA.

Kærlighed, som før!
Jeg er din datter! Har ej tre års ømhed
udslettet hver en blodplet i dit skjold?

ASGAUT.

Men så forklar dog, at du endnu lever!

GANDALF.

Hun redded ham.

RODERIK.

Ja, som en venlig alf
Hun heled mine sår og sysled om mig,
og alt imens fortalte hun så smukt
om troen hos de stille folk i Syden,
at selv mit hårde bryst blev blødt derved.
Og dag for dag jeg dulgte, hvem jeg var;
jeg voved ej —

GANDALF.

Men kæmpehøjen der?

RODERIK.

Der grov jeg ned min rustning og mit sværd.
Det tyktes mig, som om den vilde viking

var skrinlagt med det samme. Og mit barn
bad fromt en bøn for ham hver dag ved højen.

ASGAUT.

Farvel!

GANDALF.

Hvor går du?

ASGAUT.

Nordpå med min snekke!
Nu ser jeg klarlig, min tid er forbi —
og vikinglivet også. Jeg vil gå
til Island; did er end ej sotten trængt.

(til BLANKA.)

Du, unge kvinde, tag min plads hos drotten!
Thor kan ej mere — Mjølnir er af lave;
nu råde Balder gennem dig. — Farvel!

(han går.)

GANDALF.

Ja, Balder råder gennem dig, min Blanka!
Nu føler jeg mit vikinglivs betydning!
Det var ej ene lyst til ry og rigdom,
som drev mig bort fra mine fædres hjem;
nej, hvad mig leded var en lønlig længsel,
en stille higen efter Balder. Se,
nu er min længsel stillet; hjem vi fare;
der vil jeg leve fredsæl blandt mit folk.

(til VIKINGERNE.)

Og I vil følge mig?

ALLE.

Vi følger dig!

GANDALF.

Og du, min Blanka?

BLANKA.

Jeg? Jeg er jo og
et Nordens barn; thi mellem eders bjerge
slog jo mit hjertes bedste blomster rod.
Til eder stævned jeg i mine drømme,
fra eder hented jeg min kærlighed!

RODERIK.

Og så afsted!

GANDALF.

Men du?

BLANKA.

Du følger os!

RODERIK.

Jeg bliver her.

(peger på højen.)

Min gravhøj venter mig.

BLANKA.

Jeg skulde lade dig alene?

HEMMING.

Nej!
Vær uden frygt! Jeg lukke vil hans øjne
og sjunge ham et drapa hist fra højen;
det bli'r mit sidste kvad.

(rørt, idet han griber GANDALFS hånd.)

Farvel, min konge!
Nu har du fundet dig en bedre skald.

RODERIK

(med fasthed).

Det må så være, du er drot min Gandalf,
og du har høje pligter mod dit folk.

(lægger deres hænder sammen.)

I er den unge morgenrødes børn, —
drag did hvor kongestolen eder venter;
jeg er den sidste fra de sjunkne tider,
min kongestol er graven — und mig den!

(GANDALF og BLANKA styrter sig tause i hans arme. RODERIK stiger op på højen. — HEMMING sætter sig med harpen ved hans fødder.)

GANDALF
(med fatning).

Og nu til Norge!

HROLLOUG.

Hjemad!

ALLE.

Hjem! Til Norge!

BLANKA
(begejstret, idet hun river banneret af JOSTEJNS hånd).

Ja, nu afsted! Mod nord skal farten gå
igennem storm og skum på bølger blå.
Snart dæmrer dagen over jøklens tinde,
snart vorder ledingsfærden kun et minde!
Alt sidder Nordens viking på sin høj;
forbi er tiden, da han vældigt fløj
fra kyst til kyst med våbenbrag og flammer.
I støvet synker tordengudens hammer,
og Norden vorder selv en kæmpegrav.
Men glem ej løftet, som Alfader gav:
Når mos og blommer dækker højens side,
skal heltens ånd på Idavold jo stride, —
så stiger også Norden fra sin grav
til luttret åndsbedrift på tankens hav!

OLAF LILJEKRANS

SKUESPIL I TRE AKTER

PERSONERNE:

FRU KIRSTEN LILJEKRANS.
OLAF LILJEKRANS, hendes søn.
ARNE FRA GULDVIK.
INGEBORG, hans datter.
HEMMING, hans svend.
THORGJERD, en gammel spillemand.
ALFHILD.
BRYLLUPSGÆSTER.
SLÆGTNINGE af ARNE FRA GULDVIK.
TERNER og SVENDE hos FRU KIRSTEN.

(Handlingen foregår i middelalderen i en fjeldbygd.)

FØRSTE AKT.

(En tæt bevokset li, der fører op til højere liggende fjeldegne; i en dyb kløft løber en strid elv fra baggrunden ud til højre; over elven ligger nogle gamle træstammer og andre levninger af en forfalden bro. Store klippeblokke ligger adspredte i forgrunden, langt borte ses toppene af høje snefjelde. Aftenrøden hviler over landskabet, senere kommer månen frem.)

FØRSTE SCENE.

THORGJERD **(står på et klippestykke ved elven og lytter til de forskellige kor, som høres udenfor skuepladsen.)**

KOR AF FRU KIRSTENS FØLGE
(dybt inde i skoven til venstre).

Med fromme sange, med klokkespil
så vide vi færdes i dale;
du kristne mand, du lytte dertil,
vågn op af den koglende dvale.

SLÆGTNINGE AF ARNE FRA GULDVIK
(langt borte, udenfor til højre).

Nu færden står
til bryllupsgård;
folen løber let under lide!
Det drønner under hov
i den grønne skov,
der de lystige svende monne ride!

FRU KIRSTENS FØLGE
(lidt nærmere end før).

Vi maner dig frem af houg og fjeld,
hvorhelst du end sidder bunden,
du vågne derved, du fri din sjæl
fra listige alfer i lunden!

(THORGJERD forsvinder i kløften, hvor elven løber; efter et raskt mellemspil høres nærmere:)

ARNES SLÆGTNINGE.

Vor vej vi korte med skæmt og sang,
alt om den brudenat.

FRU KIRSTENS FØLGE.

Med gråd vi vandre den dag så lang,
vi spejder i ur og i krat.

ARNES SLÆGTNINGE
(i nærheden, men stedse udenfor scenen).

Til bryllupsgilde, til spil og dans
stævner både terner og drenge.

FRU KIRSTENS FØLGE
(nærmere end før).

Olaf Liljekrans! Olaf Liljekrans!
Hvi sover du så tungt og så længe?

ANDEN SCENE.

ARNE FRA GULDVIK (viser sig med sine slægtninge, mænd og kvinder, spillemænd o. s. v. i baggrunden til højre på den anden side af elven; de er alle i højtidsdragt. Straks efter HEMMING fra samme side.)

EN AF FØLGET.

Se her går vejen.

EN ANDEN.

Nej her!

EN TREDIE.

Visst ikke, her må det være.

ARNE FRA GULDVIK.

Se så, står vi nu fast igen! (kalder.) Hemming! hvor er Hemming?

HEMMING
(træder ind).

Her!

ARNE.

Har jeg ikke sagt, du skal holde dig nær hos for at gå mig tilhånde.

HEMMING.

Det var jomfru Ingeborg — hun vilde, — og så —

ARNE
(ærgerlig).

Jomfru Ingeborg! Jomfru Ingeborg! Er du jomfru Ingeborgs terne? Du er min riddersvend, du skal tjene mig; får du ikke kost og løn derfor? Nå, sig os, hvor vejen går, vi sidder fast.

HEMMING
(uviss).

Vejen? Ja, jeg er lidet kendt heroppe, men —

ARNE.

Kunde jeg ikke tænke det, det er altid den gavn, jeg har af dig! Ja, så må vi holde til i ødemarken i nat, så sandt jeg heder Arne fra Guldvik.

HEMMING
(der imidlertid har fået øje på levningerne af broen).

Ej, det har liden nød, her kommer vi over.

ARNE.

Hvorfor siger du så ikke det straks?

ALLE

(går over elven og kommer ned i forgrunden).

ARNE

(ser sig om).

Ja, nu kender jeg mig igen. Elven der er grænseskellet mellem mine og fru Kirstens enemærker. (peger tilvenstre.) Dernede ligger hendes gård; om en time eller to kan vi sidde lunt i brudehuset, men så må vi også rappe os. (kalder.) Ingeborg! — Hemming! hvor er nu Ingeborg igen?

HEMMING.

Bagved, oppe i lien. (viser til højre.) Hun leger med sine brudepiger; grønne kviste henter de ned fra hæggetræerne og jages dermed under lyst og latter.

ARNE

(forbitret, men med dæmpet stemme).

Hemming! dette bryllup gør mig helseløs, såmegen harme voldes mig derved. (ser udad til højre.) Der render de, se, nej se kun! Det var hende, som fandt på, at vi skulde tage over fjeldet, istedetfor at følge vejen, så kom vi snarere frem, mente hun, og ikke desmindre så — hu! jeg kunde blive gal derover; alt imorgen skal hun for alteret; er det de høviske sæder, hun skulde beflitte sig på! Hvad vil fru Kirsten sige, når hun finder min datter så ilde optugtet? (da HEMMING vil tale.) Ja, for det er hun; hun er ilde optugtet, siger jeg.

HEMMING.

Husbond! I skulde aldrig giftet jer datter ind

i fru Kirstens æt; fru Kirsten og hendes frænder er højbårne folk og —

ARNE.

Du er dum, Hemming! højbåren, højbåren! jo, det skal godt forslå, det hverken gøder eller føder nogen mand. Er fru Kirsten højbåren, så er jeg rig; jeg har guld på kistebunden og sølv i skabet.

HEMMING.

Ja, men eders grander gør sig lystige over det forlig, som I har sluttet med hende.

ARNE.

Ha, ha! lad dem det, det kommer af, at de under mig ilde.

HEMMING.

De siger, at I har givet slip på jer lovlige ret for at få jomfru Ingeborg gift med Olaf Liljekrans; ja, jeg skulde vel ikke nævne det; men der er gjort en nidvise om jer, husbond!

ARNE.

Det er løgn i din hals, der er ingen, som tør gøre nidviser om Arne fra Guldvik. Jeg har magt; jeg kan jage dem fra hus og gård, såsnart det lyster mig. Nidvise! jo, du skønner dig godt på nidviser! — Har de gjort viser, så er det til hæder for bruden og hendes fader! (opbrusende.) Men det er en ussel vise forresten, ret en ussel vise, siger jeg dig; det er ingen kvædekyndig mand, som har sat den sammen, og får jeg engang tag i ham, så —

HEMMING.

Ej, hushond! så kender I den da? Er der nogen, som har dristet sig til at synge den for jer?

ARNE.

Synge, synge; stå nu ikke der og hold mig op med snak. (til de andre.) Afsted, mine frænder, lidet må vi dvæle, ifald vi skal række frem til brudehuset før midnat. I skulde hørt, hvad Hemming fortæller. Han siger, der går et sikkert ord om, at fru Kirsten har både brygget og baget i fem fulde dage for at tage imod os med ære; er det ikke sandt, Hemming?

HEMMING.

Jo, husbond!

ARNE.

Han siger, hun ejer ikke det sølvkrus så kosteisgt, at hun jo sætter det på bordet både blankt og pudset; så prægtigt et gilde har hun ikke beredt, liden kongen gæstede hendes salig herre for tyve år siden; er det ikke sandt, Hemming?

HEMMING.

Jo, husbond! (hviskende.) Men, husbond, det er ilde betænkt at sige sligt; fru Kirsten er hoffærdig over sin byrd; hun mener, der times jer en hæder ved dette giftermål, lidet kan I vide, hvorlunde hun agter at te sig mod sine gæster.

ARNE
(sagte).

Ej, hvilken snak. (til de andre.) Han siger, fru Kirsten har ingen ro på sig; både dag og nat færdes hun i fadebur og i kælder. Er det ikke —? (studsende, idet han ser ud til venstre.) Hemming! hvad er det! Se hid, hvo kommer der?

HEMMING
(med et udråb).

Fru Kirsten Liljekrans!

ALLE
(forbausede).

Fru Kirsten!

TREDJE SCENE.

DE FORRIGE. FRU KIRSTEN (kommer med sine huskarle fra venstre).

FRU KIRSTEN
(til sit følge, uden at bemærke de andre).

Nu kun et stykke længere frem, så véd jeg visst, han må findes. (farer sammen, afsides.) Arne fra Guldvik! Himlen stå mig nu bi!

ARNE
(idet han går hende imøde.)

Gudsfred, fru Kirsten Liljekrans!

FRU KIRSTEN
(fatter sig og rækker ham hånden).

Gudsfred igen! (afsides.) Skulde han intet vide?

ARNE
(vedbliver fornøjet).

Og vel mødt ved grænseskellet! Se, det må jeg lide; men fast for stor er den hæder, I viser mig.

FRU KIRSTEN.

Hvad mener I?

ARNE.

Jeg mener, for stor er den hæder, I viser mig,

når I drager milevidt afsted igennem lier og ødemarker for at byde mig velkommen på eders grund.

FRU KIRSTEN.

Ej, herr Arne — (afsides.) Han véd intet endnu!

ARNE.

Og det på en dag som denne, da I har fuldt op at agte på; det er jo hos jer, vore børns bryllup skal holdes, eftersom min gård ligger for langt fra kirken, og dog kommer I mig imøde med alle eders karle.

FRU KIRSTEN
(forlegen).

Jeg beder jer, tal ikke mere derom.

ARNE.

Jo, jeg vil tale højt derom; bygdens folk har sagt, at I hovmoder jer af eders høje byrd, at I lader hånt om mig og mine, og at I kun sluttede forliget for at ende de lange tvistigheder, som faldt jer til besvær, nu da I var bleven enke og tog til at ældes; og havde ikke det været, så skulde I aldrig —

FRU KIRSTEN.

Hvor gider I lytte til, hvad onde tunger kan spinde sammen. Ikke vil vi mere tænke på tvistighederne, som nu har varet ved siden jer stamfaders tid. Jeg mener, vore ætter har lidt tungt nok derunder, eders såvel som min. Se jer om, herr Arne! Er ikke lien her at ligne med de vildeste udmarker, og i vore fædres dage var her dog folksomt og rigt. En bro var lagt over elven, og vej gik der fra Guldvik til min faders hus. Men med ild og sværd drog de frem fra begge sider; de lagde øde alt, hvad de

traf på, thi det tyktes dem, at de var hinanden for nære grander. Nu vokser der alleslags urter i alfarvejen, broen er brækket ned, og det er kun ulv og bjørn, som holder tilhuse herinde.

ARNE.

Ja, de lagde vejen nedenom fjeldet; den er en god del længer og der kunde de bedre holde øje med hinanden; men det trænger vi nu lidet til, som godt og vel er for os begge.

FRU KIRSTEN.

Tilvisse, tilvisse! Men Ingeborg, bruden, hvor har I hende? Jeg ser hende ej, og brudepigerne fattes med; skulde hun ikke —

ARNE.

Hun følger efter; ret nu må hun komme. Men — ja, hør, fru Kirsten! En ting vil jeg sige jer, ligeságodt først som sidst, skøndt I sagtens véd det, kan jeg tro. Ingeborg har stundom nykker og luner — jeg svær jer til, hun har det, så vel optugtet hun end kan være.

FRU KIRSTEN
(spændt).

Nu, hvad så? (afsides.) Skulde hun også —

ARNE.

Sligt må I tæmme; mig, som hendes fader, vil det ikke ret lykkes, men I finder vel råd.

FRU KIRSTEN.

Ej, vær I kun tryg. (afsides.) Og Olaf som ikke er at se!

HEMMING
(der har set ud til højre).

Der kommer jomfru Ingeborg. (afsides.) Hvor fager skrider hun forrest i flokken!

FRU KIRSTEN
(sagte til sine svende).

I tier vel med vort ærinde heroppe.

EN SVEND.

Det kan I lide på.

HEMMING
(afsides, sukkende, idet han fremdeles ser ud til højre).

Lyksalig er Olaf, der skal eje hende!

FJERDE SCENE.

DE FORRIGE. INGEBORG og BRUDEPIGERNE kommer over broen.

INGEBORG
(endnu i baggrunden).

Hvi løber I fra mig? Hvad skal det gavne; der blir dog intet af, før jeg kommer. (bemærker FRU KIRSTEN og hendes følge.) Fru Kirsten! er I her? se, det må jeg lide. (raskt i forbigående til følget:) Min hilsen til jer alle! (til FRU KIRSTEN, idet hun ser sig om:) Men Olaf, hvor har I ham?

FRU KIRSTEN.

Olaf! (afsides.) O ve! nu bryder det løs.

ARNE.

Ja, forsandt, Olaf! Ha, ha, ha! Jeg må være blind; godt er det, at bruden ser desbedre; thi ikke har jeg agtet på, at brudgommen fattedes; men nu

skønner jeg hel vel, hvi det kommer sig, at vi mødes her, — det er ham, som volder at —

FRU KIRSTEN.

Ham — I mener — I véd, at —

ARNE.

Jeg mener, at tiden er falden ham for lang dernede i gildestuen. Jo, jo, jeg mindes nok fra min egen højtidsdag; dengang var jeg også ung. Stærkt har det lystet ham at møde bruden, såsnart ske kunde, og så fik han jer til at følge med.

FRU KIRSTEN.

Stærkt lystede det ham visst at møde bruden, men —

INGEBORG.

Hvad nu?

FRU KIRSTEN.

Ikke er Olaf med heroppe.

HEMMING
(nærmer sig).

Ej med!

ARNE.

Og hvorfor ikke?

INGEBORG.

I sige frem, jeg beder jer.

FRU KIRSTEN
(tvungen, spøgende).

Forsand, det lader som bruden også længes! Følg med, følg med til bryllupsgården, der tænker jeg vel, han må findes.

HEMMING
(hviskende til ARNE).

Husbond! kom ihu, jeg har varet jer ad.

ARNE
(mistænkeligt til FRU KIRSTEN).

Svar først, så skal vi følge.

FRU KIRSTEN.

Nu da, — han er reden sig ud for at jage. (Idet hun vil gå.) Kom nu, det tager stærkt til at mørknes.

INGEBORG.

At jage?

FRU KIRSTEN.

Ej! Kan det undre jer? I kender vel visen:
„Den riddersmand lyster at ride sig i lunde,
at prøve sine heste og hunde!“

INGEBORG.

Agter han sin unge brud så ringe, at han nytter bryllupsdagene til at vejde dyr.

FRU KIRSTEN.

Nu skemter I. Kom med, kom med!

ARNE
(der imidlertid har holdt øje med FRU KIRSTEN og hendes følge).

Nej, vent, fru Kirsten! Vel tør jeg ikke måle mig med jer i kløgt, men ét skelner jeg dog klarligen, og det er, at I dølger jert rette ærinde heroppe.

FRU KIRSTEN
(truffen).

Jeg! Hvor kan I tro?

ARNE.

På store og små kan jeg mærke, at der er noget, I ej vil ud med. I er sært forstemt, og dog stiller I jer an, som om I var skemtsom tilsinde; men det har ingen art —

FRU KIRSTEN.

Ikke er det nyt, at I tænker ilde om mig og mine.

ARNE.

Kan være; men ingentid gjorde jeg det uden skellig grund. (udbrydende:) Såsandt jeg lever, der er noget, I dølger for mig.

FRU KIRSTEN
(afsides).

Hvad vil her følge på?

ARNE.

Jeg lod mig dåre af jer, men nu ser jeg grant nok. I sagde, at I kom for at hilse mig ved grændseskellet; hvor vidste I da, at vi tog vejen over fjeldene? Det var Ingeborg, som vilde det så, da vi rejste fra Guldvik, og ingen kunde melde jer derom. (da FRU KIRSTEN ikke svarer.) I tier, det tænkte jeg nok.

HEMMING
(dæmpet).

Ser I vel, husbond! Vil I nu sande mine ord?

ARNE
(ligeså).

Ti stille!

FRU KIRSTEN
(der imidlertid har fattet sig).

Nuvel, herr Arne! ærligt vil jeg tale jer til; lad så lykken råde for resten.

ARNE.

Så sig da —

INGEBORG.

Hvad mener I?

FRU KIRSTEN.

Ved ord og håndslag er forliget sluttet mellem os, mange hæderlige mænd ser jeg her, som kan vidne i den sag: Olaf, min søn, skulde ægte jer datter, hos mig skulde gildet holdes imorgen —

ARNE
(utålmodig).

Javisst, javisst!

FRU KIRSTEN.

Skændsel over den, der bryder sit ord, men —

ARNE OG GÆSTERNE.

Hvad nu! Sig frem!

FRU KIRSTEN.

Ikke kan bryllupet holdes imorgen, som besluttet var.

ARNE.

Ikke holdes?

FRU KIRSTEN.

Vi må vente dermed.

HEMMING.

Ha, tort og skam!

INGEBORG.

Ej bryllup!

ARNE.

Forbandet være I, at I sviger mig!

GÆSTERNE

(truende, idet flere trækker sine knive og styrter ind på FRU KIRSTENS folk)

Hævn! Hævn over Liljekransætten!

FRU KIRSTENS SVENDE.

(hæver økserne og sætter sig til modværge).

Slå til! Ned med mændene fra Guldvik!

FRU KIRSTEN

(kaster sig mellem de stridende).

Hold inde, hold inde; jeg beder jer derom. Herr Arne! I høre mig tilende, førend I dømmer min færd.

ARNE

(der har søgt at berolige sine frænder, nærmer sig FRU KIRSTEN og siger med dæmpet stemme, idet han søger at betvinge det indre oprør, der dog er synligt hos ham).

I forlade mig, fru Kirsten! jeg var for rap i min vrede. Havde jeg tænkt mig om, så måtte jeg vel skønne, at det alt tilhobe var jert skemt, jeg beder jer, sig mig ikke imod, så må det være! Ej bryllup imorgen, — hvor kunde sligt hændes! Trænger I øl og mjød, skorter det jer på sølv eller blommede linklæder, så kom I til mig.

FRU KIRSTEN.

Ikke er det fattigmands hus, I gifter jer datter ind i, herr Arne! Mød I frem til gildet med alle eders frænder og venner, ja, kom med trefold såmange, om det lyster jer, — hos mig skal I finde både husrum og bryllupskost, såmeget I vil tære. Tro aldrig, at slig uhæderlig årsag kundre hindre mig.

ARNE.

I har da skiftet sind, kanhænde?

FRU KIRSTEN.

Ej heller det. Har jeg givet mit ord, så er jeg også rede til at holde det, og det ligeså gerne idag som imorgen; thi så var stedse sæd og skik i min æt. Men i denne sag står det ikke til mig; det skorter på én —

INGEBORG.

På én? På hvem? Vel skulde jeg mene, at når bruden er rede, så —

FRU KIRSTEN.

Til brudefærd er to fornødne, brudgommen såvel som bruden —

ARNE OG GÆSTERNE.

Olaf!

INGEBORG.

Min fæstemand!

FRU KIRSTEN.

Ja han, min søn — inat er han flygtet både fra hjem og brud.

GÆSTERNE.

Flygtet!

ARNE.

Flygtet! Han!

FRU KIRSTEN.

Såsandt jeg håber himlens nåde, jeg har ej del deri.

ARNE
(med indædt forbittrelse).

Og alt imorgen skulde brylluppet holdes! Min datter klæder sig i gyldenskrud, budsending har jeg skikket bygden rundt, mine venner og frænder stævner langvejsfra for at møde frem til gildet. (opbrusende.) Ha, agt jer vel, om Arne fra Guldvik stilles til spot og spe for sine grander; lidet skal det både jer, det sværger jeg højt og dyrt.

FRU KIRSTEN.

Uskellig grund er det, I bygger på, om I kunde tro, at —

ARNE.

Sig ikke så, fru Kirsten, sig ikke så! Vi to har en gammel regning at klare med hinanden; det er ikke første gang, at I lægger listige snarer for mig og mine. Guldviksætten har længe måttet holde for, når I og jere frænder pønsede på underfundighed og list! Magten havde vi, vi havde gods og penge med; men I var os for snedige. I vidste at lokke os med dårende ord og talemåder, — det er varer, som jeg lidet mægter at værdsætte, som det bør sig.

FRU KIRSTEN.

Herr Arne! I høre mig!

ARNE
(vedblivende).

Grant ser jeg nu, jeg har båret mig ad som manden, der bygged sit hus på isflaket: tøvejr kom, og så gik han tilbunds. Men liden gammen skal I have deraf. Til jer vil jeg holde mig, fru Kirsten! I må svare for jer søn, eder var det, som bejlede for ham, eders sag bliver det at holde det ord, som er givet mig! En dåre var jeg, ja tifold en

dåre, at jeg slog lid til eders glatte tunge. De, der mente mig det ærligt, varede mig ad, mine avindsmænd spottede mig; men lidet agtede jeg begge dele. Jeg tog mine højtidsklæder på, samlede frænder og venner; med sang og leg drog vi til gildehuset, og så, — så er brudgommen rømt.

INGEBORG.

Ikke går jeg til kirken med ham, der holder mig så lidet værd.

ARNE.

Ti stille!

HEMMING

(sagte til ARNE).

Jomfru Ingeborg har ret, bedst er det I bryder forliget.

ARNE.

Ti stille! siger jeg.

FRU KIRSTEN

(til ARNE)

Vel må jert sind fyldes med harm og vrede; men holder I mig svigfuld i hu, da gør I mig uskel, mere end billigt kan være. I mener, der føres en underfundig leg med jer; men sig mig, hvad skulde friste mig og min søn til sligt? Har han ikke Ingeborg kær; hvor kunde han kåre sig en bedre brud? Er hun ikke vakker og djærv? Er hendes fader ikke rig og mægtig? Nævnes ikke hendes slægt med hæderlige ord, så langt den er kendt?

ARNE.

Men hvor kunde så Olaf —

FRU KIRSTEN.

Den lod, jeg har fristet, er værre end I mener. I vil ynke mig og ikke vredes, når I får det at høre. — Fra solen randt imorges har jeg nu færdedes heroppe for at finde ham igen.

ARNE.

Heroppe?

FRU KIRSTEN.

Ja, heroppe, for I må da vide — I vil ræddes derved — men ligegodt, -- Olaf er bergtagen!

GÆSTERNE.

Bergtagen!

INGEBORG
(på samme tid).

Fri mig, Gud!

ARNE.

Hvad siger I, fru Kirsten?

FRU KIRSTEN.

Han er bergtagen! Ej kan det være andet. — For tre uger siden, da fæstensøllet var drukket på Guldvik, kom han ikke hjem før langt ud på den næste dag. Bleg var han og stur og stille med, som jeg aldrig før havde set ham. Sådan gik nu dagene, lidet talte han, i sengen lå han for det meste og vendte hovedet ifra; men led det tilkvelds, da var det ret som en sælsom uro kom over ham, da sadlede han sin hest og red fra gården, langt op i lierne; men der var ingen, som turde følge ham og ingen vidste, hvor han videre drog hen. Tro mig, det er onde vætter, som har koglet hans sind; stor er den magt, de øver herinde; fra den tid den store landfarsot gik over bygderne, var det aldrig ret trygt

her i fjeldet; der går jo fast ingen dag, uden at sæterjentene hører sælsomt spil og strengeleg, skønt intet menneske færdes der, hvor det kommer fra.

ARNE.

Bergtagen; skulde sligt være tænkeligt.

FRU KIRSTEN.

Give Gud, det ikke var: men ej kan jeg mere tvile derpå. Tre døgn er det nu siden han sidst var hjemme.

ARNE.

Og intetsteds har I spurgt, hvor han færdes?

FRU KIRSTEN.

Ak nej, det er ikke såvel. Her oppe så en skytter ham igår; men han var vild og sky som renen; alle slags urter havde han plukket, og dem strøede han ud for sig, hvor han gik og stod, og alt imens hviskede han sælsomme ord dertil. Såsnart det blev mig sagt, drog jeg ud med mine folk, men vi har intet fundet.

INGEBORG.

Og ingen traf I, som kunde sige jer —

FRU KIRSTEN.

I véd jo, lien ligger øde.

ARNE

(der har fået øje på THORGJERD, som stiger op fra elven).

Der kommer dog én, ham vil jeg spørge ad.

HEMMING

(ængstelig).

Husbond! Husbond!

ARNE.

Hvad nu?

HEMMING.

Lad ham gå; ser I ikke, hvem det er.

GÆSTERNE OG FRU KIRSTENS SVENDE
(hviskende mellem hverandre).

Thorgjerd spillemand! Den gale Thorgjerd!

INGEBORG.

Han har lært nøkkens sange.

HEMMING.

Lad ham gå, lad ham gå!

ARNE.

Ej, om han så var nøkken selv —

FEMTE SCENE.

DE FORRIGE. THORGJERD (er imidlertid gået henimod udkanten til venstre; ved ARNES sidste ord vender han sig pludselig, som om han var bleven tiltalt).

THORGJERD
(idet han træder et par skridt nærmere).

Hvad vil du mig?

ARNE
(studsende).

Hvad er det!

HEMMING.

Der kan I høre!

ARNE

Lad mig råde. (til THORGJERD.) Vi søger Olaf Liljekrans, har du mødt ham herinde idag?

THORGJERD.

Olaf Liljekrans?

FRU KIRSTEN.

Nu ja, du kender ham vel.

THORGJERD.

Er det ikke en af de onde mænd derude fra bygderne?

FRU KIRSTEN.

Onde?

THORGJERD.

Der er de alle onde! Olaf Liljekrans bander småfuglen, når den synger på hans moders stuetag.

FRU KIRSTEN.

Du lyver, spillemand!

THORGJERD
(med et listigt smil).

Da er det godt for ham.

ARNE.

Hvi så?

THORGJERD.

I spørger om Olaf Liljekrans? Er han vildfarende herinde? Søger I efter ham, men kan ikke finde ham?

FRU KIRSTEN.

Ja, ja!

THORGJERD.

Da er det godt for ham; — var det løgn jeg sagde, så har han ingen nød.

INGEBORG.

Sig frem, hvad du véd!

THORGJERD.

Sent blev jeg da færdig! (ondskabsfuldt.) Alfer og vætter råder herinde. Vær I trøstige! Finder I ham ej, så er han i alfernes leg; de lider godt den, der har småfuglen kær, og Olaf sagde I jo — Drag hjem, drag kun hjem igen. Olaf sidder i berget. han har ingen nød.

FRU KIRSTEN.

Forbandede! at du siger sligt!

ARNE

(til FRU KIRSTEN).

Agt ej på det, han siger.

THORGJERD

(nærmer sig atter).

Nu går jeg for at spille op. Olaf Liljekrans sidder i berget, der skal hans bryllup stå. — Gale Thorgjerd må være med, han kan få bord og bænke til at danse, så såre han rører ved sin felestreng. Men I, agt jer vel, drag hjem igen; her er ikke godt for jer; har I ikke hørt, hvad der siges:

Du agte dig vel, når de alfer lege,
de drage dig i legen ind;
og alt hvad du ser og hører der,
det går aldrig mer af dit sind.

(pludselig udbrydende med vild glæde.)

Men her er jo bryllupsfolk med, — ha, ha! Hver kvinde har sin bedste stak, hver mand har sin bedste

kofte på, — nu skønner jeg. Olaf Liljekrans er brudgom i bygden med, han har sig en fæstemø der også! Ja sligt har I vel spurgt før! Jeg véd nu engang, — det er mange år siden — men jeg mindes det vel.

(vedbliver efter et øjebliks pavse stedse mere og mere forvirret.)

Hr. Alvar havde liden Ingrid fæst',
hun var sig en mø behænde;
med gammen og leg drak de hendes bryllup,
tre hellige dage til ende.
Og bruden var både flink og fin,
hun dansed mellem gæsternes flok,
det var sig nøkken, den onde vætte,
sad han på sengestok,
sad han som en spillemand på sengestok
og slog de forlokkende strenge!
Da dansed i ring både bord og bænke,
så let som terner og drenge. —

Og nøkken han gik sig af stuedøren ud,
det båder lidet at dølge —
og alt som han spilled på felestreng,
monne bruden efter ham følge!

(vildt, triumferende.)

Trolddomsbunden stod ridder og svend,
brudgommen så sig ud så vide;
nøkken redte liden Ingrids seng —
hendes brudeseng i elven hin stride.

(bliver pludselig stille og siger sagte:)

Den vise glemmer jeg aldrig! — — — Men gå I hjem, det tager til at kveldes, og er solen nede, så hører skoven de andre til. Farvel! Jeg bringer bud og hilsen til Olaf, der han sidder — i berget!

(går ind i lien til venstre.)

SJETTE SCENE.

DE FORRIGE, undtagen THORGJERD.

ARNE
(til FRU KIRSTEN).

Han lyver! tro ham ikke!

HEMMING.

Men det er dog sandhed, det med bruden, som blev borte på bryllupskvelden.

ARNE.

Ej, det var for mange år siden, nu hænder ikke sligt mere! Men alle vil vi hjælpes ad med at lede ham op.

INGEBORG.

Ikke blev det sjunget for min vugge, at jeg skulde løbe om i skov og mark for at finde min brudgom igen.

ARNE.

Ti stille!

INGEBORG.

Er han koglet i fjeldet, så lad den tage ham, som har gjort det; jeg agter ikke at dele min fæstemands hu og hjerte.

HEMMING
(sagte og inderligt).

Herren signe jer for de ord!

INGEBORG
(med et stolt, afvisende blik).

Hvad nu?

ARNE.

Vil du tie, siger jeg. (til GÆSTERNE.) Rask nu, mine frænder! Spreder jer ad, søger efter ham i hver ås, i hver houg! Afsted! Retså! Imorgen drikker vi bryllup!

(GÆSTERNE og FRU KIRSTENS FØLGE går i forskellige grupper ud til begge sider.)

ARNE
(sagte til FRU KIRSTEN).

Han må findes! Det vilde volde mig evig skam, om brylluppet —

FRU KIRSTEN.

Følg med, følg med!

INGEBORG
(sagte til HEMMING, der står nedslået).

Hvi går du ikke med de andre? Bedre var det, at du skafte mig min fæstemand igen, end at du står her og signer mig for ord, som jeg lidet mener.

ARNE
(ved udgangen).

Kom, kom!

INGEBORG
(til HEMMING, der vil gå).

Vent, Hemming! Fæst mine skospænder!

FRU KIRSTEN OG ARNE
(går ud til venstre).

SYVENDE SCENE.

INGEBORG. HEMMING.

INGEBORG

(rækker foden frem).

Se der, spænd den vel til!

HEMMING

(knæler ned og gør, som hun byder).

INGEBORG

(idet hun flytter den anden fod frem).

Der, spænd mig også den fast! Nu, hvorfor bøjer du hovedet? Er der gået dig noget imod?

HEMMING.

Kræver I, at jeg ærligt skal sige jer —

INGEBORG.

Javisst gør jeg.

HEMMING.

Så må I da vide —

INGEBORG

(hurtigt).

Å nej, det trænges ikke.

(Hun fjærner sig nogle skridt; HEMMING rejser sig.)

HEMMING.

Ak, jomfru Ingeborg! engang var I mig så god; men nu, siden I er bleven stor og fuldvoksen jomfru — og mest, kan jeg tro, siden I gav jert fæstensord —

INGEBORG.

Hvad så?

HEMMING.

Å nej, intet! — (Pause.) Kan I mindes, vi har været heroppe engang før?

INGEBORG
(kort).

Jeg mindes aldrig!

HEMMING.

I var løbet efter jer brogede ged, og jeg skulde nu følge jer, som jeg altid plejede, — ja, det er længe siden, men jeg kommer det ihu, som om det var idag; lige dernede ligger myren, som —

INGEBORG
(nærmer sig).

Var det dengang vi hørte bjørnen?

HEMMING.

Ja, ret dengang.

INGEBORG
(stedse mere og mere ivrig).

Jeg fandt geden igen.

HEMMING.

Nej, det var mig, som fandt den først.

INGEBORG.

Ja, ja, sådan var det; deroppe under uren

HEMMING.

Og så tog I jert strømpebånd.

INGEBORG.

Og bandt den.

HEMMING.

Ja, for vi skulde sanke jordbær.

INGEBORG.

Derborte i bakken, ja! Og du havde gjort en næverskrukke til mig.

HEMMING.

Men så var det, vi hørte —

INGEBORG.

Bjørnen, ha, ha, ha! Vi måtte over myren, der hvor den var blødest, —

HEMMING.

Og så tog jeg dig på armen.

INGEBORG.

Og sprang med mig fra den ene tue til den anden. (leende.) Hvor rædde vi var, begge to!

HEMMING.

Ja, jeg var nu mest ræd for din skyld.

INGEBORG.

Og jeg for din — — (standser pludselig og vedbliver at betragte ham, idet hendes ansigt antager et bydende og krænket udtryk.) Hvad er det, du her står og siger? Hvorfor går du ikke? Sømmer det sig at tale så til din herres datter? Gå, gå, du skulde jo finde min fæstemand!

HEMMING.

Ak, jeg glemte jer fæstemand, jeg glemte, at I er min herres datter.

INGEBORG.

Finder du ham, så lover jeg dig en baldyret trøje til jul, så glad bliver jeg derved.

HEMMING.

Jeg vil ingen trøje have; jeg tjener jer hverken for guld eller sølv, hverken for kost eller ridderklæder. Men nu går jeg; hvad jeg mægter, det skal jeg gøre, når jeg véd, det glæder jer.

INGEBORG
(der er stegen op på en sten, hvor hun plukker nogle blomstrende hæggekviste).

Hemming! hvor rig er min fæstemand?

HEMMING.

Hvor rig han er, skal jeg ikke kunne sige; men om hans farfader heder det i visen:

Han mægter at klæde i gyldenskrud
vel hundrede terner til sin brud!

Så mægtig er nu vel ikke Olaf Liljekrans, men han ejer dog både gård og grunde.

INGEBORG
(fremdeles beskæftiget).

Og du, hvad ejer du?

HEMMING
(sukkende).

Min armod, det er det hele!

INGEBORG.

Det er ikke meget, Hemming!

HEMMING.

Nej, det er ikke meget, jomfru Ingeborg!

INGEBORG

(nynner, bortvendt fra ham, uden at forandre stilling, og beskæftiget som før).

Sålidet monne mit hjerte stunde
til ham, som ejer både gård og grunde!
Langt bedre huer mig den fattige svend,
til ham står min tanke, han er min ven!

HEMMING

(i højeste glæde).

Ingeborg! nej, er det sandt som du siger, da må jeg tifold prise min armod.

INGEBORG

(vender hovedet om og siger koldt).

Jeg skønner dig ikke; det, jeg sang, var kun en gammel vise. (stiger ned fra stenen med hæggekvistene i hånden og nærmer sig, idet hun betragter ham stivt.) Men jeg kender en vise til, og den vil jeg sige for dig:

I kongens gård stander gangeren god;
den bejler, som ejer en ridders mod,
han skor den gule, han skor den grå,
den rappeste lægger han sadlen på!
Han løfter sin brud på gangerens ryg,
hun følger ham villig, hun følger ham tryg.
Han rider sig med hende så langt under ø,
med ham vil hun gerne både leve og dø!

HEMMING

(som ude af sig selv).

Ingeborg! Ingeborg! da skal intet skrække mig mere! Ej at du har en fæstemand, ej at du er

min husbonds datter; — ja, såsandt jeg lever, jeg røver dig endnu inat!

INGEBORG

(heftigt, idet hun stedse kæmper med et frembrydende smil).

Hjælpe mig Gud! hvordan er det fat med dig? Hvad er det, du tænker på? Vil du røve din herres datter? Du må være syg eller gal, siden du kan falde på sligt! Dog, det skal være glemt — for denne gang. Gå nu! og tak himlen, at du slap så let; thi vel har du fortjent et rap — (løfter kvistene, men lader dem synke og siger med forandret stemme:) — og min røde guldring — se der, tag den! (tilkaster ham en ring, som hun har trukket af armen og iler hurtigt ud til venstre.)

OTTENDE SCENE.

HEMMING. Straks efter OLAF LILJEKRANS (fra baggrunden. Månen står op.)

HEMMING.

Den gyldne ring, den har hun mig skænket,
så er hun mig endnu både huld og god!
Hun mente det ikke, det var skrømt, når hun lod,
som hun var så bitterlig krænket.
Alt vil jeg friste, alt tør jeg vove!

(nedslået.)

Og dog, jeg er jo så fattig en svend,
og imorgen skal hun føres for alteret hen!

(raskt.)

Men brudgommen færdes i de vilde skove;
o, hvis han aldrig mere kom igen!

(vil ile ud, men standser med et udråb.)

Olaf! der er han!

(OLAF kommer langsomt frem mellem klipperne i baggrunden. Han går drømmende, med blottet hoved og hænderne fulde af blomster, som han sønderriver og strør på vejen; hans hele færd bærer under det følgende præg af en forvirret tilstand.)

OLAF
(uden at lægge mærke til HEMMING).

Kunde jeg råde
de sælsomme ord, den forvildende gåde!
(vil gå ud til venstre.)

HEMMING.

Herr Olaf! Herr Olaf! hvor går eders vej?
Så hør dog, herr Olaf!

OLAF
(halvt opvågnende).

Hemming! er det dig?
Du standse mig ikke!

HEMMING.

Hvad ligger jer på sinde,
at I færdes tre samfulde dage herinde?
(betragter ham nærmere.)
Hvad øver I der for sælsom en leg, —
eders kind er hvid, eders pande er bleg!

OLAF.

Du må ikke undres, hvi min kind er hvid,
tre nætter har jeg stridt så sær en strid;
du må ikke undres, hvi min pande er bleg,
tre nætter har jeg været i alfeleg.

HEMMING.

Gud stå os bi!

OLAF.

Jeg er syg, jeg er svimmel!
Jeg kan ikke mindes hverken jord eller himmel!

HEMMING
(ængsteligt).

Herr Olaf! følg med til jer moders gård!

OLAF.

Min moders gård! Hvor er det den står?
Her tykkes det mig, jeg har hjemme!
Skoven er bleven mit fædrenehus,
grantoppens kvæder og elvens sus
kan jeg bedre forstå, end min moders stemme.

(med stigende henrykkelse.)

Ej sandt, her er fagert! Ej sandt, her er stille!
Ser du, min højsal er smykket til gilde.

HEMMING
(afsides).

Hvad er ham dog hændt?

OLAF.

Snart kommer min brud!

HEMMING.

Eders brud! I véd da —?

OLAF
(vedblivende).

Når dagen går under.
når skyen blegner og fuglen blunder,
da kommer hun hid så ung og prud!

HEMMING
(korser sig).

Alle hellige mænd! så er det dog sandt!

OLAF.

Véd du, hvornår jeg først hende fandt?
Jeg red fra Guldvik en aften silde,
det bæres mig for, der var holdt et gilde.
Mit sind var tungt, mit hjerte var klemt!

noget havde mig krænket; hvad det var, har jeg glemt.
Jeg red mig alene op under li,
ved midnatstider kom jeg elven forbi,
da lød det som en klingende harpestreng,
det gik som en slåt over mark og eng,
det hørtes som et lokkende, klagende kvæde,
jeg folded mine hænder, jeg prøved at bede,
men tungen svigted og tanken med;
mig tonerne fristed, jeg måtte afsted.
Snart klang det som gråd og snart som latter,
snart lød det som lyst, og snart lød det atter,
som var der et bristende hjertes nød,
som var der en dødsens ve og vånde
lagt i det koglende kvæde, der flød
lig en strøm omkring mig! — Knapt kunde jeg ånde!
Så sært forvildet blev sans og sind;
det var som om både stærke og milde
magter drog mig i lien ind,
jeg måtte herop, om jeg end ikke vilde.
Og stedse det lokked og lød på min vej;
hvorlangt jeg red, det mindes jeg ej.

HEMMING

(afsides).

Og bruden, som spillemanden fortalte om, hun måtte jo også følge —.

OLAF.

Da standsed min fole, jeg vaktes derved,
jeg så mig om med undrende blikke;
hvor var der fagert og vént! Men det sted,
jeg var kommen til, kendte jeg ikke!
jeg stod i en dal; — skygge og fred
var drysset som dugg derover!
Månen legte ved kærnets bred,
det var som den lo, når den dukked sig ned

i de svale, trillende vover!
Mit hoved var tungt, min hu var mod,
mig længedes efter at blunde;
jeg lagde mig ned ved en linderod
i de væne, hviskende lunde!

HEMMING.

Herr Olaf! Herr Olaf! Hvor turde I friste sligt?

OLAF
(vedblivende).

Så kom jeg i alfekvindernes dans;
den fagreste mellem dem bød mig en krans
af vårklokker blå, af vandliljer hvide;
hun så mig i sjælen med øjne så blide,
hun hvisked i mit øre et gådefuldt ord,
som aldrig går mig af minde:
„Olaf Liljekrans! véd du, hvor lykken gror,
véd du, når fred for dig er at vinde?
Mellem alle de urter små på rad
må du den fagreste finde,
og plukke den sønder, blad for blad,
og drysse den ud for alle vinde,
da — først da skal du lykken finde!“

HEMMING.

I har sovet og drømt!

OLAF.

Fra denne stund
det blev mig for trangt i min moders stue!
Gennem ur, over hej, til den fagre lund
stævned jeg op med pil og med bue!
Der mødte jeg alfepigen igen.

HEMMING
(træder forbauset tilbage).

Hvad nu, har I vågen fundet —?

OLAF.

Min fæstensring tog jeg og skød med den
I luften over hendes hoved hen;
nu er hun for evig bundet!

HEMMING.

Og det er bruden, I venter her?

OLAF.

Det er bruden, snart er hun nær!

HEMMING
(afsides)

Hans sjæl er hildet, hans sind er sygt;
alt skal fru Kirsten vide!
(højt.)
I tør da færdes foruden frygt
heroppe?

OLAF.

Her er det godt og trygt
at vugges i drømme blide!
(går langsomt ind mellem klippestykkerne i forgrunden til højre.)

HEMMING.

Alt imorgen skal hans bryllup stå,
men sin fæstemø agter han lidet på,
lidet véd han, at hun er nær,
og mindre, at hun har en anden kær! —
Han færdes forvildet i skoven omkring,
og mig gav Ingeborg den gyldne ring!
Hvad jeg har set, skal hans moder kende;
alle helgene véd, hvor dette skal ende!
(går ud til venstre.)

NIENDE SCENE.

OLAF LILJEKRANS (træder atter ind fra højre).

OLAF

(idet han sønderriver nogle blomster, som han har plukket udenfor).

„Mellem alle de urter små på rad
må du den fagreste finde;
og plukke den sønder, blad for blad,
og drysse den ud for alle vinde, —
da — først da skal du lykken finde!“
Jeg får ikke fred for de sælsomme ord.
Den fagreste urt? Hvor er det den gror?
Hvorpå skal den kendes? Er dens fagerhed lagt
i duftens sødme, i bladenes pragt?
Hvad heller er den lagt i lønlige kræfter,
som jeg aldrig kan finde, om jeg spejder derefter?
sålunde ejer jo mangt et sværd
under klingens rust et kosteligt værd,
sålunde kan jo en harpe hænge
glemt i en krog, ingen derpå giver agt,
og dog kan alverdens forlokkende magt
være gemt i de støvede strenge.

TIENDE SCENE.

OLAF LILJEKRANS. ALFHILD (fra baggrunden. Hun er fantastisk klædt og smykket med løvflætninger og blomster; ængsteligt ser hun sig om, indtil hun opdager OLAF og iler ham da glad imøde.)

ALFHILD.

O, bliv, bliv! gå ikke fra mig!

OLAF

(ligesom pludselig belivet).

Alfhild! min unge, dejlige brud!

ALFHILD.

Olaf! min fagre ridder! Det blev mig for tungt at vente, jeg måtte gå dig imøde!

OLAF.

Men sig mig, hvi frygter du stedse for at komme hid?

ALFHILD.

Jeg har jo sagt dig, udenfor dalen kom jeg ingensinde, før du gæsted mig. Min fader har sagt, at onde magter råder herude: kun derinde mellem bergene kunde jeg færdes tryg og trøstig! O, lad råde, hvad magter der vil, du er her, det er nok for mig! Kom, lad mig se dig ind i øjnene! Ja, ja, jeg har dig igen!

OLAF.

Har mig! Ak ja, Alfhild! Du listeligé, du dejlige kvinde, vel har du mig igen! Mit sind har du koglet så dybt, så dybt; før mig, hvorhen og så langt du vil, i berget, dybt under hougen, i den grønne græsvold, hvor slåt og sang klinger så lifligt ved kveldstid, på elvens bund, dybt under fossen, hvor der er harper for de store, klagende kvæder; hvor dit hjem er, der er jeg rede til at færdes!

ALFHILD.

Hvi taler du så? Vel må du vide bedre, end du der siger. — Vætter og alfer råder i houg og fjeld, og på elvens bund bor nøkken, det har fader sagt. Mener du. jeg er en alf eller —

OLAF.

Du er den fagreste i verden; vær for mig, hvad du vil, når du kun er min!

ALFHILD
(smilende).

Var jeg alfekvinde, forsandt, jeg siger dig, da skulde det gå dig ilde!

OLAF.

Mig!

ALFHILD.

Ja, dig! Hvor du red på din enlige sti, skulde jeg træde dig imøde, glemselsdrikken skulde jeg række dig af det gyldne horn, jeg skulde kogle mine kunster deri, så du glemte himmel og jord, glemte, hvor du var født og båren, hvad navn du lød og hvor dine frænder færdes, kun ét skulde du mindes, et eneste skulde fylde din hu og din tanke.

OLAF.

Forvisst, da er du alfekvinden! Thi fra den første stund har du sålunde koglet dine kunster for mig.

ALFHILD.

Har jeg?

OLAF.

Gennem lien red jeg, dybt dernede hvor elven løber, — det var nat, sælsomt lød sange og klagende kvæder rundt om mig — — — —

Forvildet blev mig min sti, jeg kom langt, langt ind mellem bergene, jeg fandt den dejlige dal, hvor ingen fod har trådt, hvor intet øje har forlystet sig før mit — — — —

Tungt faldt en slummer på mig derinde, men alfekvinderne legte imens, og de drog mig ind i legen — — — —

Men da jeg vågned, var der bedrøvelse i mit sind; hjemad red jeg, men dernede kunde jeg ikke

trives mere; det bares mig for, som jeg havde glemt efter mig det rigeste og bedste i livet, som om en herlig skat var mig beskåret, ifald jeg kun søgte og fandt den — — — —

Til dalen måtte jeg op, før var der ikke fred for mig — — — —

Du kom mig imøde, fager og varm som i denne stund; jeg greb din hånd, jeg så dig ind i øjet — himmel og jord, alverdens dejlighed var i dit øje! — — — —

Da glemte jeg venner og frænder! — — — —

Jeg kom der næste nat, jeg favnede din midje, jeg krystede dig til mit bryst, himlens herlighed var i dit favntag — — — —

— Da glemte jeg mit kristen-navn og mine fædres hjem. — — — —

Og jeg kom den tredje nat, jeg måtte komme, jeg kyssed dine røde læber, mine øjne åd sig ind i din sjæl. — Mere end alverdens herlighed var deri! Jeg glemte mere end Gud og hjem, mere end himmel og jord, jeg glemte mig selv! (styrter ned for hende.) Alfhild! Afhild!

ALFHILD.

Er det en glemselsdrik, det som du der nævner, da har jeg koglet mig selv dermed. Mig er det gået som spillemanden, der lærte nøkkens kvæder, for at kogle sin hjertenskær; — han koglede og koglede sålænge til kogleriet omspandt hans eget sind, og han aldrig kunde vinde sig ud deraf. (standser og bliver tankefuld stående.)

OLAF
(idet han rejser sig).

Hvad grubler du over?

ALFHILD.

Højt på fjeldet er en styrtning så brat, at end

ikke ørnen kan fæste sin klo deroppe; der står en enlig birk, ilde trives den, og fattig er den på løv; men den bøjer sine grene nedad imod dalen, som ligger langt borte; det er som den længedes efter sine søstre i den friske, frodige lund, som om den higede efter at plantes ind i det solvarme liv dernede. — — — —

Som birken på fjeldet så var mit liv, jeg længedes udad, efter dig længedes jeg i lange, lange tider, før jeg vidste, du var til. Dalen blev mig for trang, men jeg vidste ikke, at der bag fjeldene var en anden dal som min derinde. Ridderne og fruerne, som gæstede mig hver nat, var mig ikke nok, og de sagde mig intet om livet derude!

OLAF.

Riddere og fruer? Du har jo sagt mig, at ingentid mødte du nogen derinde.

ALFHILD.

Ingen som du! Men hver kveld sang min fader sine viser for mig, og når det blev nat og mine øjne lukkedes, da kom de og gæstede mig, alle de, der lever i min faders viser. Frejdige riddere, fagre kvinder var blandt dem, de kom med falk på hånden, ridende på stolte gangere. På engen dansede de, lyst og skemt lød rundt om, hvor de færdedes; alferne lyttede tyst fra hver en blomst og fuglene fra grenen, der de var sovet ind. Men når dagen randt, da var de alle borte, ensom gik jeg, jeg pyntede mig med blomster og med grønne blade; thi jeg vidste, at næste nat vilde de komme igen. Ak, det liv var mig dog ikke nok; en mægtig længsel fyldte mit bryst, aldrig var den blevet stillet, om ikke du var kommen!

OLAF.

Du nævner din fader; ingentid så jeg ham derinde!

ALFHILD.

Kun sjelden kommer han nu, han var der ej fra den kveld, vi først mødtes.

OLAF.

Men sig mig, hvo er han?

ALFHILD.

Du har sagt mig, at du red en sommernat i lien, der hvor elven løber; der hørte du sælsomme sange, som du kun halvt forstod, men som dog maner og maner dig, så du aldrig glemmer dem.

OLAF.

Javisst, javisst!

ALFHILD.

Du har hørt min faders sange! Det er ved dem jeg er vokset op. Forsandt, heller ikke jeg har forstået dem tilfulde; de tyktes mig at være den dyreste skat, at være livet selv; nu gælder de lidet for mig; de er mig kun et bud om al den herlighed, som skulde komme. I dem alle var der en fager ridder; ham tænkte jeg mig som det bedste og herligste i alle dale, det bedste og herligste sålangt fugl kan flyve, sålangt sky kan stævne. Olaf! det var dig, jeg kender dig vel igen! O, du må fortælle mig om dit hjem, om den fjerne dal, du kommer fra; rigt og lyst må det være derude; did må det være mine fugle drager hen ved løvfaldstid; thi når de atter gæster mig, da har de såmeget sælsomt at fortælle, så mangt et under at synge om, at alle urter sprætter og blomstrer derved, alle træer

grønnes, og den store, dejlige sol står tidlig op og går sent til hvile, for ret at lytte til alle de fagre eventyr og sange. Men lidet fatter jeg af alt, hvad de fortæller, du må tolke det for mig, du må klare for mig alt, hvad der spørger og kræver svar i mit bryst.

OLAF.

Lidet er jeg det mægtig, du spørger om mit hjem. Mit hjem? Har jeg havt et andet hjem end her, da mindes jeg kun ringe ting deraf. Det er mig alt som en tåget drøm, der glemmes i den stund vi vågner. Dog, kom! langt dernede ligger en bygd, der bæres det mig for, at jeg færdedes, før jeg så dig, der bæres det mig for, at mine frænder bor. Hører du, hvor elven maner og suser, lad os følge den; ude på kanten, ved fossefaldet, der kan vi se over bygden, hvor jeg — engang hørte hjemme. Kom, kom!

ALFHILD.

Men tør jeg —

OLAF.

Følg trøstig, jeg skal værne om dig!

ALFHILD.

Jeg er rede; jeg véd det jo nok, selv om jeg ikke vilde; følge dig må jeg, hvor du færdes.

(de går ud til højre.)

KOR AF BRUDEFOLKET OG FRU KIRSTENS FØLGE

(fjernt fra skoven til venstre).

Du agte dig vel, du fri din sjæl
fra listige alfer i lunden!

ELLEVTE SCENE.

FRU KIRSTEN og HEMMING (kommer ind fra venstre).

HEMMING.

Her var han; — se — nej, nu er han borte!

FRU KIRSTEN.

Og han sagde, at han ventede på bruden, som skulde komme?

HEMMING.

Ja, men hvem han mente, kunde jeg ikke ret blive klog på; thi hans tale var sælsomt forvildet. Ingeborg mente han ikke, det er visst.

FRU KIRSTEN.

Stille, gode Hemming! stille med det, han har sagt! Velgjort var det, at du lod mig alene vide, han var her. Rigelig skal du lønnes derfor, men først må vi finde ham fat —

HEMMING
(idet han ser ud til højre).

Se, se der, i måneskinnet, på bakken ved elven, — ja, forvisst tror jeg — —

FRU KIRSTEN.

Stille, stille, det er Olaf!

HEMMING.

Der er to; en kvinde står hos —

FRU KIRSTEN.

Alle gode ånder!

HEMMING.

Han viser udover bygden, som om — der går de begge!

FRU KIRSTEN.

Hent herr Arne og vore folk! Vi vil mødes her; jeg bringer Olaf hid!

HEMMING.

Men tør I også —?

FRU KIRSTEN.

Gør som jeg siger; men ti vel med det, du har hørt og set. Du kan sige, at Olaf drog herop for at jage ren og bjørn, og at han fór vild på fjeldet.

HEMMING.

I kan lide på mig, fru Kirsten!

(går ud til venstre.)

FRU KIRSTEN.

Skulde det da være sandt? Skulde onde vætter have fået magt over ham? Ej, sligt kan jeg bilde Arne fra Guldvik ind, men lidet tror jeg det selv; — og dog siges der, at det tidt nok hændte i fordums tider. Men det er nok alfekvinder af kød og blod, som — —. Der stiger han ned til elven, jeg må rappe mig!

(går ud til højre i mellemgrunden.)

KOR

(fjernt fra skoven til venstre).

Med fromme sange, med klokkespil
så vide vi færdes i dale!
Du kristne mand, du lytte dertil,
vågn op af den koglende dvale!

TOLVTE SCENE.

OLAF og ALFHILD (kommer ind fra højre i baggrunden. Senere FRU KIRSTEN).

ALFHILD.

O, du må fortælle mig mere endnu!
I mit sind falder dine ord, som duggen hin svale,
det er mig, som råded du alle min længsels runer
med din liflige tale! — — —
Sad du aldrig en sommernat ved det øde fjeldvand,
der er så dybt, at du ej kan bunde?
Så du ikke alle himlens små lys dernede,
de kloge øjne, der tolker mere end du kan udgrunde,
mere end du kan udsige, om du havde tusinde munde.
— — — — —
Tidt sad jeg så; med mine hænder vilde jeg fange
de dybe, de tindrende gåder dernede —
jeg greb efter dem, vilde se dem nær,
da blev de dunkle, som øjne, der græde, —
det var fåfængt at spejde og lede —
— — — — —
Så var det også fordum i mit sind!
Mange, mange gåder, som jeg vilde forstå;
men de gækked mig som stjernen i det dybe vand,
bleve mig ugrundelige, desmere jeg grunded derpå!

OLAF.

Og er jeg ikke bleven mig selv en ugrundelig gåde?
Er jeg Olaf Liljekrans, den stolte ridder,
den ætstore mand, der broutede af sin slægt,
og lod hånt om elskov og fuglekvidder!
Dog ligegodt, jeg river ud af mindet, hvad jeg var!
Lykkelig er jeg, det kan jeg forstå — —
din spådom slog fejl, — Lykken skulde jeg finde,

når jeg fandt den fagreste blandt urter små.
Ha! Lykken har jeg alt fundet!

ALFHILD.

Jeg har intet spået.
Dog — fortæl mig mere om livet derude!

OLAF.

Lad livet derude gå sin egen gang,
her er mit hjem, hos dig, min prude,
min dejlige viv! Alfhild, tal!
Er det ikke ret som en højenloftssal
var rejst for os under de grønne lier!
Blåklokken står pyntet på alle stier,
her er gilde herinde, her er fryd og lyst,
mere fast, end der kan rummes i mit bryst!
Hør, fra elven klinger det dybe kvæde;
o, det er det, som volder, at jeg både må le og græde!
Det sælsomme kvad, det koglende spil,
har gjort mig så fro, så salig og vild!
(griber hende lidenskabeligt i sine arme.)
Farvel jeg skikker til bygden dernede!
heroppe vil jeg min brudeseng rede;
farvel jeg skikker over verden ud, —
nu vil jeg favne min fagre brud!

ALFHILD
(viger ængsteligt tilbage).

Olaf!

OLAF
(standser pludselig, som greben af en uklar og smertelig erindring).

Min brud! Hvad sagde jeg der!
Sig mig — Alfhild — da jeg første gang kom her —
kan du — kan du mindes den første kveld?
Hvad var det jeg søgte, — hvad vilde jeg vel?

Kom jeg for at hente dig — til — bygden ned?
Var det for at bede til bryllup jeg red —?

ALFHILD.

Hvad mener du? Bryllup? Jeg kan ej forstå —?

OLAF.

Vort fæstensøl var jo drukket på Guldvik! Ej så?
Tre uger efter skulde vort bryllup stande —
men det tykkes mig, at — nej, det brænder i min pande!
Jeg vil ikke mere tænke derpå!

KOR
(dæmpet og langt inde i skoven).

Olaf Liljekrans! Olaf Liljekrans!
Hvi sover du så tungt og så længe?

ALFHILD.

Tys, Olaf! hører du?

OLAF

Hørte du det med?

ALFHILD.

Hvad er det?

OLAF.

Et gammelt, et halvglemt minde,
som stundom får ord, når jeg færdes herinde!
Det vil mig ilde, det vil mane mig til bygden ned

FRU KIRSTEN
(afsides, idet hun træder ind fra baggrunden, uden at bemærkes af de øvrige).

Der er de! Han taler; kunde jeg forstå —!

(nærmer sig lyttende)

OLAF

(med stigende heftighed).

Ja, ja, jeg kommer; men ene vil jeg ikke gå!
Riddere og fruer skal stævnes hid på mit bud;
med sang skal de ride herop for at hente min brud!
Guldsadlen skal lægges på min rappeste ganger,
forrest i laget skal gå spillemand og sanger,
derefter skal ride køgemester og prest,
alt folket i bygden skal bydes til gæst!
Høviske svende skal lede din ganger ved hånd,
liflige urter skal drysses på alle veje,
bonden skal bøje sig for dig som en vånd,
og ved ledet skal hans kvinde neje!
kirkeklokkerne skal ringe over landet ud:
nu rider Olaf Liljekrans hjem med sin brud!

KOR AF BRYLLUPSGÆSTER

(raskt men dæmpet inde i skoven til venstre).

Nu færden står
til bryllupsgård!
Folen løber let under lide!
Det drønner under hov
i den grønne skov,
der de lystige svende monne ride!

FRU KIRSTEN

(afsides, under koret).

Himlen være lovet! Hemming har fortalt —!

ALFHILD

(jublende).

De kommer, de kommer, jeg hører dem alt!
Hvort vent det klinger! Olaf! se, se!

FRU KIRSTEN.

Olaf, min søn!

(iler hen til ham, uset af ALFHILD, der vedbliver at stirre ud til venstre.)

OLAF.

Hjælp Gud! hvad er det!
Min moder!

FRU KIRSTEN.

Mit arme, forvildede barn!
Nu er du frelst fra den ondes garn!
Der kommer herr Arne med Ingeborg, din viv.

OLAF
(med et skrig, og ligesom på engang opvågnende).

Ingeborg! — Med det navn har I brudt mit liv!
Min lykke var da idel tant og skrømt!
Ak, at I måtte mig sligt bebude!
(fortvilet.)
Kære moder min! så fagert har jeg drømt;
nu har I vakt mig, nu er alting ude!

TRETTENDE SCENE.

DE FORRIGE. ARNE, INGEBORG, HEMMING, BRYLLUPSFOLK og FRU KIRSTENS FØLGE fra venstre.

ARNE.

Til lykke, fru Kirsten! I har jo fundet ham, som jeg hører.

FRU KIRSTEN.

Javisst, jeg har fundet ham. — Og nu hjemad!

ARNE
(til OLAF).

Og der er ingen skade voldt jer?

OLAF
(åndsfraværende).

Mig! Hvad mener I?

FRU KIRSTEN
(afbrydende).

Visst ikke, herr Arne! Han fór vild på jagten og —

INGEBORG
(peger på ALFHILD).

Men denne unge kvinde — ?

FRU KIRSTEN.

Et fattigt barn! Hun har skænket ham ly og tilhold.

ARNE.

Men der har jo ingen sin bo heroppe.

FRU KIRSTEN.

En og anden dog! Mangen enkelt slægt holder endnu til mellem fjeldene, siden landfarsottens tid.

ARNE.

Så kom, kom! Hestene venter nede under lien.

OLAF
(smerteligt, med et blik på ALFHILD).

Min moder! jeg kan ikke!

FRU KIRSTEN
(sagte og bestemt).

Du må! Det vil volde dig evig skændsel ifald —

ARNE.

Hvad mener han?

FRU KIRSTEN.

Han er syg og mødig endnu, det går over, kom! (med et betydningsfuldt blik til OLAF.) Den unge kvinde følger med!

INGEBORG.

I mener, at hun —!

FRU KIRSTEN.

Trolig har hun plejet ham; vel bør det sig, at hun lønnes derfor.

ARNE.

Og imorgen holdes gildet!

FRU KIRSTEN.

Imorgen! det sværger jeg højt og helligt!

ARNE.

Jeg har jert ord!

HEMMING
(sagte og triumferende, idet han tager ringen frem).

Og jeg har Ingeborgs røde guldring!

INGEBORG
(tager ringen fra ham og siger ligegyldigt).

Min ring! Se, se! har du den, Hemming! Tak, nu skal jeg selv tage vare derpå!

(HEMMING står et øjeblik forbløffet og følger derpå langsomt efter de øvrige, der alle går ud til venstre, undtagen ALFHILD.)

FJORTENDE SCENE.

ALFHILD. Straks efter THORGJERD (fra baggrunden).

ALFHILD

(har med stille og barnlig forbauselse betragtet det foregående optrin, dog uden at lægge mærke til handlingen; når alle er borte, farer hun efter en pause op, ligesom af en drøm).

De er borte! Kan jeg tro det, er det også sandt?
Ja, ja, her stod de; månen skinned, jeg så dem grant!
Der ser jeg dem igen; over bakken drager de ned,
og jeg er bruden, jeg må med, jeg må med!

(vil ile ud til venstre.)

THORGJERD

(i baggrunden).

Alfhild! mit barn! Hvor kommer du her?
Jeg har jo sagt dig —

ALFHILD.

Min fader kær!
Nu må jeg flyve fri som alle vinde,
nu kan jeg ikke længer lukkes bag fjeldene inde!

THORGJERD

(nærmer sig).

Hvad er dig mødt?

ALFHILD

(jublende).

Han er kommen!

THORGJERD.

Hvem?

ALFHILD.

Den fagre ridder! Han vil føre mig hjem!
Nu fatter jeg al den urolige lyst,

som længe har knuget og tynget mit bryst!
Mangen kveld har vi siddet ved striden elv,
du sang om kongens datter, som var hekset i fjeldet!
Kongens datter, min fader! det er jeg selv;
men han, den fagre ridder! har trolden fældet! —
Nu er jeg fri, jeg véd, hvad jeg vil,
jeg vil udad i livets brogede spil!
Hans ord var sang! Det var, som gav han mig vinger;
ingen, ingen magt nu mere mig binder og tvinger!

THORGJERD.

Mit arme barn! til bygden vil du ned:
nei bliv, det vil koste din hjertensfred!

ALFHILD.

Jeg må, min fader! Dit bedste kvad
vil tykkes mig nu som en disig tåge!

THORGJERD.

Så gå da, Alfhild! og drøm dig glad,
din fader skal over dig våge!
Men agt dig for hver underfundig svend,
som lokker med listelig tale!

ALFHILD.

Hvor Olaf færdes, did må jeg hen,
udad, langt ud i de lyse dale!
Der stander hans slot med gyldne sale!
o, jeg kender ham fra dine kvæder igen;
han er ridderen, kongesønnen, bold og prud,
og jeg, den fattige Alfhild, er hans brud!
Fattig, nej, nej, prinsessen jeg er,
o, mer end prinsesse; jeg er Olafs hjertenskær.

(bryllupskoret høres langt nede i lierne.)

Hør, hør, han kalder med horn og lur!
Farvel nu, blomster og skov og ur!

Farvel, min dal, du est mig for trang,
mig vinker alverdens jubel og sang!
Imorgen skal jeg smykkes med gyldenskrud
og ride til kirken som Olafs brud!
Sammen skal vi sidde på højsædets hynde —
ja, nu, først nu skal mit liv begynde!

(hun iler ud til venstre. THORGJERD ser tankefuld efter hende. KORET taber sig i det fjerne, idet tæppet falder.)

ANDEN AKT.

(Tunet ved FRU KIRSTENS gård. På tilskuernes højre side ses hovedbygningen med en luge i gavlen; vinduer eller døre er ikke synlige. Længer mod baggrunden på samme side en liden stavkirke med en kirkegård. På venstre side stabur og andre udhusbygninger. På begge sider i forgrunden simple stenbænke — Det er eftermiddag.)

FØRSTE SCENE.

FRU KIRSTEN. KARLE og PIGER (beskæftigede med tilberedelser til gildet).

FRU KIRSTEN.

Lad der nu ikke fattes hverken i fad eller krus. (for sig selv.) Hårdt holdt det og tungt har jeg stridt, før det kom så vidt; men nu vil jeg også gøre et gilde, som skal høres og spørges. (til tyendet.) Se vel efter på bryllupsbordet om — dog nej, det vil jeg selv gøre. Vinen skal hældes i sølvkanderne, de store drikkehorn skal fyldes med den vælske most, øllet er kun for huskarlene, og den hjemmebryggede mjød ligeså, — og hør, se vel til, at der findes nok af gule vokslys i kirken, brudefolkene skal ikke for alteret før sent på kvelden, med røde blus skal de lyses og følges didhen fra gildestuen. Gå nu alle, og tag vare på det, jeg har sat jer til, hver især. (folkene går.) Gud véd, dette bryllup koster mere end jeg vel kan bære; men Ingeborg bringer god medgift og desforuden — o ja, Arne står vel til at styres

og rådes, som det bedst lyster mig, når han først — (ser ud til højre.) Der kommer Olaf! Ifald jeg kun vidste, at han — —

ANDEN SCENE.

FRU KIRSTEN. OLAF (kommer fra huset i højtidsdragt; han er bleg og tankefuld.)

OLAF
(for sig selv).

Igår og idag! Der ligger kun en midsommernat imellem, og dog bæres det mig for, som både høst og vinter var faldet på mit sind, siden den tid jeg færdedes deroppe i lierne — hos hende, hos Alfhild! (bemærker FRU KIRSTEN.) Ak, kære moder min, er I der!

FRU KIRSTEN.

Retså, min søn! Pyntet med guld og silke, det må jeg vel lide. Nu er det dog at kendes på dig, hvo der er brudgom ikveld. Jeg ser, du har hvilet dig ud.

OLAF.

Sovet har jeg, men lidet hvilet derved; thi jeg drømte imens.

FRU KIRSTEN.

En brudgom må drømme, det er gammel skik.

OLAF.

Min bedste drøm er ude, lad os ikke tænke mere derpå.

FRU KIRSTEN
(afledende samtalen).

Vi får en lystig dag, mener jeg.

OLAF.

Ikke lader det, som min hædersdag huer himlen.

FRU KIRSTEN.

Hvi så?

OLAF.

Det arter sig til uvejr; ser I, hvor tungt skyerne trækker op i vest.

FRU KIRSTEN.

Desbedre lyser brudeblussene, når du går til kirke ikveld.

OLAF

(går nogle gange frem og tilbage; endelig standser han foran sin moder og siger):

Om jeg havde fæstet en fattigmands datter, uden gods og uden slægt, — sig mig, min moder! hvad havde I så gjort?

FRU KIRSTEN

(betragter ham skarpt).

Hvi spørger du?

OLAF.

Svar mig først. Hvad havde I så gjort?

FRU KIRSTEN.

Forbandet dig og gået i jorden af sorg! — Men sig mig, hvi spørger du?

OLAF.

Ej, det var kun skemt, jeg tænkte lidet derved.

FRU KIRSTEN.

Det må jeg vel tro; thi du har altid holdt din æt i agt og ære. Men vær nu lystig og glad; imorgen

sidder Ingeborg som din viv derinde, da vil du finde både fred og lykke.

OLAF.

Fred og lykke. En ting fattes dertil.

FRU KIRSTEN.

Hvad mener du?

OLAF.

Den fagreste urt, som jeg skulde plukke sønder og drysse ud for alle vinde.

FRU KIRSTEN.

Den tossede drøm; — tænk ikke mere derpå.

OLAF.

Kanhænde det bådede mig bedst, om jeg kunde det.

FRU KIRSTEN.

I fruerstuen sidder din fæstemø mellem sine piger, lidet har du talt med hende idag. Vil du ikke gå derind?

OLAF
(i tanker).

Jo, jo! Hvor er hun?

FRU KIRSTEN.

I fruerstuen, som jeg sagde dig.

OLAF
(livligt).

Intet skal fattes hende efter denne dag. Sølvspændte sko vil jeg skænke hende; hun skal bære søljer og ringe. De visne blomsterkviste skal hun lægge af, jeg vil give hende en gylden kæde at bære.

FRU KIRSTEN.

Hvem taler du om?

OLAF.

Om Alfhild!

FRU KIRSTEN.

Jeg talte om Ingeborg, din fæstemø. Olaf! Olaf! Du gør mig angst og bange, så sælsom du er. Næsten kunde jeg fristes til at tro for alvor, at hun havde forhekset dig.

OLAF.

Det har hun! Ja, forsandt, min moder! jeg har været forhekset. Jeg har været i alfekvindernes leg; salig og fro var jeg, sålænge det stod på, men nu —. I lange, lange år vil jeg tynges af kummer og ve, såtidt jeg drages det til minde.

FRU KIRSTEN.

Var hun en heks, da skulde bål og brand være hende sikkert; men hun er en listig, underfundig kvinde, som har lokket dig med fager tale.

OLAF.

Hun er ren som Guds moder selv!

FRU KIRSTEN.

Ja, ja, se til! Men hvad som er, så kom ihu, at imorgen er du ægteviet; både synd og skændsel vilde det da volde dig, om du agtede mere på hende.

OLAF.

Jeg fatter det vel, hel vel, min moder!

FRU KIRSTEN.

Og Ingeborg, som du har trolovet og som har dig kær, ja, Olaf! kær af hjertet — himlens straf vilde ramme dig, ifald —

OLAF.

Vel sandt, vel sandt!

FRU KIRSTEN.

Ej vil jeg tale om vore egne kår; men vel skal du mærke dig, at Arnes datter kan hjælpe mangt og meget på fode for os; stærkt er det gået tilagters med vor æt, og slår sæden fejl iår, så skulde det lidet undres mig, om vi måtte tage tiggerstaven i hånd.

OLAF.

Jeg véd det nok.

FRU KIRSTEN.

Med Arnes penge kan det altsammen bødes på; en hæderlig plads vil du vinde blandt kongens mænd. Tænk dig vel om; har du lovet Alfhild mere end du kan holde — og mig tykkes at mærke noget sligt hos hende, så stille hun end går med det — så tal med hende derom. Sig hende, nu ja, sig hende, hvad du selv vil; tomhændet skal hun ikke gå herfra, det kan du frit love. Se, der kommer hun! Olaf, min søn! tænk på din fæstemø og på din stolte æt, tænk på din gamle moder, som måtte gå i jorden af blussel, ifald — vær mand, Olaf! Nu går jeg ind og ser efter gildebordet.

(går ind i huset.)

TREDJE SCENE.

OLAF (alene).

OLAF
(ser ud til højre).

Hun er så fro som den unge rå,
der den spiller ved hindens side;
snart skal hun vride de hænder små
og trænges af nød og kvide!
Snart må jeg bryde hendes frejdige tro
og vække hende op af drømme,
og så — ja så må vi skilles, vi to.
Arme Alfhild! så bitter en skål må Du tømme.

(grublende.)

Hvad var mig ære, hvad var mig magt,
hvad var mig min æt deroppe hos hende!
I hendes øjne mig tyktes der var lagt
en bedre skat end verden monne kende!
Jeg havde glemt bort både nød og strid,
men alt fra i nat, da jeg atter kom hid,
da jeg sad til højbords i mine fædres stue,
da jeg gik at træde for min moder frem —

(afbrydende.)

Ja, ja, jeg er født og båren af en adelsfrue,
og på fjeldet har den frændeløse Alfhild sit hjem.
For Olaf Liljekrans vilde hun lidet sig skikke.
Jeg må sige hende — nej, nej, jeg kan det ikke!
Og dog — ikveld — ja, forvisst det må ske,
høre må hun, hvad der volder mig den bitreste ve!

FJERDE SCENE.

OLAF. ALFHILD (fra kirken).

ALFHILD
(iler ham glad imøde).

Olaf! Olaf! Du har ført mig på det land,
der jeg træder mellem blomster, som jeg fordum gik
på sand.
Her hos dig er forvisst så vén en ø,
her kan jeg sorgeløs leve og syndeløs dø!
Såmeget gad jeg spørge, så lidet jeg forstår,
alle de underlige gåder må du klare. —
Grønnes altid herude sommer og vår?

OLAF.

Ak, Alfhild!

ALFHILD.

Nej, vent med at svare!
Ser du det hus med spir og fløj?
did gik jeg mig imorges at spille;
herude var leg, her var gammen og støj;
men derinde, o, der var det så stille.
Jeg tren gennem døren, jeg så en sal,
så mild en fred var derinde;
der dæmred en dagning, liflig og sval,
der knæled både mand og kvinde.
Men højt, højt oppe en jomfru stod,
hun sejled på hvide skyer,
hendes hoved skinned som rosenblod,
det skinned som himlen, når dagen gryr.
Hendes ansigt var klart, hendes kjortel var blå,
en fager alf hun bar på sine arme,
og rundt om hende legte de engle små,

de lo tilhobe, der de ned på mig så
oppe fra skyernes karme!

OLAF
(afsides).

Ve mig! jeg har øvet et usaligt spil,
jeg må al hendes lykke knuse!

ALFHILD.

O, sig mig, Olaf! hvo hører til
derinde, hvo har der tilhuse?

OLAF.

Hver den, der er god og from som du,
hver den, der er barn i tanker og hu.
Det er kirken, Guds hus, ham hører det til.

ALFHILD.

Den store fader! Ak, skemte du vil!
Hans hus er jo højt over stjernerne små,
hvor den hvide skysvane svømmer,
så højt som intet øje kan nå
uden barnets, der det blunder og drømmer! —
Men kirken, du nævnte! Så er det jo did
vi skal ride i festligt følge,
som brud og brudgom!

OLAF
(afsides).

Nu er det på tid,
ej tør jeg det længer fordølge!

ALFHILD.

Ak, hvert af dine ord har vel brændt sig ind
så urokkeligt dybt i mit sind!
De fylder mit bryst med fryd og med kvæder;
hvorhelst jeg færdes på tilje og toft,

de skinner på min sti, de lyser, hvor jeg træder,
som guldnaglerne små på nattens loft!
Du sagde, al verden skulde bydes til gæst,
foran skulde ride sanger og præst,
riddere skulde føre min ganger ved hånd,
roser skulde blomstre på alle veje,
hver den lilje på stien skulde bøje sig som en vånd,
alle de urter små skulde sig for bruden neje!

OLAF.

Har jeg sagt —

ALFHILD.

O, du drages det vel til minde!
Se dig om, det er sket på dit bud;
ved kirken grønnes de ranke linde,
alle rosenblommer er sprunget ud
og vugger sig som alfer i højtidsskrud.
Aldrig skinned himlens lysende øje
så lifligt som her fra det høje;
aldrig sang de fugle så vent som idag!
De synger jo brud og brudgom til behag! —
Du, du har voldt mig så livsalig en lyst,
jeg kunde trykke jord og himmel til mit bryst!
Ej findes på marken så fattigt strå,
det jeg evned under fødder at træde,
ej så ringe et kryb i jordens vrå,
at jeg vel må dele dets nød og glæde!
I min barm er al vårens herlighed inde;
det bølger og bruser som en skov i storm!

OLAF
(afsides).

Og snart skal sorgens tærende orm
gnave dig, du unge, dejlige kvinde!

ALFHILD.

O, herligt er livet!
(knæler med oprakte hænder.)
Du fader, som bor
fjernt i himmelen! Havde jeg ord,
havde jeg englenes tunge,
højt jeg skulde din lovsang sjunge;
men jeg kan det ikke; du er for stor,
jeg kan kun bøje mig for dig til jord —
tak, du unævnelige! Lov og ære
for alt, hvad jeg her monne nemme og lære!
(rejser sig.)
Ja, livet er fagert i Olafs hjem,
fast så fagert som at bæres til døden frem!

OLAF.

Kalder Du det fagert at lægges på båre?

ALFHILD.

Jeg véd ej, hvad du mener, men jeg grubled så såre,
og spurgte min fader, hvad døden var,
da sang han mig en vise derom til svar:

„Når menneskets barn er stedet i kval
og lyster at vugges i slummer,
da kommer en alf med hvide vinger
og frier det ud fra nød og kummer.

Den liden alf med de hvide vinger
reder en seng så blød,
han virker af liljer de lagen små,
og bolster udaf rosen rød.

Alt på de bolster han barnet bærer,
han bærer det på sin arm,
og kører det hjem til himlen
på skyernes gyldne karm.

Og det jeg vil dig sige forsandt,
i himlen er mange små,
de drysser alt over det rosenbolster
perler, både hvide og blå.

Så vågner det lidet menneskebarn,
det vågner til himmelens glæde, —
men al den fryd og megen gammen
slet ingen véd om hernede."

OLAF.

Alfhild! bedre det var, om dit liv
var rundet i fred deroppe på fjeldet.
Din fryd vil visne som et brækket siv,
din tro vil dødes —

ALFHILD.

Som Olafs viv
er jeg stærk og modig lig fossevældet!
Du står mig jo nær, lad komme hvad vil,
med dig vil jeg frydes, med dig vil jeg lide.

(lyttende.)

Tys, Olaf! hører du det klagelige spil,
det klinger som et kvad om den dybeste kvide!

(udenfor til højre høres dæmpet følgende KOR AF LIGBÆRERE:)

Vi bær' den lille døde
med sorg til gravens fred,
vi lægger ormens føde
alt under muldet ned.
Tung er den lod at friste:
med suk og sørgesang
at bære barnets kiste
den sidste, tunge gang!

ALFHILD

(uviss og beklemt).

Hvad er det, Olaf! hvad er det? Sig frem!

OLAF.

Et barn, som bæres til dødens hjem
af sin moder og de små søskende fem.

ALFHILD.

Til døden! Hvor er da de bolstere røde,
de liljelagen, og hvor er den døde?

OLAF.

Jeg ser ingen bolster, hverken røde eller blå,
men jeg ser vel de sorte fjæle;
der sover den døde på spåner og strå.

ALFHILD.

På spåner og strå?

OLAF.

Ja, det er det hele!

ALFHILD.

Og hvor er alfen, som bær' ham på arm,
og kører ham hjem i himmelens karm?

OLAF.

Jeg ser kun en moder, hvis hjerte vil briste,
og de småbørn, som følger den sorte kiste.

ALFHILD.

Og hvor er de perler, hvide og blå,
som englene drysser i himmelhaven?

OLAF.

Jeg ser kun de tårer, som søskende små
græder, der de stander ved graven.

ALFHILD.

Og hvor er hjemmet, det dejlige sted,
der den døde drømmer og sover?

OLAF.

Det ser du. De sænker ham i jorden ned,
og kaster muldet derover.

ALFHILD
(stille og tankefuld, efter en pause).

Ej var døden så i min faders kvæde.

OLAF.

Vel sandt; den megen gammen og glæde
sletingen véd om hernede. —
Har du aldrig hørt om hougkongens skat,
der lyser som røden guld hver nat;
men vil du med hænder tage derpå,
intet du finder uden grus og strå;
og hør mig, Alfhild! det vel sig hænder,
at livet artes på samme sæt;
kom det ikke for nær, det træffer sig let
at fingrene små du brænder.
Vel sandt, det skinner som himmelens stjerne,
men kun naar du ser det fra det fjerne.

(bemærker FRU KIRSTEN udenfor til højre).

Min moder — hun vil sige dig — nu går jeg ind.
Alle engle drysse sin fred i sit sind!

(Han går mod huset, men standses af FRU KIRSTEN. — Himlen overtrækkes af mørke skyer, vinden begynder at suse i trætoppene. — ALFHILD staar hensunken i dybe tanker.)

FEMTE SCENE.

DE FORRIGE. FRU KIRSTEN.

FRU KIRSTEN
(sagte).

Nu, min søn! ej sandt, du har vel sagt hende —?

OLAF.

Alt hvad jeg mægtede at føre over mine læber, har jeg sagt. Sig nu I hende resten og så, min moder! lad mig aldrig, aldrig møde hende mere.

(kaster et blik på ALFHILD og går ud ved huset.)

FRU KIRSTEN.

Den dårskab vil snart brændes ud af ham, hvis — (som om hun pludselig fik et indfald.) Men ifald jeg — — Ha, ha, vilde det lykkes, da var han helbredet, det lover jeg for. Men Alfhild —? Nu ja, ligegodt, det må fristes.

ALFHILD

(for sig selv).

Så findes herude både nød og klage,
lad så være; ej vil jeg deraf forsage.
Tungt kan ej verden gå mig imod,
Olaf er mig jo huld og god!

FRU KIRSTEN

(nærmer sig).

Det bæres mig for som tunge tanker ligger dig på sinde.

ALFHILD.

Ja, ja, det voldes af de ting, som jeg nys har lært.

FRU KIRSTEN.

Af Olaf?

ALFHILD.

Javisst af Olaf, han har sagt mig —

FRU KIRSTEN.

Jeg véd det, Alfhild! jeg véd, hvad han har sagt. (afsides.) Han har nævnt sit bryllup for hende,

kan jeg skønne. (højt) Og alt ikveld skal det gå for sig.

ALFHILD.

Hvad skal gå for sig?

FRU KIRSTEN.

Brylluppet!

ALFHILD
(livligt).

O ja, det véd jeg!

FRU KIRSTEN.

Du véd det og tager det ikke tungere end så?

ALFHILD.

Nej, hvi skulde jeg tage det tungt?

FRU KIRSTEN
(afsides).

Der er noget hun pønser på, det skønner jeg grant. (højt.) Nu, såmeget bedre er det for os alle. Men sig mig, når gildet er slut, hvad agter du dig så til?

ALFHILD.

Jeg? Det har jeg lidet tænkt på.

FRU KIRSTEN.

Jeg mener, er du tilsinds at blive her, eller drager du hjem?

ALFHILD
(ser forundret på hende).

Jeg er tilsinds at blive!

FRU KIRSTEN
(afsides).

Der har vi det, hun tænker at holde ham i sin

snare, selv om han gifter sig. Ja, ja, det skal vi strides om. (højt.) Alfhild! jeg under dig alt godt, og dersom du turde lide på mig —

ALFHILD.

Ja, det tør jeg forvisst!

FRU KIRSTEN.

Nu godt, så lader du mig råde for din lykke. Jeg vil tage mig af dig, som jeg bedst kan og véd, og ifald du giver dit minde dertil, så skal du endnu ikveld gå som brud til kirken.

ALFHILD.

Ja, det véd jeg jo.

FRU KIRSTEN
(studsende)

Du véd det! Hvo har da sagt dig?

ALFHILD.

Det har Olaf selv sagt.

FRU KIRSTEN.

Olaf! (afsides.) Skulde Olaf —? Ja, forsandt, han har havt den samme tanke som jeg, at gifte hende bort for at skille sig af med hende. Eller kanhænde for at — nu, ligegodt, er hun først bortgiftet, og er Olaf ligeledes på sin side bleven ægtemand, så — (højt.) Ja, ja, godt, Alfhild! når Olaf har sagt vor hensigt med dig, så har jo ikke jeg fornødent at — Men skynd dig nu, gå derind i staburet, der hænger min egen bryllupsklædning, den skal du bære!

ALFHILD
(med barnlig glæde).

Skal jeg! Din egen bryllupsklædning!

FRU KIRSTEN.

Gør som jeg siger. Gå derind og klæd dig på, så prægtigt du lyster.

ALFHILD.

Og får jeg også brudekrone?

FRU KIRSTEN.

Javisst! Brudekrone og sølvringe og røde guldbånd. Du vil finde nok deraf i kister og skabe.

ALFHILD.

Sølvringe og røde guldbånd!

FRU KIRSTEN.

Gå, gå, og rap dig så alt, hvad du kan.

ALFHILD.

O, jeg skal ikke være længe derom. (klapper i hænderne.) Jeg får brudekrone og røde guldbånd.

(iler ud til venstre.)

SJETTE SCENE.

FRU KIRSTEN (alene).

FRU KIRSTEN.

Den onde, forbandede kvinde! Så glad og trøstig er hun, skønt hun véd, at Olaf skal for altret med en anden. Men således er det mig ret tilpas; det går lettere end jeg tænkte. Hun ser så skyldfri ud som et barn, og dog kan hun samtykke i at tage til husbond den, jeg først vælger for hende. Og jeg som tænkte, at Olaf var hende isandhed kær; har han endnu ikke fået forvissning om hendes rette sindelag, så skal han snart få det. Han skal

kende hende tilbunds, han skal vide, hvi hun har koglet og lokket for ham, og så, ja så er hun ham ikke længer farlig. (smilende.) Se, se! Olaf tænkte dog på den samme frelse som jeg; så snild havde jeg ikke holdt ham for at være. — Men hvor finder vi den svend, som er villig til — Nu, vakker er hun, og på sølv og en liden grund dertil, skal det ikke komme an. Skulde Olaf allerede have talt til nogen derom? Det er ikke tænkeligt! — Nu, så vil jeg sørge for den sag. Jeg har jo huskarle nok på gården og — (ser ud til højre.) Hemming! om jeg prøvede med ham! Men han så dem jo sammen på fjeldet igår, han må vel vide, at der er noget mellem de to. Men ikke desmindre — han er en ringe svend, og derhos fattig og veg af sind — vi får se, vi får se!

SYVENDE SCENE.

FRU KIRSTEN. HEMMING (fra højre).

HEMMING
(for sig selv).

Intet sted er Ingeborg at finde; hun lægger mig i jorden, det er visst. Igår var hun mild mod mig, hun gav mig sin armring; men så tog hun den fra mig igen, og idag vil hun aldrig så meget som glytte til den side jeg går.

FRU KIRSTEN
(sagte, idet hun nærmer sig).

Lidt varlig får jeg være. (højt.) Se, Hemming, er det dig? Du færdes helst alene, mærker jeg; ternerne og de unge karle holder du dig fra; når jeg fornemmer sligt, så skønner jeg vel, at det ikke sker uden skellig grund.

HEMMING.

Ej, min høje frue! hvad skulde —

FRU KIRSTEN.

Jo, Hemming! der er noget, som du går og bærer på iløn; du er ikke frejdig tilsinds!

HEMMING
(truffen).

Ikke frejdig? Jeg?

FRU KIRSTEN
(smilende).

Her er idag en ung og vakker kvinde, som huer dig godt.

HEMMING.

Alle helgene!

FRU KIRSTEN.

Og hun er dig god igen.

HEMMING.

Mig — Hvem? Ikke véd jeg, hvem I mener.

FRU KIRSTEN.

Ej, Hemming, tal ikke så, for mig skal du lidet blues. Jo, jo, jeg ser grant, kan du tro.

HEMMING
(afsides).

Himmel! hun må have mærket på Ingeborg, at —

FRU KIRSTEN.

Jeg har vel set, at bryllupsgildet volder dig liden gammen. Kirkefærden er dig imod, efterdi du selv gad vandre med som brudgom, men ser ej udvej dertil.

HEMMING
(i højeste bestyrtelse).

Ak, fru Kirsten! min ædle, høje frue! fortørnes ikke.

FRU KIRSTEN
(forundret).

Jeg? Hvi skulde vel jeg fortørnes?

HEMMING
(vedblivende).

Jeg har stridt og kæmpet mod denne usalige elskov, sålænge jeg mægtede, og det tror jeg forvisst, at hun har med.

FRU KIRSTEN.

Hun? Hun har da sagt dig, at hun er dig god?

HEMMING.

Ja næsten!

FRU KIRSTEN.

Retvel, retvel, så I har talt tilhobe derom?

HEMMING.

Ja, — men kun én, kun én eneste gang, det sværger jeg.

FRU KIRSTEN.

En eller ti gange. det er mig lige kært. (afsides.) De er da alt enige; stor lykke havde jeg med mig, at jeg traf på Hemming; nu undrer mig ikke, at Alfhild var så villig til at træde for alteret. (højt) Hemming! jeg står i megen gæld til dig, efterdi du fandt min søn igen og ellers var mig til vilje; nu kan jeg gøre vederlag, jeg vil af al magt stå dig bi i den sag, vi nys talte om.

HEMMING
(fortumlet af glæde).

I! Vil I det, fru Kirsten! Ak, Gud og helgene! jeg tør neppe tro derpaa. (standser.) Men herr Olaf, eders søn! hvad mener I, han vil sige?

FRU KIRSTEN.

Han vil ej lægge dig sten ivejen, det skal jeg vel sørge for.

HEMMING
(trohjertig).

Ja, forsandt, han er også bedst tjent dermed, for jeg véd, hun er ham ej god af hjertet.

FRU KIRSTEN
(smilende).

Det har jeg vel mærket, Hemming!

HEMMING.

Har I! Ja, I er så klog, fru Kirsten! Og jeg som tænkte, at jeg var den eneste, som havde mærket det. (betænkeligt.) Men mener I, at herr Arne vil give sit minde?

FRU KIRSTEN.

Din Husbond? Jeg skal vide at tale ham tilrette, det vil nok lykkes.

HEMMING.

Mener I? Ak, men jeg er jo dog så fattig en svend.

FRU KIRSTEN.

Det skal nok jeg bøde på, ifald ikke herr Arne selv er rede dertil.

HEMMING.

Tak, tak, fru Kirsten! Himlen lønne jer for eders gode sind.

FRU KIRSTEN.

Men du tier vel med det, vi her har talt sammen.

HEMMING.

Det lover jeg.

FRU KIRSTEN.

Så hold dig rede, herude samles gæsterne om føje tid, vær så ikke langt fra hånden. (går op mod staburdøren og spejder efter ALFHILD).

HEMMING
(for sig selv).

Nej, dette her er mig som en forunderlig, gækkende drøm. Ingeborg og jeg, vi skulde få hinanden! Ak, kan det være sandt? Så højt turde jeg aldrig tænke; — det var mig hver morgen, som jeg havde gjort en formastelig gerning, når jeg om natten blot drømte derom. — Hm! jeg véd forresten ret vel, at det ikke er for min skyld, fru Kirsten gør sig al den besvær. Hun har noget isinde; det gælder for hende at bryde forliget med herr Arne, og nu hun har mærket, at Ingeborg er mig god, så vil hun bruge det til påskud. Ja, ja, jeg har så tidt varet min husbond ad, men han vil aldrig tro mig.

ARNE
(kalder udenfor til venstre).

Hemming! Hemming!

FRU KIRSTEN
(kommer ned i forgrunden).

Din husbond kalder! Gå nu! Siden skal jeg tale med ham; han føjer sig nok. Tro mig, han

skal følge sin svend til kirken i samme stund, han fører sin datter did.

HEMMING.

Tak, tak, fru Kirsten! Forsandt, I gør en god gerning mod os alle.

(går ud til venstre.)

FRU KIRSTEN
(for sig selv).

Så ung er hun og dog så underfundig; hun har leflet med Hemming, alt imens hun bildte min søn ind, at — — Godt, han skal snart lære hendes kunster at kende. Men først må jeg have herr Arne fat; han holder meget af Hemming, vil nødig skilles fra ham; det lod også som Hemming frygtede for, at det skulde være til hinder; men de kan jo mageligt blive sammen, om end Hemming gifter sig. — Hemming ser ellers mere grant i tingen, end jeg tænkte mig. Hvad vil Olaf sige dertil, spurgte han; han har da altså mærket, at Alfhild endnu ligger min søn på hjertet. Nu, lad ham det; tager han hende, så tier han også, og er Alfhild først gift — jeg kender Olaf; han har stedse sat høj pris på at stå i agt og ære hos bygdens mænd, og derfor vil han vel — ja, ja, det må, det skal lykkes.

(går ud til højre.)

OTTENDE SCENE.

HEMMING (kommer fra venstre med en ølbolle skjult under koften). ARNE (følger ham forsigtigt og spejdende.)

ARNE.

Er der ingen?

HEMMING.

Nej, kom I kun, husbond!

ARNE.

Men det tykkedes mig, at jeg hørte fru Kirsten.

HEMMING.

Nu er hun gået, kom I kun!

ARNE
(sætter sig på bænken tilvenstre).

Hemming! godt og vel er det, at brylluppet skal gå for sig ikveld. Imorgen rejser jeg hjem; ja, det gør jeg. Ikke en dag længere bliver jeg i fru Kirstens hus.

HEMMING.

Ej, husbond! er der nu igen ufred mellem jer?

ARNE.

Er det ikke nok, synes dig, at hun og alle hendes fornemme frænder lader hånt om mig; ved nadverden lo de og skemtede mellem hinanden, efterdi jeg ikke kunde komme mig for at æde af alle de ugudelige udenlandske retter. Og hvad var det så vi fik at drikke dertil? Sød vin og most, som vil ligge mig i maven i otte dage. Nej, da priser jeg mit gode hjemmebryggede øl. (drikker og tilføjer sagte og forbitret.) Af dette har jeg skikket den skarnskvinde tre fulde tønder, og hvad har hun gjort? Slængt det hen for sine huskarle, og her må jeg stjæle mig til en slurk, ja, Hemming! stjæle mig til at drikke mit eget øl, for at de ikke skal skælde mig for en grov bonde, der ikke forstår sig på fornemme drikkevarer.

HEMMING.

Ja, ja, husbond! jeg har jo varet jer ad.

ARNE.

Å — varet mig ad! Du er dum, Hemming! mener du ikke, jeg selv har mærket det; men bi kun, bi kun! (opfarende.) At sætte mit gode, kvægsomme øl for huskarlene, som om det ikke var værdigt at komme på et herremandsbord. —

HEMMING.

Ja, fru Kirsten handler ilde med jer, det er visst.

ARNE
(rækker ham bollen).

Der, sæt dig ned og drik! (HEMMING sætter sig.) Hør, Hemming! Jeg vilde ønske, vi vel var hjemme.

HEMMING.

Ja, mig huer det ikke her i bryllupsgården.

ARNE.

Nej, da lover jeg min gamle stue på Guldvik; — når vi to sad sammen om kvelden og legede brikkespil og havde ølkruset mellem os —

HEMMING.

Medens jomfru Ingeborg sad ved væven og baldyrede roser og alskens blomster i lindugen —

ARNE.

Og sang derhos så lifligt, at det bares mig for, som jeg blev ung og rørig igen. Ja, Hemming! når brylluppet er over, vil vi fare fort med vort gamle levesæt.

HEMMING.

Men da er der ingen, som slår væven og synger liflige viser dertil.

ARNE.

Nej, det er sandt nok, Ingeborg er da borte. Det vil gå mig hårdt til hjerte; hun er vild og selvrådig, men savne hende vil jeg dog, og det tungt. (tænker sig om.) Imellemstunder kunde jeg vel gæste hende her — — Men nej. det vil jeg ikke! Her ler de af mig, de hvisker bag min ryg, jeg mærker det nok.

HEMMING.

Men ifald I vilde, så kunde det jo endnu gøres om.

ARNE.

Gøres om. Du er dum, Hemming! altid snakker du om at gøre om. (rækker ham bollen.) Der, drik! det har du godt af. Gøres om; nej nej, det skal aldrig gøres om! Det var onde vætter, som blæste den tanke i mig at komme i slægt med fru Kirsten. Men nu er det sket; de fornemme frænder får te sig, som de vil, men mine grander skal ikke spotte over mig, — har jeg givet mit ord, så vil jeg også holde det. (forsagt.) Bare jeg vidste, at Olaf vilde være god mod hende, jeg vil bede ham derom — (heftigt.) Han skal være det, ellers kommer jeg med mine gamle næver og banker ham.

HEMMING.

Ja vel er det, om I tager vare på hende, for Olaf agter hende ikke stort, det tror jeg visst.

ARNE.

Så, mener du det?

HEMMING.

Mindes I Alfhild, den fattige pige, som fulgte med fra fjeldet igår?

ARNE.

Javisst gør jeg. Hun er vakker!

HEMMING
(rejser sig).

Så tykkes Olaf med.

ARNE.

Hvad skal det sige?

HEMMING.

Olaf har hende kær! Tidt og mange gange gæstede han hende deroppe; — hvad fru Kirsten har snakket jer for, må I aldrig tro.

ARNE.

Og hvad du snakker mig for, tror jeg endnu mindre. Du er ilde sindet mod Ingeborg, fordi hun stundom gækker dig, og derfor under du hende ikke dette anselige gifte; jo, jo, jeg kender dig nok.

HEMMING.

Ej, husbond! kunde I tro, at —

ARNE.

Bilde mig ind, at Olaf Liljekrans har den tiggerkvinde kær! En anselig, højbyrdig herre som han! Det var jo ligervis som én vilde sige, at Ingeborg, min datter, havde sind til dig.

HEMMING
(forlegen).

Til mig — hvor kunde I vel falde på —

ARNE.

Nej, jeg falder ikke på! Men det ene er ligeså urimeligt som det andet. Se der, drik! og kom ikke mer med den snak. (rejser sig.) Der har vi fru Kirsten med gæsterne. Hvad skal nu gå for sig?

HEMMING.

Herude skal de alle forsamles, så følger de brud og brudgom til højtidsbordet og derfra til kirken.

ARNE.

Ej, hvilken forbandet skik! Til kirken ved kveldstid; er det nu en mørkets gerning at gifte sig?

NIENDE SCENE.

DE FORRIGE FRU KIRSTEN, OLAF, INGEBORG, GÆSTER, samt KARLE og PIGER (kommer efterhånden ind fra forskellige sider).

FRU KIRSTEN
(for sig selv).

Jeg har ikke truffet Olaf alene; men når jeg tænker mig om, så er det også bedst, at han intet véd deraf, forinden det går for sig. (sagte til HEMMING, der har talt hviskende med INGEBORG) Nu, Hemming! hvordan mener du din husbond er sindet?

HEMMING
(sagte).

Ak, fru Kirsten! Jeg har kun ringe fortrøstning, hvis ikke I hjælper til.

FRU KIRSTEN.

Ej, det kommer vi nok ud af.
(blander sig mellem gæsterne.)

INGEBORG
(sagte til HEMMING).

Hvad mener du? Hvad er det for et livsaligt håb du taler om?

HEMMING.

Ak, jeg tør ikke selv tro derpå; men fru Kirsten mener det vel med os. Hun vil snart vise jer, at —

INGEBORG.

Tys! der nærmer de sig.

OLAF
(dæmpet).

Sig mig, min moder! hvor går det hende?

FRU KIRSTEN.

Vel nok, som jeg forud vidste.

OLAF.

Hun véd da at trøste sig?

FRU KIRSTEN
(smilende).

Det lader så. Vent kun lidt! Endnu ikveld skal du få visshed derfor.

OLAF.

Hvad mener I?

FRU KIRSTEN.

Jeg mener, at hun er en listig heks. Alle hendes fagre ord har været svig og bedrag.

OLAF.

Nej, nej, min moder!

FRU KIRSTEN.

Det får vi nu at se! Alfhild er fro og glad, såmeget véd jeg.

OLAF.

Vel mig, om så var!

FRU KIRSTEN
(højt og afmålt).

Herr Arne fra Guldvik! Nu er da omsider den

time kommen, som jeg mener vi alle har stundet efter.

HEMMING

(afsides).

Der bryder det løs!

FRU KIRSTEN.

Snart skal kirken lyse sin fred over vore børn og knytte dem sammen til et langt og kærligt samliv.

HEMMING

(afsides, studsende).

Hvad nu?

FRU KIRSTEN.

Vilkårene er vi jo enige om. Men jeg tænker, vi her endnu engang besegler dem med hånd og mund.

HEMMING

(som før).

Himmel og jord! Vil hun svige mig?

ARNE.

Ej er det fornødent; jeg står ved mit ord som en ærlig mand.

FRU KIRSTEN.

Det véd jeg vel, herr Arne! men det er snart gjort. Først skal til evindelige tider hver splid og ufred mellem vore slægter være forbi, — og den ugavn og skade, som de gamle tvistigheder har voldt på både sider, skal ingen kræve fyldest for; det må bæres, som enhver bedst véd og kan. Ej sandt, det lover vi?

ALLE.

Det lover vi!

(gensidige håndtag mellem brudeparrets slægtninge.)

HEMMING

(sagte).

Få du skam, så forbandet du løj for mig!

FRU KIRSTEN.

Dernæst er at nævne, hvad vi alt er enige om, at grænseskellet mellem herr Arnes enemærker og mine skal flyttes så langt ind på hans grund, som gode og uvillige mænd har skønnet at være ret og billigt.

ARNE.

Ja, ja, det får vel så være!

FRU KIRSTEN.

Det lover vi da?

GÆSTERNE.

Det lover vi!

(håndtag som før.)

FRU KIRSTEN.

Endelig giver herr Arne sin datter til medgift så meget af sølv, linklæder og andet bohave, som nævnt og opsat er ved fæstensøllet, og bør det sig alt tilhobe at være her tilstede på gården, fra den dag jomfru Ingeborg er flyttet herind som min søns ægtehustru, hvilket sker ikveld. Derom er vi jo enige?

GÆSTERNE.

Det lover og vidner vi!

(håndslag.)

FRU KIRSTEN.

Så række da brud og brudgom hinanden hænder for at gå til gildesbordet og derfra til kirken.

ARNE
(afsides).

Ha, ha, nu kan Hemming se til, om fru Kirsten sviger mig.

HEMMING
(sagte).

O, så er det da forbi med mig; en dåre var jeg, at jeg stolede på hende.

FRU KIRSTEN.

Men på denne frydelige dag bør det sig os at glæde så mange som ske kan. Og derfor har jeg en bøn til eder, herr Arne!

ARNE.

Sig frem! Kan jeg føje jer, så sker det gerne.

HEMMING
(afsides).

Hvad agter hun sig nu til?

FRU KIRSTEN.

Der er endnu et par unge folk, som gerne gad følges til brudeskamlen ikveld; de er indbyrdes enige, efter hvad jeg hører. Bruden skal jeg sørge for, men brudgommen må I hjælpe tilrette; det er Hemming, eders svend, og Alfhild!

INGEBORG
(med et udråb).

Hemming!

OLAF
(ligeså).

Alfhild!

HEMMING.

O, ve! ve! nu forstår jeg —

GÆSTERNE
(på samme tid).

Hemming og Alfhild! Fjeldjenten!
(latter og hvisken.)

OLAF.

Alfhild! I vil gifte hende bort med — Nej, nej, det skal ikke ske! Aldrig, aldrig!

FRU KIRSTEN.

Stille! — Olaf, min Søn! vær stille! jeg beder dig.

ARNE
(for sig selv).

Hvad nu! Ja, forsandt, Hemming havde ret, der er noget mellem Olaf og Alfhild. (hviskende.) Ej, fru Kirsten! jeg skønner eders færd. Nu véd jeg, hvi Olaf var tre døgn på fjeldet, og nu skal Hemming skille jer af med hende. Ha, ha!

FRU KIRSTEN
(med tvungen fatning).

Herr Arne! hvor kan I tro sligt?

ARNE
(dæmpet).

O, jeg ser grant! Nu skulde jeg vel mene, eg har skellig grund til at bryde forliget.

FRU KIRSTEN
(sagte og forskrækket).

Bryde forliget! Jeg beder jer! Vil I beskæmme os alle?

(de taler sagte sammen.)

HEMMING
(til INGEBORG, med hvem han imidlertid har hvisket).

Så hænger det sammen, det sværger jeg eder til! Fru Kirsten og jeg har ikke forstået hinanden.

INGEBORG.

Men så sig fra! Du skal! Jeg byder dig.

HEMMING.

Nej, nej! det tør jeg ikke; hun vil da mærke, at det var eder, jeg tænkte på.

INGEBORG.

Godt, så vil jeg. (højt.) Hemming skal ikke for alteret med Alfhild; — han er for god til at ægte anden mands frille!

OLAF
(med et udråb).

Beskæmmet!

GÆSTERNE.

Frille!

ARNE
(til INGEBORG).

Hvad siger du?

FRU KIRSTEN.

Himlen stå os bi!

OLAF.

Forbandelse over mig! Beskæmmet er hun!

INGEBORG.

Ja, højt nævner jeg ordet: Hun er anden mands frille! Lad den modsige mig, som tør.

ARNE.

Ingeborg! (afsides.) Hvad går der af hende?

FRU KIRSTEN
(sagte).

Sådan er det fat! Hende, hende er det, som har Hemming kær! (sagte og bestemt til ARNE.) Agter I nu længere at bryde forliget? Der ser I selv på jer datters færd, hvad årsag jeg havde til at få Hemming gift!

ARNE
(forbløffet).

Min datter! Kunde I tænke jer, at hun —

FRU KIRSTEN.

Stil jer kun ikke slig an! Ingeborg har sind til eders huskarl; nu skulde jeg mene, at jeg har skellig grund til at bryde vort forlig!

ARNE.

Bryde, bryde —! Hvad tænker I på! At volde mig slig tort!

FRU KIRSTEN
(spottende).

Ja, for ellers vilde jo I gøre det!

ARNE
(hurtigt).

Nej, nej, jeg har betænkt mig; det er bedst, vi tier, begge to!

FRU KIRSTEN
(for sig selv).

Se så, nu har jeg vundet! Jeg kender Olaf; en forhånet kvinde vil ikke friste ham!

TIENDE SCENE.

DE FORRIGE. ALFHILD (kommer ubemærket ud fra staburet i glimrende brudedragt med krone og udslået hår).

ARNE
(afsides).

Dette har været mig en forbandet dag! O, det er dog en listig hund, den Hemming! han vidste, at Ingeborg havde sind til ham, derfor var det ham så lidet tilpas, at Olaf fik hende.

FRU KIRSTEN
(der imidlertid har genvundet sin fatning).

Og nu til gildesalen! Hemming kan vi siden tænke på. — Olaf, tag bruden ved hånd!

ARNE
(uvillig, da han ser INGEBORG hviske til HEMMING).

Hvor er bruden? Træd frem, træd frem!

ALFHILD og INGEBORG
(på engang, idet hver af dem griber en af OLAFS hænder).

Her er jeg!

GÆSTERNE.

Hvordan, hun tager Olaf?

(almindelig forbauselse.)

FRU KIRSTEN
(afsides).

Så vidt har han da drevet det! (højt til ALFHILD.) Du fejler! Det er ikke din brudgom!

ALFHILD.

Jovisst, det er jo Olaf!

INGEBORG
(slipper hans hånd).

Han har da lovet hende —!

FRU KIRSTEN
(i stærkt oprør).

Olaf er ikke din brudgom, siger jeg. Sig hende det selv, min søn!

OLAF
(tier).

(FRU KIRSTENS FRÆNDER ser forlegne på hinanden. ARNES SLÆGTNINGE nærmer sig mørke og truende.)

FRU KIRSTEN
(med hævet stemme).

Olaf Liljekrans! Svar højt og lydt! Det kræves med rette af dig.

OLAF
(fortvilet, kæmpende med sig selv).

Det ske da, som I vil, min moder! Ja, ved alle helgene! jeg skal svare. Alfhild! du fejler! Jeg er ikke din brudgom. (pegende på INGEBORG.) Der — der står min brud!

ALFHILD
(træder som forstenet et skridt tilbage og stirrer på ham).

Hun! Din — —

OLAF
(med stigende ophidselse).

Alfhild! gå bort herfra? Gå, gå, langt ind på fjeldet igen; det tjener dig bedst. Jeg har været

syg og forvildet i sind, da jeg gik deroppe! Hvad jeg har sagt dig, mindes jeg lidet af! Jeg véd det ikke, og jeg vil ikke vide det! Hører du, jeg vil ikke! — Guldkronen kan du beholde! Behold alt, både sølv og guld, som du der er klædt i. Mere, ja tifold mere skal du få. — Nu! hvi ser du sådan på mig?

ALFHILD

(tager kronen og de øvrige smykker af og lægger dem for OLAFS fødder, idet hun vedbliver ufravendt at stirre på ham).

OLAF.

Kanhænde jeg bildte dig ind, at du skulde være min brud ikveld, kanhænde du troede mig! Kanhænde du tænkte, at Olaf Liljekrans vilde ægte en — en — hvordan var det, I kaldte hende? (stammed foden.) Se ikke sådan på mig, siger jeg! Jeg kender dig nok, du har forhekset mig. Jeg glemte, hvad slægt jeg var af; jeg glemte min brud, min fæstemø! hun, som der står. (griber ALFHILD med heftighed i armen.) Se på hende, Alfhild! Ha, ha, ha! hende er det, jeg har kær!

ALFHILD

(synker på knæ og bedækker ansigtet med sine hænder).

OLAF.

Rejs dig, Alfhild! rejs dig, siger jeg! Dersom du tør sørge så, da slår jeg dig ihjel! — Hvi er du ikke glad? Vær lystig og vild som jeg! — Og I andre! Hvi står I der så tause og ser på hinanden? Ler, ler dog, så det kan runge i gården! — Alfhild! hvi svarer du ikke? Har jeg ikke sagt dig nok endnu! Ha, ha! så sig hende et ord, I andre med! Læg også I et ord med i laget; fru Kirsten vil det! Le dog ad hende, forhån hende,

træd hende under fødder! (med skingrende latter.) Ha, ha, ha! Hun er jo Olafs frille!

ALFHILD

(synker mod jorden således, at hun kommer til at hvile i en liggende stilling ved stenbænken til venstre. Et stærkt lyn oplyser scenen, tordenen ruller; under det følgende tiltager mørket og uvejret mere og mere, indtil aktens slutning).

OLAF.

Se, se! Det må jeg lide; nu stemmer de i med derovenfra! Ret nu vil jeg til kirken med min brud! Kom, jomfru Ingeborg! Men først vil vi drikke, ja drikke, drikke! Hid med krus og horn — nej derinde —! Tænd lys i kirken! Orgelet skal spille op til dans — ikke klagelige salmer — fy, fy, nej, dans! (lyn og torden.) Ha, ha! Det spørges i himlen, at Olaf Liljekrans holder brudefærd!

(styrter ud til højre.)

ARNE.

Krist fri mig! hans forstand er borte!

FRU KIRSTEN.

Ej, vær kun trøstig; det er snart forbi, — jeg kender ham.

(trækker ARNE med sig.)

ARNE

(truer sagte til HEMMING i forbigående).

O, Hemming, Hemming! Du er en listig hund!

GÆSTERNE

(går stille og forstemte ud til højre; tyendet til venstre).

INGEBORG

(holder HEMMING tilbage).

Hemming! jeg går ikke til kirken med Olaf Liljekrans!

HEMMING.

Ak, hvordan skal det hindres?

INGEBORG.

Kommer det derpå an, så siger jeg nej, nej for alteret selv, i alles påsyn!

HEMMING.

Ingeborg!

INGEBORG.

Hold min hest sadlet og rede!

HEMMING.

Hvad! I vil —!

INGEBORG.

Jeg vil! Nu véd jeg først, hvor kær du er mig, nu jeg står fare for at miste dig. Gå, gør som jeg siger og var mig ad, når tid er.

(går ud til højre.)

HEMMING.

Ja, nu er jeg stærk; nu tør jeg friste, hvad det skal være!

(går ud til venstre.)

ELLEVTE SCENE.

ALFHILD. Senere HEMMING, INGEBORG og flere til forskellige tider.

ALFHILD

(bliver en tid lang ubevægelig liggende med ansigtet skjult i hænderne. Endelig hæver hun sig halvt i vejret; ser sig forvildet om, rejser sig og siger med stille, afbrudt latter:)

Én falk kan hvile sig på dronningens arm,
en anden må lide stor nød og harm!

Én fugl fik fjære både røde og blå,
en anden må nøjes med hammen grå!
Jeg har vidst, at tårernes varme flod
husvaler, når verden går tungt imod;
men nu har jeg fristet så vild en ve,
at jeg kunde mig derover tildøde le!

(Det er nu ganske mørkt. Kirkens vinduer bliver oplyste. ALFHILD går hen til huset og lytter, medens det følgende kor høres dæmpet indenfor.)

KOR AF BRYLLUPSGÆSTER.

Hil og sæl både brudgom og brud,
de sidder i lyst og gammen herinde.
Herr Olaf er sig en ridder prud,
skøn Ingeborg så ven en kvinde!

HEMMING

(lister sig under koret ind fra venstre).

Hesten står opsadlet! Nu et lønligt tegn til Ingeborg og så afsted!

(går ud til højre bag huset.)

ALFHILD.

De drikker ham til af sølverne krus,
bruden er bænket højt ved hans side;
på alteret tændes op de gule vokslys,
snart skal de til kirken udride!
Derinde de sidder ved gildebord
og taler så mangt et skemteligt ord!
Jeg må færdes alene i uvejr og nat,
ak, har mig da alle forstødt og forladt!
Olaf! Stormen slider i mit hår!
Olaf! Regnen mig pisker og slår!
Olaf, Olaf! Kan du se mig lide
al den unævnelige angst og kvide!

(ler.)

Regn og storm, det er ringe ting,
lidet at agte mod det hvasse sting

her i min venstre side. —
Mit hjem, min fader, alt gav jeg hen
for at følge Olaf, min hjertensven!
Han svor mig til, du skal vorde min brud!
og jeg kom — Guds kærlighed var i mit hjerte;
men han jog mig fra sig, han stødte mig ud;
så højt han lo, da jeg vred mig i smerte!
Lig en hund må jeg sidde ved gildehusets port
i uvejrsnatten. Jeg vil bort, jeg vil bort!

(vil gå, men standser.)

Nej, jeg mægter det ikke; jeg kan ikke gå,
her må jeg våndes, her må jeg blive!
Så lidet markens urter formå
selver sig med rod oprive!
hos Olaf har jeg vokset mig fast med rod,
enten han er mig falsk eller god!

(Pause. — Huskarlene kommer fra venstre med fakler.)

ALFHILD

(ligesom greben af en ængstelig anelse).

Hvorhen går I? Hvorhen, hvorhen? Hvad skal der ske?

EN KARL.

Ej, se, se! Det er jo Alfhild; hun er her endnu!

ALFHILD.

O, sig mig det! Hvad skal ske, hvad skal gå for sig?

KARLEN.

Vielsen! Har du ikke lyst til at se derpå?

ALFHILD

(i feberagtig angst).

Vielsen! O, nej, nej! vent dermed, kun til

imorgen! Er vielsen holdt, da er alting forbi for mig, jeg véd det!

KARLEN.

Vente! Nej, Alfhild! det er nok hverken efter brudgommens eller brudens sind.

EN ANDEN.

Tænk dig om! Ifald du selv var bruden, så gad du nok ikke vente.

(latter.)

FØRSTE KARL.

Nu skal vi ned til kirkeporten og lyse med de røde brudeblus, når følget rider fra gården.

ANDEN KARL.

Kom og vær med, Alfhild! Du skal også få et blus at bære!

FLERE.

Ja, ja, det må du! Det er jo herr Olafs hædersdag!

(latter.)

ALFHILD
(tager en af faklerne).

Ja, ja, jeg vil! Som den ringeste i rækken vil jeg stå dernede, og så, når han ser mig, når jeg beder ham derom, når jeg minder ham om alt, hvad han har lovet og svoret, — o, sig mig, sig mig, tror I da ikke, han vil blive mig god igen! Tror I det? O, sig ja, sig ja! Sig, at I tror det!

KARLENE.

Ha, ha, ha! Det vil han visst, kom nu!
(de går ud til højre bag huset.)

ALFHILD

(med frembrydende tårer.)

De håner mig alle, — hver og en!
så hård er end ikke fjeldkammens sten;
den lader dog mosset trives derpå;
mig er ingen så god! Jeg — jeg må forgå!

(lyn og torden.)

Himlen selv er mig ond og gram,
den øser sin vrede over mit hoved;
men den har ej et lyn for at knuse ham,
der listeligt sveg, hvad han loved!

(orgeltoner høres fra kirken.)

O, hør! Der synger Guds engle små!
de maner Olaf til det hellige alter!
og jeg skal udenfor kirkedøren stå
og våndes i gyldne pjalter!

(svinger faklen højt i vejret.)

Nej, nej, du deroppe! jeg gør det ej!
frist mig ikke længer, ellers sviger jeg dig!

(holder inde og lytter til orgelsangen.)

Guds engle synger! Af gravens muld
mægted de at synge den døde!
O, min barm er så bristende fuld!

(knæler og vender sig mod kirken.)

Hold op med de toner bløde!
hold op med sangen, så mild og lind!
ellers lokker I Olaf for alteret ind!

(hviskende og i den højeste angst.)

Vær stille! o, vær stille! kun så liden en stund!
nu er han dysset i glemselsblund!
o, vækker ham ikke, ellers vil han ride
til kirken — og da må jeg døden lide!

(orgelet lyder stærkere gennem stormen. ALFHILD springer op fortvilet og ude af sig selv.)

Nej, alle Guds engle har mig forladt!
de håner mig i min jammer!
de maner ham ud; — nu har de ham fat!
Haha! Skal jeg færdes i sorten nat,
lyst skal der være i dit brudekammer!

(kaster faklen ind igennem den åbne luge i gavlen og styrter til jorden. — INGEBORG og HEMMING kommer hurtig frem bag ved huset.)

HEMMING.

Nu er det tid! Hesten står sadlet bag ved staburet.

INGEBORG.

Og alle karlene er nede ved kirkedøren, ej så?

HEMMING.

Jo, jo, vær ganske tryg; og i gildehuset har jeg stængt både døre og luger; der er tykke jernringe for, ingen kan slippe ud!

INGEBORG.

Afsted da! Op til dalen, som Alfhild har talt om!

HEMMING.

Ja, didop! Der vil ingen søge os!

(de iler ud til venstre. — ALFHILD bliver en tid lang ubevægelig liggende. Pludselig høres støj og skrig i brudehuset; luerne slaar ud igennem taget.)

ALFHILD

(springer fortvilet op).

Det brænder! — Haha! Jeg kommer ihu!
her var mig for mørkt — det voldte mig gru!
ha, Olaf! før var det dig, som lo,
nu ler Alfhild, så vild og fro! —
I brudehuset er nød og harm,
bruden brænder på brudgommens arm!

(Huskarlene styrter efterhånden ind uden fakler og bliver som forstenet stående. OLAF kommer tilsyne oppe i lugen, som han med fortvilet kraft søger at udvide.)

OLAF.

Alfhild! Dig er det! Det måtte jeg vide!
Guld og mård skal du herefter slide,
ifald du mig frelser af vånden stor!

ALFHILD
(med vild latter).

Ja, jeg véd, du holder så vel dit ord!
rid nu til kirken med spillemand og præst!
hold nu dit bryllup og glem din frille!
Alfhild har hædret dig, som hun kunde bedst, —
hun har svunget brudeblusset ved dit gilde!

(hun styrter ud i baggrunden. Karlene iler til for at hjælpe; en del af taget styrter sammen, OLAF ses højt oppe, omringet af luerne, idet tæppet falder.)

TREDJE AKT.

(En lys og blomstrende dal med den rigeste trævegetation og omringet af høje snebedækkede fjelde. I mellemgrunden et stille fjeldvand; på venstre side en fjeldpynt, der styrter stejlt nedad mod vandet. På samme side nærmere i forgrunden en ældgammel bjælkestue, næsten ganske overvokset og skjult af buske og græs. Morgenrøden skinner på fjeldene; i dalen selv er dagen kun halvt brudt frem; under de følgende scener står solen op.)

FØRSTE SCENE.

ALFHILD (ligger sovende og halv skjult mellem buskene ved huset; en sagte musik udtrykker hendes vekslende drømme.) OLAF (kommer ned fra lien til højre. Over bryllupsklædningen bærer han en grov kofte.)

OLAF.

Her var det; jeg kender grønningen her ved vandet. Hist under lindetræet drømte jeg min sælsomme drøm. På hældingen der ved fjeldet stod jeg, da Alfhild første gang kom mig imøde; lagde min fæstensring for buestrengen og skød; — det skud har været et trolddomsskud; det rammede skytten selv.

Sælsomt, når jeg færdes heroppe, højt over bygden, da er det som en anden luft legte om mig, som om et friskere blod rullede i mine årer, som om jeg fik et andet sind, et andet tænkesæt.

Hvor er hun nu?

Jeg skal, jeg vil finde hende igen! Hidop må hun komme; hun har jo intet hjem derude i den kolde, vide verden. Og jeg — er ikke også jeg en hjemløs flygtning derude? Blev jeg ikke en fremad i min moders hus, en fremmed mellem mine frænder, fra den første stund jeg mødte hende?

Er hun da en heks, råder hun over lønlige kunster, som — —?

Min moder! Hm! det bæres mig for, som det ikke vilde både mig vel at lade hende styre min færd; hun blæser mig tanker ind i hjertet, som ikke har tilhuse der. Nej, nej, jeg vil finde Alfhild igen, afbede al min uret og så —

(standser og ser ud til venstre.)

ANDEN SCENE.

OLAF. ALFHILD (fremdeles sovende). THORGJERD (kommer fra venstre bag huset).

OLAF.

Godt møde, fremmedkarl!

THORGJERD.

Tak, det samme igen. Du er tidlig ude!

OLAF.

Eller sent; tidlig på dagen, men sent på natten.

THORGJERD.

Du hører vel hjemme nede i bygderne, du, kan jeg tænke.

OLAF.

Min slægt hører hjemme der. Og du?

THORGJERD.

Der ens hu er bunden, der har en hjemme; det er derfor jeg helst færdes her: — mine grander skal ingen uskel gøre mig.

OLAF.

Det har jeg mærket.

THORGJERD.

Så har du tiere været heroppe?

OLAF.

Jeg har jaget en hind herinde i sommer; men når jeg ser ret til, så er det et forhekset kongebarn.

THORGJERD
(ser stivt på ham).

Den jagt er farlig!

OLAF.

For skytten?

THORGJERD
(nikker).

OLAF.

Ja, jeg sad just og tænkte det samme ved mig selv; det bares mig for, at jeg var bleven troldskudt på den jagt.

THORGJERD.

Farvel, og god lykke!

OLAF.

Få du last og skam! Ønsker du en jægersmand til lykke, så kommer ham ikke vildtet på skud.

THORGJERD.

Ifald skuddet rammer skytten selv, så times ham den bedste lykke, når han ingen lykke har med sig.

OLAF.

Du taler kløgtigt.

THORGJERD.

Ja, ja, her er mangt og meget at lære herinde.

OLAF.

Tilvisse! Her har jeg lært det bedste, jeg véd.

THORGJERD.

Farvel! Dine frænder skal jeg bringe bud og hilsen fra dig.

OLAF.

Agter du dig nedover?

THORGJERD.

Så var min agt. Der er lystige dage dernede, har jeg spurgt. En mægtig riddersmand holder sit bryllup —

OLAF.

Da skulde du været med inat; nu er nok den bedste gammen forbi.

THORGJERD.

Jeg tænker, jeg kommer tidsnok endda.

OLAF.

Kanhænde! Men du skulde dog været med inat, så lys og varm en gildesal skulde du aldrig have set før.

THORGJERD.

Godt og vel for den, som var inde.

OLAF.

Jeg kender den, som måtte stå udenfor.

THORGJERD.

Ja, ja! udenfor, — det er fattigmands plads.

OLAF.

Jeg kender den, som måtte stå udenfor, og som endda havde det både bedre og værre end de, som var inde.

THORGJERD.

Jeg må nok derned, kan jeg skønne; jeg vil spille op i laget. Nu henter jeg min strengeleg og så ---

OLAF.

Du er spillemand?

THORGJERD.

Og ikke blandt de sletteste. Nu henter jeg min strengeleg, der den ligger gemt ved fossen; de strenge skulde du høre. Med dem sad jeg engang på sengestok og spillede bruden ud af gildehuset over hej og mark — Har du aldrig hørt liden Ingrids vise? Den, som kunde spille bruden af fæstemandens arm, kan vel spille barnet hjem til sin fader igen. Farvel! Dvæler du her, så kan vi mødes, når jeg kommer nedover.

(går ud til højre ved vandet.)

TREDJE SCENE.

OLAF. ALFHILD.

OLAF.

Ha, om det var — Ja forvisst, jeg kan ikke tvile derpå. Alfhild sagde jo selv, hendes fader slog strengelegen så lifligt, at det, engang hørt, aldrig kunde glemmes igen. Han nævnte jomfru Ingrid, som blev borte på bryllupskvelden for mange år siden, — der var en ung spillemand, hed Thorgjerd, han havde hende kær, så blev der sagt. Mange underlige sagn gik siden om ham; stundom stod han midt nede i bygden og spillede så fagert, at alle måtte græde derved; men ingen vidste, hvor han havde tilhuse. Alfhild — ja, hun er hans barn! Her er hun vokset op, her i denne øde dal, som ingen har vidst af at sige i mange år; og Ingrid, som forsvandt — han sagde jo — (bemærker ALFHILD.) Alfhild! Der er hun! I brudeklæderne er hun flygtet herop. Her skal du altså vågne efter bryllupsnatten; så tung en dag blev min hædersdag for dig! Du vilde ud i livet, sagde du; du vilde lære alverdens herlighed at kende. Så tung en vandring har du været på; men nu skal det alt blive godt. Hun rører sig; det er som hun vånder sig i sorg og angst; — når du vågner, skal det være til fryd og glæde!

ALFHILD

(endnu halvt i drømme).

Det brænder! Frels ham, han er derinde!
Han må ikke dø! Lad ham redning finde!

(springer forfærdet op; musiken standser.)

Hvor er jeg! Mig tykkes — der står han jo!

(iler hen til ham.)

Olaf Liljekrans! frels mig fra mine drømme!

OLAF.

Alfhild! vær trøstig, slå dig til ro!

ALFHILD

(viger sky og ængstelig tilbage).

Mener du at kogle mig med ord så ømme?
Ondt bær' du i hjertet, smil bær' du om mund,
du lokke mig ikke i trolddoms-blund!

OLAF.

Alfhild! kom til dig selv igen;
jeg er jo Olaf, din hjertensven!
tungt er du krænket; jeg har handlet dig imod;
men jeg var dig dog altid i hjertet god!
Svag har jeg været, forblindet, bedåret, —
det er deraf jeg har dig tildøde såret!
Alfhild! kan du forlade mig min færd,
jeg sværger dig til, jeg skal blive dig værd!
Kummerens tårer skal jeg kysse fra din kind,
skal jevne din sti, skal bære dig på hænder,
skal svale sorgen, som svider i dit sind,
skal læge det sår, som i hjertet brænder!

ALFHILD

(mildt og klagende).

Jeg kender dig vel, jeg skønner din list.
Tro mig, jeg er bleven klog siden sidst.
Du vil dåre mig med ord, du vil bilde mig ind,
det er dig, som ligger mig så tungt i sind.
Du vil bilde mig ind, det var dig, som lærte
mig at smeltes i fryd, at våndes i smerte!
Det lykkes dig lidet, jeg kender dig vel,
enten du kommer ved morgen eller kveld.
Jeg kender dig vel; thi jeg læser på panden
de svigfulde mærker. Så var ej den anden!

OLAF.

Den anden? Hvem mener du?

AFLHILD.

Han, som er død!
Det er deraf mig voldes så bitter en nød.
Forstår du mig ikke? Du skal vide, der var to;
det er deraf jeg aldrig fanger hvile og ro!
Den ene bar mig med elskov i hu,
den anden var mig ond og svigagtig som du;
den ene kom til mig ved sildig sommerkveld,
da blomstred mit hjertes rosenblommer;
den anden lokked mig dybt i fjeld,
hvor der aldrig er sol og sommer!
Den onde, svigagtige Olaf er du;
den anden, som bar mig med elskov i hu,
den anden, som aldrig går mig af minde,
ham brændte jeg inde!

(synker ned på en sten ved huset og brister i gråd.)

OLAF.

Har han røvet din fred, har han ranet din ro,
så lad ham ej længer i hjertet bo!

ALFHILD.

Ak, om jeg sænktes i graven ned,
jeg føler det vel, min sorg fulgte med!
Jeg vidste det ikke, — jeg sværger dig til,
jeg tænkte, jeg var ham så lidet mild;
nu ser jeg, jeg må mig tildøde græmme,
og kan ham dog ikke forglemme!

(kort pause.)

Sig mig, ejer du strenge i dit bryst?
Jeg tror det; thi lifligt klinger din røst;
lifligt — skøndt den med svig er blandet.
Har du strenge i dit bryst, da gå trindt om landet

Og syng om Alfhild en klagelig sang
for bygdens piger; hør kun engang:

Jeg var mig igår så liden en hind,
jeg gik i de grønnende lunde;
alle så kom de i skoven ind,
og jaged mig med falk og med hunde!

Jeg var mig igår så fattig en fugl,
jeg sad under lindegrene;
alle så jog de mig fra mit skjul,
og kasted på mig med stene.

Jeg var mig igår den vilde due,
der aldrig fanger fred og hvile;
alle så kom de med kogger og bue,
og skød mig i hjertet med pile!

OLAF
(smerteligt bevæget).

Ak, at jeg lå under grønnen tue,
stedet til evig hvile!
Hvert dit ord er som stålsat bue,
der rammer mit hjerte med pile!

ALFHILD
(springer op med barnlig glæde).

Sådan skal det være, så er det ret!
Ja, forsandt, vel ejer du strenge i brystet!
Slig skal det synges; da mener de let,
at du selv er af al min smerte krystet.
De mener, din egen ve er så stor,
som den du gøgler i klagende ord!
(standser og sér sørgmodig på ham.)
Dog nej, du skal ikke synge derom;
af Alfhilds kummer vil ingen røres!
Hvorhen jeg gik og hvorfra jeg kom,
skal aldrig derude spørges og høres!

Syng heller om Olaf Liljekrans,
som red sig i alfekvindernes dans!
Syng om Alfhild, den falske kvinde,
som lokked ham hans fæstemø af sinde;
syng om al den sorrig og nød,
da Olaf Liljekrans lå på båren død.
Syng om al den vånde og ve,
da de bar af stuen de døde tre!
Den ene var Olaf, den anden hans mø!
Og dertil hans moder at sorg måtte dø.

OLAF.

Ja, Olaf er død, det er ret, som du siger;
men jeg vil være dig så fuldgod en ven,
hvorhelst du dvæler og hvor du går hen;
aldrig fra din side jeg viger!
Må jeg lide så tungt for det, jeg forbrød,
straffen selv skal være mig sød.
Det skal mig lindre, det skal mig husvale,
at færdes hos dig i de øde dale!
Fra sol går op, til sol går ned,
skal jeg tro som hunden følge dit fjed!
Jeg skal klæde min anger i klagende ord,
så lydt og sålænge til du derpå tror.
Hver en livsalig stund herinde
skal jeg mane frem for dit minde!
Hver en blomstrende urt skal derom tale,
derom skal synge både gøg og svale!
Alle de træer, som grønnes i lunde,
skal hviske derom med tusinde munde!

ALFHILD.

Hold op! Jeg véd det, du vil dåre mig pény;
langt bedre om du vilde bort fra mig fly!
Så fager en falskhed er dit ord,
så svigfulde tanker i dit hjerte bor!

Hvad vil du heroppe? Hvi kommer du herhen?
Vil du bilde mig ind, du kan kende dig igen?
Her var jo fordum så fagert et sted,
nu er forbandelsens lyn slået ned!
Fordum, da jeg gik her alene,
var der duftende løv på alle grene!
Alle fugle sang, alle blomster sprang ud,
da du tog mig i favn og kaldte mig din brud!
Men nu — hele dalen er brændt inat;
brændt er både træer og krat;
visnet er strået, brændt er løv,
hver en blomst er vorden til smuldrende støv! –
Ja, jeg ser det vel, — på en eneste nat
er verden bleven gammel! — Da jeg gik forladt
derude, og segned af kval og skam,
da blegnede livets gyldne ham.
Intet lever igen uden svig og bedrag;
det har Olaf lært mig på min bryllupsdag!
Min fader løj; han bød mig tro,
at den døde bæres til englenes bo;
men Olaf kendte et sandere ord;
den døde sænkes i sorten jord!

(udbryder med den dybeste smerte.)

Ja, jeg kan vidne, du vidste besked;
selv er jeg sænket i jorden ned.

OLAF.

Alfhild! Dit ord falder knusende tungt!
O, Gud! dit sind var så friskt og ungt — —
forlad mig min brøde, forglem din ve!

ALFHILD

(med et stærkt og stigende udtryk af forvildelse.)

Tys, tal ikke til mig! Se, Olaf, se!
De bærer et lig til graven frem;
men der er ingen moder, ingen søskende fem,

der er ingen bolster, hverken røde eller blå, —
Alfhild ligger på spåner og strå!
Aldrig skal jeg køres i himmelens karm
for at vågne i Gud Faders arm.
Jeg har ingen moder, hvis hjerte vil briste,
jeg har ingen, som sørger ved den sorte kiste;
jeg har i verden vide hverken store eller små,
som græder for mig ved graven.
Der er ingen engle, som drysser perler blå
alt for min fod i himmelhaven,
og aldrig jeg kommer til det dejlige sted,
der den døde drømmer og sover!

OLAF.

Alfhild!

ALFHILD.

Nu sænkes jeg i jorden ned!
nu kaster de muldet derover!
Og her må jeg ligge med al min nød,
må leve og lide, skøndt jeg er død:
må vide, at alt er for mig forbi,
og kan dog ikke glemme, kan ej kæmpe mig fri;
må høre, når han, som min elskov jeg gav,
rider til kirken over min grav!
Må høre ham våndes i vildene flammer,
og kan ikke mildne hans jammer!
O, hvor mit bryst er trangt sluttet inde!
Jeg er gåen Guds engle af minde!
Ingen af dem hører mig klage og bede —
jeg er stængt ude bag livets port —
grav mig op igen! Lad mig ikke ligge hernede!

(iler ud til venstre.)

OLAF.

Alfhild! Alfhild! O, Krist, hvad har jeg gjort?

(følger ilsomt efter.)

FJERDE SCENE.

INGEBORG og HEMMING (kommer efter en kort pause ind fra højre.)

INGEBORG.

Se så, nu er vi da heroppe! Hvor her er dejligt og lyst og fredsomt.

HEMMING.

Ja, her skal vi leve godt tilsammen!

INGEBORG.

Men mærk dig vel, at du er min svend, ikke andet, — sålænge til min fader har givet sit minde.

HEMMING.

Det gør han aldrig!

INGEBORG.

Vær du rolig, vi finder nok på råd. — Men nu må vi tænke på at vælge os en stue til at bo i.

HEMMING.

Her er nok af dem. Over hele dalen ligger øde huse; alt står endnu, som den gang de sidste mennesker døde bort i den store landfarsot for mange år siden.

INGEBORG.

Her huer det mig godt! Derhenne ligger også slig en gammel stue; vandet har vi nærved, og skoven er visst rig på vildt. Du kan fiske og jage; ja, vi skal leve et dejligt liv!

HEMMING.

Ja, forvisst, et dejligt liv! Jeg fisker og jager, og du sanker bær imens og ser huset tilrette.

INGEBORG.

Gør jeg? Nej, det må du tage vare på!

HEMMING.

Ja, ja da, som du vil. O, et lysteligt liv skal vi leve! (standser og tilføjer noget forknyt.) Men når jeg ret tænker mig om; — jeg har hverken bue eller fiskeredskab med.

INGEBORG
(ligeledes med et udtryk af forsagthed.)

Og det falder mig ind, her er ingen terner, som kan gå mig tilhånde.

HEMMING.

Det gør jeg så gerne!

INGEBORG.

Nej, ellers tak. — Og alle mine gode klæder — Jeg tog ikke andet med end brudestakken, som jeg står og går i.

HEMMING.

Det var ilde betænkt af dig!

INGEBORG.

Sandt nok, Hemming! Og derfor skal du en nat liste dig ned til Guldvik og tage med dig af klæder og andre ting, så meget jeg har brug for.

HEMMING.

Og blive hængt som tyv!

INGEBORG.

Nej, derfor skal du vare dig vel, det byder jeg. (betænkeligt.) Men når så den lange vinter kommer? Ingen mennesker er heroppe, dans og sang får

vi aldrig at høre — Hemming! skal vi blive her eller — —

HEMMING.

Ja, hvor skulde vi ellers ty hen?

INGEBORG
(utålmodigt).

Ja, men der kan jo ingen mennesker leve her.

HEMMING.

Jovisst kan de leve!

INGEBORG.

Ej, du ser jo selv, de er døde allesammen! Hemming! jeg mener, det er bedst, jeg rejser ned til min fader.

HEMMING.

Men hvad skal der blive af mig?

INGEBORG.

Du skal ride i krigen!

HEMMING.

I krigen! Og blive slået ihjel!

INGEBORG.

Visst ikke! Du skal udføre en berømmelig gerning, så bliver du riddersmand, og så vil ikke min fader være dig imod.

HEMMING.

Ja, men om de nu slår mig ihjel?

INGEBORG.

Nu, det kan vi altid tænke på. Idag og imorgen får vi vel blive her; sålænge sidder gæsterne i

gildehuset og tærer bryllupskosten, — søger de efter os, så sker det vel rundt om i bygden: heroppe kan vi være trygge og — —

(standser og lytter.)

(Udenfor til højre høres langt borte følgende:)

KOR.

Afsted, afsted at finde
Alfhild, den onde kvinde;
for vor sorg og møde
skal hun med livet bøde!

HEMMING.

Ingeborg! Ingeborg! De er efter os!

INGEBORG.

Hvor skal vi ty hen?

HEMMING.

Ja, hvor kan jeg vide —

INGEBORG.

Gå ind i stuen; gør døren tilrette, så den kan stænges indenfra.

HEMMING.

Ja, men —

INGEBORG.

Gør som jeg siger! Jeg går op på bakken imens og ser efter, om de er langt borte.

(går ud til højre.)

HEMMING.

Ja, ja da! Ak, bare de ikke får os fat.

(går ind i huset.)

FEMTE SCENE.

OLAF (kommer fra skoven til venstre). Straks efter INGEBORG (fra højre).

OLAF

(ser sig om og kalder med dæmpet stemme).

Alfhild! Alfhild! Intet sted er hun at se! Som en fugl smuttede hun mig afsyne inde i skoven og jeg —

INGEBORG.

De er lige herved og — **(standser forskrækket.)** Olaf Liljekrans!

OLAF.

Ingeborg!

HEMMING

(stikker ubemærket hovedet ud af døren og får øje på OLAF).

Herr Olaf! Så! Nu er det da vel forbi med mig!

(trækker sig ilsomt tilbage.)

INGEBORG

(afsides).

Han må være redet i forvejen.

OLAF

(afsides).

Hun må være kommen her op med sin fader for at lede om mig.

INGEBORG

(afsides.)

Men jeg følger ikke med!

OLAF

(afsides).

Jeg viger ikke herfra!

INGEBORG

(højt, idet hun træder nærmere).

Olaf Liljekrans! Du har mig nu fat; men ilde gør du, om du tænker at tvinge mig.

OLAF.

Det er sålidet min magt!

INGEBORG.

Hvi kommer du da hid, sammen med mine frænder?

OLAF.

Gør jeg det? Det er jo tvertom dig, som —

INGEBORG.

Det påfund dårer mig ikke; jeg så jo nylig hele følget —

OLAF.

Hvem? Hvem?

INGEBORG.

Min fader og vore slægtninge!

OLAF.

Heroppe?

INGEBORG.

Javisst, lige her ved!

OLAF.

Ha, da er min moder med dem.

INGEBORG.

Ja, det er hun rigtignok; men hvor kan det skrække dig?

OLAF.

Jo, det er mig, de søger!

INGEBORG.

Nej, det er mig!

OLAF
(forbauset).

Dig!

INGEBORG
(begynder at fatte sammenhængen).

Eller — bi lidt — Ha, ha, ha! hvad falder mig ind! — Hør, skal vi to være ærlige mod hinanden?

OLAF.

Ja, det var just min agt!

INGEBORG.

Nu godt, så sig mig, hvad tid kom du herop?

OLAF.

Inat!

INGEBORG.

Jeg ligeså!

OLAF.

Du!

INGEBORG.

Javisst, javisst! Og du drog bort, uden at nogen vidste derom?

OLAF.

Ja!

INGEBORG.

Jeg ligeså!

OLAF.

Men så sig mig —

INGEBORG.

Tys, vi har knap tid! Og du flygtede herop, fordi du havde kun ringe lyst til at følge mig for alteret?

OLAF.

Ej, hvor kan du tro —

INGEBORG.

Jo, det kan jeg godt tro. Sig kun frem; vi skulde jo tales ærligt ved.

OLAF.

Nuvel da, det var derfor jeg —

INGEBORG.

Godt, godt, jeg gjorde ligeså!

OLAF.

Du, Ingeborg!

INGEBORG.

Og nu ser du vel nødig, at nogen kommer dig på spor?

OLAF.

Ja, det skal ikke nægtes!

INGEBORG.

Jeg ligeså! Ha, ha, ha! det er et lystigt træf; jeg flygtede for dig, og du for mig! Begge flygtede vi hidop, og nu mødes vi, just som vore frænder er efter os! Hør, Olaf Liljekrans! det er et ord, vi forråder ikke hinanden!

OLAF.

Det er et ord!

INGEBORG.

Men nu må vi skilles ad!

OLAF.

Jeg forstår!

INGEBORG.

Thi fandt de os sammen, så —

OLAF.

Ja, så vilde det falde dig sværere at blive fri for mig!

INGEBORG.

Farvel! Kommer jeg engang til at holde bryllup, så skal du være min brudesvend.

OLAF.

Og skulde sligt times mig, så vil du nok være mig til vilje på samme vis.

INGEBORG.

Det forstår sig! Farvel! Farvel! og vær ikke umildt sindet mod mig.

OLAF.

Visst ikke; jeg skal række dig hånden, hvor vi mødes!

INGEBORG.

Jeg ligeså! Hvor vi mødes — bare ikke for alteret.

(går ind i huset. OLAF ind i skoven til højre i baggrunden.)

SJETTE SCENE.

FRU KIRSTEN, ARNE FRA GULDVIK, BRYLLUPSGÆSTER, BØNDER og HUSKARLE (fra højre).

FRU KIRSTEN.

Se, her vil vi begynde jagten. Vore folk må spredes ad og søge rundt om vandet; — hun skal herfrem og da — ve, ve hende! der er ikke nåde og barmhjertighed i mit sind.

ARNE.

Hvad vil I da gøre?

FRU KIRSTEN.

Holde dom over hende — lige på stedet, der hun træffes! Den udåd, hun har øvet på mine enemærker, har jeg magt og myndighed til at straffe efter ret og skøn.

ARNE.

Ja, hvad hjælper det til? Hvad som er tabt vindes ikke derved tilbagè.

FRU KIRSTEN,

Nej, men jeg får hævn over hende, og det er ingen ringe vinding. Hævn, hævn må jeg have, ifald jeg skal bære og overleve mit tab og al den skam, hun har påført mig. Uvejret inat har fordærvet hele årets grøde for mig, ikke et uskadt strå står igen på min ager, og herinde, hvor hun selv har sagt, at hun holder til, her blomstrer og trives det alt så rigt, som jeg aldrig har set! Er det ikke hemmelige kunsters virkning? Olaf har hun hildet så fast i sit djævelske garn, at han inat i det vildeste uvejr flygtede af bygden for at følge hende. Mit hus har hun brændt af lige til grunden;

alle luger og døre havde hun stængt udenfra; — det var et Guds under, at huskarlene bragte betimelig hjælp!

ARRE.

Ak, Gud bedre det; jeg er dog ræd for, at det har kostet to liv, som jeg såmeget holdt af, — Ingeborg og min svend, Hemming!

FRU KIRSTEN.

Ej, ej, herr Arne! I må ikke rent fortvile endnu. Ingeborg kan nok være sluppen derfra; alle vi andre kom jo uskadte ud, trods den forbandede heksekvindes list; — Ingeborg er bleven forvildet af skrækken og er flygtet et sted hen.

ARNE.

Ja, ja, lad så være med Ingeborg; men Hemming er nu aldrig at spørge efter, det véd jeg visst!

FRU KIRSTEN.

Hvi så?

ARNE.

O, han var bleven slig en listig, udtænkt djævel på den sidste tid! Han har ladet sig brænde inde bare for at få hævn over mig, han vidste, jeg kan ikke være ham en dag foruden. O, jeg kender ham!

FRU KIRSTEN.

Ja, hvordan end er, Alfhild må vi fange; hun skal forhøres, dømmes og fældes; jeg har ugerninger nok at påsige hende.

ARNE.

Og jeg kan nævne flere, ifald det gøres behov

hun har stjålet min abildgrå hest ud af stalden inat; imorges var den borte både med sadel og bidsel.

FRU KIRSTEN

(afsides).

Ingeborg og Hemming borte, og hans hest ligeså; var jeg i hans sted, jeg véd nok, hvad jeg vilde tro. (højt.) Nu bryder vi op og deles ad i små hobe; den, som først får øje på Alfhild, blæser i horn eller lur; de andre lytter derefter og følger lyden, til vi samles.

(de går ud til forskellige sider.)

ARNE

(som er bleven alene tilbage).

Og jeg, som ikke er kendt her, hvor skal jeg finde frem. (kalder.) Hemming, Hemming! (holder inde.) Nå, det er jo sandt, han er — (hovedrystende.) Hm! hm! Det var skammeligt gjort af ham.

(går ud til højre.)

SYVENDE SCENE.

ALFHILD (kommer frem ved vandet på venstre side; hun bærer en liden bylt).

ALFHILD.

Tilende har jeg klaget, tilbunds har jeg grædt;
jeg må hvile, nu er jeg til døden træt!

(synker ned på en sten i forgrunden.)

Først vil jeg sige min fader farvel!
Så vandrer jeg ind på det øde fjeld!
Hernede ser jeg Olaf, hvorhelst jeg færdes;
jeg må op i højden, at mit sind kan hærdes!
jeg må døve og glemme den tunge lære,
må dysse i blund alle minder kære!

Ak, jeg som tænkte mig livet så rigt!
Intet er sandhed, alt er digt,
alt er kun tant og gøglende løgne;
intet kan gribes og fattes med hænder,
intet må skues med vågne øjne,
intet holder stand, når vi ret det kender!

(lurtoner høres fra skoven.)

Min moders arvesølv bringer jeg med;
det vil jeg grave i jorden ned!
Jeg vil grave det ned under birkens rod,
derude, hvor jeg fordum med Olaf stod!

(åbner bylten og fremtager en brudekrone og andre smykker.)

Denne sølverne krone har min moder båret;
også hende har da verden forlokket og dåret,
også hun har da troet på kærligheds magt.
Blev også hun så bitterlig vakt?
Var det kun spot, når min fader kvad
om elskovs lyst, som gør barmen glad?
Ak, da skulde han tiet dermed;
hans sange har røvet mig livsens fred,
hans sange bygged i min barm et hus
for verdens fryd, — nu ligger det i grus!

(luren høres atter.)

Sølvet er sig så ædelt malm,
det smuldres ikke som høstens halm;
lå det i jorden vel tusinde år,
det skinner endda, det aldrig forgår!
Livets lyst er som høstens halm,
sorgen er sølvet, det ædle malm!

(pakker smykkerne sammen i bylten.)

Min fader har nævnt mig en trolddomsskat,
deraf drypped ni blanke perler hver nat;
men hvormange perler den end monne føde,
lige stor og rig blev dog skatten hin røde!
Min sorg er for mig en trolddomsskat;

deraf skal dryppe ved dag og nat
ikke ni, — nej tusinde perler små,
og skatten vil dog aldrig forgå! —
Ja, verden har gjort mig så klog, så klog!
Fordum fulgte jeg skyernes tog,
fløj drømmende med på de vide baner
og kaldte dem himmelens svaner!
Fordum jeg tænkte, at træets grene
bredte sig ud for at skygge min vandring,
jeg tænkte mig liv i fjeldets stene.
Nu er mig voldt så tung en forandring.
Nu véd jeg det bedre; — kun menneskets bryst
kan våndes i smerte, kan vugges i lyst.
Der bor ingen ven mellem blomster og grene,
jeg må bære min sorg alene.

(rejser sig.)

Velan da! Op mellem is og sne, —
både her og hist er kun gravens læ!

(vil gå.)

OTTENDE SCENE.

ALFHILD. FRU KIRSTEN. ARNE. BRYLLUPSGÆSTER, BØNDER og KARLE (fra forskellige sider). Senere OLAF LILJEKRANS.

FRU KIRSTEN.

Der er hun! Stå stille, Alfhild! Prøv ikke på at undkomme, ellers skyder vi dig ned.

ALFHILD.

Hvad vil du mig?

FRU KIRSTEN.

Det skal du tidsnok erfare! (peger på bylten.) Hvad bærer du der?

ALFHILD.

Min moders arv!

FRU KIRSTEN.

Giv hid! Se, se! En sølvkrone! Forsandt, Alfhild! er du din moders eneste datter, da frygter jeg stærkt, at brudekronen ikke mere vil trænges om i hendes æt. (til KARLENE.) I binde hende! Hun står der og lader så sorgløs i sind; ingen kan vide, hvad hun pønser på.

(ALFHILD bindes.)

FRU KIRSTEN
(højt og med undertrykt lidenskabelighed).

Retten er sat. Som I alle vide, har jeg lovlig hævd og adkomst til at værne om mine enemærker, til at fælde dom efter landets lov over hver den, der gør mig uskel på min egen grund. Dette er hvad du, Alfhild! har fordristet dig til, og derfor står du nu her som anklaget for din dommer. Forsvar dig, om du kan, men glem ikke, at det gælder livet.

ARNE.

Men hør, fru Kirsten!

FRU KIRSTEN.

Forlad mig, herr Arne! Jeg er i min ret, og den vil jeg holde på. (til ALFHILD.) Træd frem og svar mig!

ALFHILD.

Spørg du kun, jeg skal svare!

FRU KIRSTEN.

Mange og hårde er de beskyldninger, som rejses mod dig. Først og fremst påsiger jeg dig her

ved ugudelige kunster at have dåret min søn, Olaf Liljekrans, så at hans sind og tanker vendte sig fra hans fæstemø, som han havde trolovet, — så at han, syg i hjertet, ingen dag fandt fred i sit hjem, men drog hid op til denne ukendte dal, hvor du har holdt til. Alt sligt kan ikke være tilgået på vanlig vis; du er derfor sigtet for trolddom, forsvar dig, om du kan.

ALFHILD.

Lidet har jeg hertil at svare. Trolddom kalder du hin sælsomme magt, som drog Olaf hid op. Kanhænde du har ret; men denne trolddom kom ikke fra den onde; — hver den stund Olaf har været her, Guds øje måtte se derpå! hver den tanke jeg har fæstet på Olaf, Guds engle måtte kende den! og de skulde ikke blues derover.

FRU KIRSTEN.

Nok, nok! Du føjer endnu bespottelser til din brøde. Ve dig, Alfhild! hvert et ord tynger med i skålen. Dog, du om det! (til de øvrige.) Jeg æsker eder alle til vidne på hendes svar. (vender sig til ALFHILD.) Jeg beskylder dig dernæst for atter igen inat at have, ved de samme hemmelige kræfter, trukket Olaf her op, samt at du holder ham gemt herinde!

ALFHILD.

Der har du ret! Lønligt er han gemt herinde!

FRU KIRSTEN.

Det vedgår du?

ALFHILD.

Ja, men så mægtig du end er, fri ham ud kan du ikke. Kanhænde det bådede mig bedst, om du var

dertil istand; men ikke du, ikke den hele vide jord har så stærk en magt og evne!

FRU KIRSTEN
(i heftigt udbrud).

Nu er døden dig viss! Sig frem, hvor har du ham?

ALFHILD
(trykker hænderne mod brystet).

Herinde — i hjertet! Kan du rive ham ud deraf, da hekser du bedre end jeg!

FRU KIRSTEN.

Det svar gavner lidet; sig frem! hvor er han?

ALFHILD.

Jeg har svaret!

FRU KIRSTEN
(med tilbagetrængt forbitrelse).

Godt, godt!

ARNE
(til de omstående).

Havde Hemming været ilive, så skulde han nok fået sandheden ud af hende; han var bleven så listig på sine sidste dage.

FRU KIRSTEN.

Nu kommer den tredie klage mod dig: du har inat stukket ild på min gård og brændt den af til grunden. Kanhænde menneskeliv er gået tilspilde, det véd vi endnu ikke, men hvad som end er, derved hverken skades eller rettes på din sag; thi din agt at brænde os inde alle tilhobe ligger klarlig for dagen. Nægter du mit påsagn at have brændt gården af inat?

ALFHILD.

Jeg nægter det ikke, jeg har brændt din gård!

FRU KIRSTEN.

Og hvormed vil du besmykke din gerning? (med bitter spot.) Du skal ej kunne sige, at du handlede overilet. God lejlighed havde du, såvidt jeg mindes, til at tænke dig om: du stod udenfor, ingen kom dig nær, ingen hindrede dig fra at overlægge så roligt du kunde og vilde. Ej skal du sige, at gildestuens lystighed steg dig til hovedet, ej heller at vinen gjorde dig hed og fortumlet; thi du var nok ikke med derinde, du stod udenfor, og der var svalt nok, der var kølige vinde, som nok kunde gøre dig besindig.

ALFHILD.

Ja, jeg har brændt din gård inat; men du og Olaf og alle I andre derude har øvet en værre færd mod mig. Verden var mig en højsal, som hørte den store fader til. Himlen blå var dens tag, stjernerne var de lamper, som lyste fra dens loft. Jeg gik glad og rig derinde; men I, I kastede en brand midt ind i den gyldne herlighed; nu er alting dødt og fortørret!

FRU KIRSTEN.

Slig tale båder dig lidet! End engang spørger jeg, hvor er Olaf Liljekrans, min søn?

ALFHILD.

Jeg har svaret!

FRU KIRSTEN.

Så har du også fældet din dom, og jeg vil bekræfte den.

(OLAF kommer frem på klippepynten mellem træerne, uden at bemærkes af de tilstedeværende.)

OLAF

(afsides).

Alfhild —! Hjælp Gud! hvad er det?

(trækker sig uset tilbage.)

FRU KIRSTEN.

Som skyldig i trolddomskunster og mordbrand er du efter landets lov hjemfalden til døden. Denne straf udsiges herved over dig, og skal den ufortøvet samt her på stedet fuldbyrdes.

ARNE.

Men hør, fru Kirsten!

FRU KIRSTEN.

Dommen er fældet! Alfhild skal lide døden!

ALFHILD.

Gør som dig lyster; lidet skal jeg være dig hinderlig deri. Da Olaf fornægtede sin kærlighed, da slukkedes mit liv, — jeg lever ikke længer.

FRU KIRSTEN.

Før hende op på fjeldstupet der!

(To KARLE fører ALFHILD op.)

FRU KIRSTEN.

For sidste gang, Alfhild! giv mig min søn tilbage!

ALFHILD.

Jeg svarer ikke mere!

FRU KIRSTEN.

Det ske da, som du vil! (til KARLENE.) Styrter hende ud! Nej, vent! Der falder mig noget ind. (til ALFHILD.)

Som du der står, kommer jeg til at mindes dig, da du igår trådte frem med guldkronen på og mente, at du var Olaf Liljekrans værdig til brud. Nu skal vi dog se, hvormeget du agtes; her er bønder og karle og mange ringe mænd tilstede; — kanhænde dit liv end står til at frelses! Ja, Alfhild! Du ser på mig, men så er det; jeg vil være dig nådig! (vender sig til de øvrige.) Ej sandt, I kender alle den gamle vedtægt, at når en kvinde er dømt for en halsløs gerning, som hun der, da frelses hendes liv og hun er fri, ifald en uberygtet mand træder frem og nævner hende uskyldig og siger sig villig og rede til at ægte hende. Ej sandt, den vedtægt kender I?

ALLE.

Ja, ja!

ALFHILD
(med frembrydende tårer).

O, at måtte forhånes, forhånes så dybt i min sidste stund!

FRU KIRSTEN.

Nuvel, Alfhild! Denne vedtægt skal komme dig tilgode. Ifald kun den ringeste karl i mit følge træder frem og siger sig villig til at ægte dig, da er du fri. (ser sig om.) Er der ingen som melder sig?

(Alle tier.)

FRU KIRSTEN.

Giv hende sølvkronen på; den skal følge med i købet; kanhænde, Alfhild! at du derved stiger i pris!

(Kronen sættes på ALFHILDS hoved.)

FRU KIRSTEN.

For anden gang, spørger jeg, er ingen villig til at frelse hende?

(Hun ser sig om. Alle tier.)

FRU KIRSTEN.

Nu gælder det; nu frygter jeg for, at dine øjeblikke er talte. Hører mig vel, I karle deroppe! Ifald ingen svarer på det tredje opråb, da agte I på mit tegn og styrter hende i søen! Brug nu dine kunster, Alfhild! se til, om du kan kogle dig fra døden. (Med høj røst.) For sidste gang! Der står heksekvinden og mordbrændersken; hvo frelser og ægter hende?

(Hun ser sig om. Alle tier. — FRU KIRSTEN hæver raskt hånden til tegn, KARLENE griber ALFHILD; i samme øjeblik styrter OLAF frem på klippepynten i fuld bryllupsklædning.)

OLAF.

Jeg frelser og ægter hende!

(Han støder KARLENE bort og afriver hendes bånd. ALFHILD synker med et skrig til hans bryst; han omslynger hende med den venstre arm og løfter den højre truende ivejret.)

ALLE
(står som forstenede med udråbet):

Olaf Liljekrans!

FRU KIRSTEN.

Olaf Liljekrans, min søn! hvad har du gjort? Beskæmmet dig for evig!

OLAF.

Nej, jeg aftvætter den skam og skændsel, som jeg pådrog mig ved min færd mod hende! Min brøde vil jeg udsone og gøre mig selv lykkelig derved! (fører ALFHILD frem.) Ja, for eder alle nævner jeg højt og lydt denne unge kvinde som min brud! Hun er uskyldig i alt det, som er påsagt hende; kun jeg har forbrudt mig. (bøjer knæ for hende.) Og for din fod beder jeg dig glemme og forlade —

ALFHILD
(hæver ham op).

Ak, Olaf! Du har givet mig al verdens herlighed tilbage!

FRU KIRSTEN.

Du vil ægte hende! Godt og vel, så er jeg ikke længere moder for dig!

OLAF.

Stor sorg voldes mig derved, skøndt det er længe siden I var en sand moder for mig. I brugte mig kun til at bygge eders egen stolthed ivejret, jeg var svag og fandt mig deri. Men nu har jeg vundet kraft og vilje; nu står jeg fast på mine fødder og grunder min egen lykkes bygning!

FRU KIRSTEN.

Men betænker du da ikke —

OLAF.

Intet vil jeg mer betænke, jeg véd hvad jeg vil. Nu først forstår jeg min sælsomme drøm. Det blev mig spået, at jeg skulde finde den fagreste blomst, at jeg skulde plukke den sønder og drysse den ud for alle vinde. O, således er det sket! En kvindes hjerte er den fagreste blomst i verden; alle de rige og gyldne blade deri har jeg sønderrevet og drysset ud for alle vinde. Men trøst dig, Alfhild! Mangt et sædefrø er fulgt med, sorgen har modnet det, og deraf skal spire et rigt liv for os herinde i dalen; thi her vil vi bo og bygge!

ALFHILD.

O, nu er jeg salig som den første stund vi mødtes.

FRU KIRSTEN
(afsides).

Ingeborg er borte, denne rige dal hører Alfhild til; ingen anden har ret dertil — (højt.) Nuvel, Olaf! Jeg vil ikke være din lykke imod. Mener du at finde den på den vis, så — — Mit minde har I dertil!

OLAF.

Tak, min moder, tak! Nu fattes mig Intet mere!

ALFHILD
(til FRU KIRSTEN).

Og mig forlader du al min brøde?

FRU KIRSTEN.

Nu, nu! Kanhænde der var fejl på min side med, lad os ikke tale mere derom!

ARNE.

Men jeg da? Og min datter, som herr Olaf havde trolovet — Dog, det er jo sandt, kanhænde hun ikke mere er til!

OLAF.

Jovisst er hun til!

ARNE.

Hun lever! Hvor er hun? Hvor?

OLAF.

Det kan jeg ikke sige; men det er at nævne, at vi begge to i venskab har brudt trolovelsen.

FRU KIRSTEN.

I ser, herr Arne! at jeg — —

ARNE.

Ja, ja, min datter skal ikke tvinges på nogen.

Alfhild var det beskåret at få en riddersmand: det samme kan vel times Ingeborg. (med værdighed.) I ædle herrer og velbyrdige mænd! Hører mit ord! Det er kommet mig for øre, at jeg, blandt mange af jer. holdes for en mand, der er lidet bevandret i høviske sæder og skikke. Jeg vil nu vise, at det er løgn i jer hals! I de gamle krøniker fortælles, at når en brav konge mister sin datter, så udlover han hendes hånd og halvdelen af riget til den, som finder hende igen. Jeg vil gøre som de gamle, brave konger; den, som finder Ingeborg igen, får hendes hånd og mit halve gods og eje dertil. Er I med på det?

DE UNGE KARLE.

Ja, ja!

NIENDE SCENE.

DE FORRIGE. INGEBORG (træder hurtig ud fra huset og trækker HEMMING efter sig).

INGEBORG.

Her er jeg! Hemming har fundet mig!

ALLE
(forbausede).

Ingeborg og Hemming! Heroppe!

ARNE
(forbitret).

Ej, så skal da også — —

INGEBORG
(kaster sig om hans hals).

O, fader, fader! Det nytter dig ikke; du har givet dit ord!

ARNE.

Ham gjaldt det ikke! Nu skønner jeg det nok; han har selv ført dig bort!

INGEBORG.

Nej, tvertom, fader! Det var mig, som førte ham bort!

ARNE
(forskrækket).

Vil du tie med slige ord! Er du da forrykt?

INGEBORG
(sagte).

Så sig ja, straks på stedet! Ellers fortæller jeg til alle mennesker, at det var mig, som — —

ARNE.

Ti, ti! Jeg siger jo ja! (træder mellem dem og ser bistert på HEMMING.) Dig var det altså, som stjal min abildgrå hest med sadel og bidsel?

HEMMING.

Ak, herr Arne! —

ARNE.

O, Hemming! Hemming! Du er en — (betænker sig.) Nå, du er min datters fæstemand; lad det så være godt dermed.

HEMMING og INGEBORG.

O, tak, tak!

TIENDE SCENE.

DE FORRIGE. THORGJERD (med en strengeleg i hånden, har under det foregående blandet sig mellem mængden).

THORGJERD.

Ej, se, se! Her er folksomt i dalen idag!

BØNDERNE.

Thorgjerd spillemand!

ALFHILD
(kaster sig i hans arme).

Min fader!

ALLE.

Hendes fader!

OLAF.

Ja, ja, gubbe! Idag er her folksomt og lysteligt herinde, og så skal det herefterdags blive ved. Det er din datters bryllup, som holdes; af kærlighed har hun kåret sin fæstemand, om kærlighed har du sjunget for hende, — du vil ikke være os imod!

THORGJERD.

Alle gode vætter værne om eder!

ALFHILD.

Og du bliver hos os!

THORGJERD.

Nej, nej, Alfhild!
En spillemand har ikke hjem eller bo,
hans hu stævner vidt, han aldrig finder ro!

Hver den, som ejer en sangbund i sit bryst,
han er hjemløs i dale, han er hjemløs ved kyst;
i liens løvsal, på den grønnende eng
må han synge og røre den dirrende streng,
han må lure på det liv, som lønligt bor
under fossens væld, ved den vilde fjord,
må lure på det liv, som i brystet banker,
klæde folkets drømme i toner og ord,
og klare dets gærende tanker!

OLAF.

Men stundom vil du dog gæste os her!
Nu skal en hal mellem birkene bygges:
her, min Alfhild! skal dit liv betrygges,
jeg og min elskov skal leve dig nær,
aldrig dit øje af tårer skal skygges!

ALFHILD.

Ja, nu jeg ser det, livet er rigt!
rigt som mit hjertes fagreste digt!
Så tung og så sort var end aldrig sorgen,
den følges engang af en lysende morgen!

(knæler.)

Guds engle små! I har ledet mit fjed,
I har atter skænket mig trøst og fred!
I styred min gang ved afgrundsranden,
I støtted min fod, der var veg og svag!
O, kan jeg end ikke tro med forstanden, —
med hjertet vil jeg tro til min sidste dag!
Ja, himmelske magter! I våger endnu!
Klart skinner solen efter uvejrets gru; —
af livets brand blev min kærlighed frelst:
lad så times og mødes hvadhelst!

Nu er jeg frejdig, nu er jeg stærk,
rede til livets vekslende værk!

(med et blik til OLAF.)

Og når vi engang — —

(afbryder og hæver hænderne højt i vejret.)

På englenes arm
bæres vi hjem i himmelens karm!

(De øvrige har dannet en gruppe om hende; tæppet falder.)

